

Government Gazette Staatskoerant

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

Vol. 452 Pretoria, 18 February 2003 No. 24476
Februarie

M A N U A L S

IN ACCORDANCE WITH

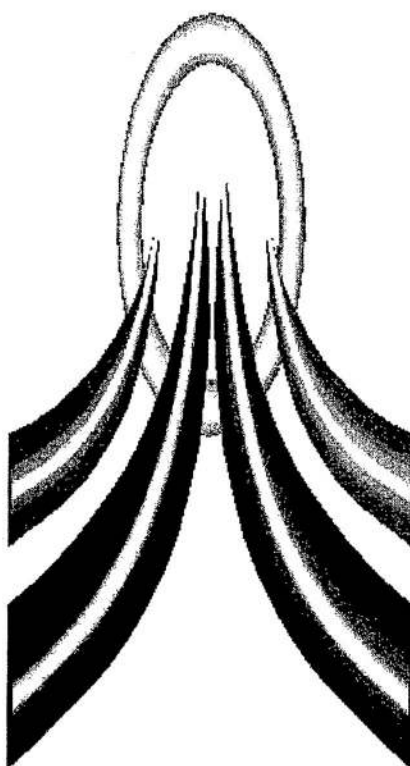
**THE PROMOTION OF ACCESS TO
INFORMATION ACT (NO. 2 OF 2000)**

AIDS HELPLINE: 0800-0123-22 Prevention is the cure

INDEX

Company Name	Gazette No.	Date	Page No.
Technikon Vrystaat	24476	18-2-2003	3
Technikono ya Foreistata	24476	18-2-2003	56

**TECHNIKON VRYSTAAT HANDLEIDING
BEVORDERING VAN TOEGANG
TOT INLIGTING WET,
WET 2 VAN 2000**

**Die Registrateur
Technikon Vrystaat
Privaatsak X20539
BLOEMFONTEIN
9300
Tel: (051) 507 3053
Fax: (051) 507 3019**

INHOUD VAN HANDLEIDING

	Bladsy(e)
<u>AFDELING A</u>	5
1. Beknopte Riglyne	5 - 12
 <u>AFDELING B</u>	 13
1. Inleiding	13
2. Definisies	13-16
3. Tersaaklike bepalings kragtens die Wet	16
4. Reg van toegang	16
5. Indeks van inligtingsrekords wat deur die Technikon Vrystaat gehou word	17 - 24
6. Toegangswyses	25
6.1 Inligtingsbeamptes	25
6.2 Beskikbaarstelling van Handleiding	25
6.3 Formaat van versoek	26
6.4 Plig om aansoekers by te staan	26
6.5 Behoud van inligting tot finale besluit rakende die versoek	27
6.6 Gelde betaalbaar	27 - 30
6.7 Inligting wat nie opgespoor kan word of wat nie bestaan nie	30
6.8 Uitstel van toegang tot inligting	30
6.9 Besluit rakende versoek en kennisgewing daarvan	31
6.10 Verlenging van tydperk om aansoek te verwerk	32
6.11 Gerekende weiering van versoek	33
6.12 Gedeeltelike beskikbaarstelling van inligting	33
6.13 Toegang en formate van toegang tot inligting	33 - 36
6.14 Taal waarin inligting beskikbaar gestel word	36
6.15 Verslae aan die Menseregtekommissie	36
7. Gronde vir die weiering van toegang tot inligting	36
7.1 Interpretasie	36

7.2	Verpligte beskerming van privaatheid van die derde party wat 'n natuurlike persoon is	37
7.3	Verpligte beskerming van kommersiële inligting rakende 'n derde party	38
7.4	Verpligte beskerming van sekere vertroulike inligting, en beskerming van ander vertroulike inligting met betrekking tot 'n derde party	39
7.5	Verpligte beskerming van die veiligheid van individue, en beskerming van eiendom	39
7.6	Verpligte beskerming van polisielêers in borgtoggevalle, en beskerming van die uitvoering van die Wet en wetlike prosedures	40
7.7	Verpligte beskerming van inligting wat ingevolge wetlike prosedures nie reproduseer mag word nie	41
7.8	Ander verpligte beskermings	42
7.9	Verpligte beskerming van navorsingsinligting van 'n derde party, en beskerming van die navorsingsinligting van die Technikon Vrystaat	42
7.10	Werkzaamhede van die Technikon Vrystaat as openbare liggaam	43
7.11	Klaarblyklike ligsinnige of hinderlike versoeke, of omvattende en onredelike verspreiding van hulpbronne	41
7.12	Verpligte beskikbaarstelling van inligting in openbare belang	44
8.	Kennisgewing aan en tussenbeidetreding van 'n derde party	45
8.1	Kennisgewing aan derde party	45
8.2	Verloë en inwilliging deur derde partye	46
8.3	Besluit rakende verloë vir weiering van die beskikbaarstelling van inligting en kennisgewing daarvan	46
9.	Hofaansoeke	47
9.1	Aansoeke met betrekking tot die besluite geneem deur die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat	47
9.2	Siviele prosedures	48
9.3	Besluite rakende aansoeke	48
10.	Algemene bepalinge	49
10.1	Aanspreeklikheid	49

10.2	Oortredings	49
11.	Beskrywing van inligting beskikbaar kragtens Artikel 51(1)(d) van die Wet	49

BYLAE A:

Vorm LS226 - Aansoek om toegang tot inligting

RELEVANTE IRK-MATERIAAL

- Beleid rakende vertroulike inligting
- Beleid betreffende die verskaffing van inligting aan vakbonde met die oog op salarisbedinging
- Beleid insake die bekendmaking van resolusies van die Technikonraad, en die Senaat en die Visekanselier se Uitvoerende Span [To be translated]
- Beleid insake mediaskakeling
- Beleid en prosedure vir die verskaffing van inligting aan publiseerders van naslaanwerke
- Beleid insake navrae deur studente en voornemende studente
- Beleid insake die hantering van navrae oor beleide, prosedures en ander regulatiewe aangeleenthede
- Beleid insake toegang tot oudiobande waarop komiteevergaderings opgeneem is

AFDELING A

BEKNOPTTE RIGLYNE

BEKNOPTTE RIGLYNE VIR TOEGANG TOT INLIGTINGSDOKUMENTE/-REKORDS VAN DIE TECHNIKON VRYSTAAT KRAGTENS DIE WET OP DIE BEVORDERING VAN TOEGANG TOT INLIGTING, WET NO. 2 VAN 2000

1. INLEIDING

Die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, Wet nr. 2 van 2000 (hierin verder verwys na as "die Wet"), met die uitsondering van Artikels 10, 14, 16 en 51, het van krag geword op 9 Maart 2001 en maak voorsiening dat 'n persoon ("die aanvrager") mag aansoek doen om toegang tot sekere dokumentasie van beide privaat en openbare liggame.

Artikels 10, 14, 16 en 51 van die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, Wet nr. 2 van 2000, het op 15 Februarie 2002 van krag geword.

In die lig van die feit dat die Technikon Vrystaat, kragtens die definisieklousule van die Wet, geag word as 'n "openbare liggaam", word behoorlike inligting aan alle werknemers hiermee verskaf met betrekking tot die implementering van die Wet.

Die doelwitte van die Wet word in Artikel 9 van die Wet uiteengesit, en lui as volg:

Die doelwitte van die Wet is –

- (a) *Om uitvoering te gee aan die grondwetlike reg van toegang tot –*
 - (i) *Enige inligting wat deur die Staat gehou word; en*
 - (ii) *Enige inligting wat in besit van 'n ander persoon is wat benodig word vir die uitvoering of beskerming van enige regte;*
- (b) *Om uitvoering te gee aan daardie reg –*
 - (i) *Onderhewig aan regverdigbare beperkinge, insluitende maar nie beperk nie tot die redelike beskerming van privaatheid, sakevertroulikheid en doeltreffende, genoegsame en goeie bestuur; en*
 - (ii) *Op 'n wyse wat daardie reg in balans bring met enige ander regte, insluitende die regte vervat in die Wetsontwerp op Regte in Hoofstuk 2 van die Grondwet;*
- (c) *Om uitvoering te gee aan die grondwetlike verpligting van die Staat om 'n menseregtekultuur en sosiale billikheid te bevorder deur openbare liggame in die definisie van "aanvrager" in te sluit, en om onder andere aan hulle toegang tot inligting van privaat liggame te verleen wanneer daar voldoen word aan die vier vereistes van hierdie Wet, insluitende wanneer sondanige inligting verlang word om in openbare belang op te tree;*

- (d) *Om vrywilligers- en mandaatmeganismes of –prosedures daar te stel om uitvoering te gee aan daardie reg op 'n wyse wat persone in staat stel om toegang te verkry tot rekords van openbare en privaat liggame so vinnig, goedkoop en sonder moeite as wat redelik moontlik is; en*
- (e) *Om deursigtigheid, aanspreeklikheid en doeltreffende bestuur van alle openbare en privaat liggame te bevorder deur, onder andere, elkeen te bemaatig en op te voed om -*
- (i) *Hulle regte te begryp kragtens hierdie Wet ten einde hulle regte met betrekking tot openbare en privaat liggame te verwesenlik;*
 - (ii) *Om die funksies en werksaamhede van openbare liggame te begryp; en*
 - (iii) *Om op doeltreffende wyse deel te neem aan besluitneming deur openbare liggame wat hul regte raak, en sodanige besluitnemingprosesse noukeurig te bestudeer.*

Die volledige teks van die Wet is in Engels op die Internet beskikbaar by die volgende adres: <http://polity.org.za/govdocs/legislation/2000/index.html>.

Artikel 14(1) van die Wet stel dit dat “binne ses maande ná die aanvang van hierdie Artikel of die totstandkoming van 'n openbare liggaam, die inligtingsbeampte van die betrokke openbare liggaam 'n handleiding moet opstel in ten minste drie van die amptelike landstale wat volledige besonderhede bevat rondom, *inter alia*, die inligting wat 'n aanvrager nodig mag hê om hom/haar in staat te stel om aansoek te doen vir toegang tot sodanige inligting kragtens die Wet.”

2. AANSOEKVORM

Die aansoekvorm LS 226 (beskikbaar in Engels, Afrikaans en Sesotho kan elektronies voltooi en uitgedruk word. Harde kopieë van die aansoekvorm is ook op aanvraag beskikbaar by info@tofs.ac.za, of by telefoonnommer +27 51 5073911, en faksnommer +27 51 5073019.

3. GELDE BETAALBAAR

Die aansoekvorm moet volledig voltooi word volgens die instruksies wat op die vorm aangedui word, en moet die voorgeskrewe gelde betaalbaar vergesel.

Aanvraaggelde sal deur 'n aantal veranderlikes bepaal word, bv. die formaat waarin die inligting beskikbaar gestel moet word, die tyd wat spandeer is aan die soektog na die inligting, die omvang van die aanvraag, ens.

Die aanvraagfooi is 'n minimum fooi betaalbaar vir die indiening van 'n aansoek. Hierdie bedrag is tans R39,90 (nege en dertig Rand negentig sent) per aanvraag, en is betaalbaar deur elke aanvrager anders as 'n persoonlike aanvrager waarna in regulasie 7(2)

611.1.1 Toegang tot inligtingsdokumente /
-rekords van die Technikon Vrystaat Handleiding

Effektief: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 7 of 12

van die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting verwys word. Hierdie geld is nie terugbetaalbaar nie. Aanvraaggelde is betaalbaar by indiening van die aanvraagvorm. 'n Addisionele deposito kan gehef word in sekere gevalle, afhangende van die aard (volume) van die aangevraagde inligting, sowel as die formaat waarin dit verlang word. Die deposito sal afgetrek word van die toegangsfooi, indien van toepassing.

Aanvraaggelde is betaalbaar nadat 'n aanvraag tot toegang tot inligting verwerk is – met die uitsondering van inligting wat persoonlike besonderhede rondom die aanvrager bevat, en met dien verstande dat die inligting gereed is vir beskikbaarstelling. Neem asseblief kennis dat, waar moontlik, 'n kwotasie vir die aanvraaggelde eers aan die aanvrager beskikbaar gestel sal word.

Tot verdere kennisgewing sal die volgende bedrae as algemene riglyne dien vir die bepaling van toegangsgelde:

Reproduksiegelde

Die bedrag betaalbaar vir 'n afskrif van die Handleiding soos bepaal in Regulasie 5(c) van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, is R0,68 vir elke fotostaat van 'n A4-bladsy of gedeelte daarvan.

Vir elke A4-grootte fotostaat of gedeelte daarvan sal 'n bedrag van R0-68 per swart-en-wit fotostaat gehef word. Kleurfotostate sal afsonderlik kwoteer word.

Vir elke gedrukte A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan wat op rekenaar, in elektroniese formaat of masjienleesbare formaat gehou word, sal 'n bedrag van R0-46 per swart-en-wit fotostaat gehef word. Kleurafdrukke/-uitdrukke sal afsonderlik kwoteer word.

Vir elke fotostaat wat in rekenaarleesbare formaat beskikbaar gestel word, sal die volgende tariewe gehef word -

- (i) disket: R5-70 elk; en
- (ii) kompakte skyf: R45-60 elk

Vir 'n transkripsie van visuele materiaal – A4-grootte of gedeelte daarvan: R25-08

Vir 'n afdruk van visuele beelde/foto's: R68-40

Vir 'n transkripsie op oudioband: A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan: R13-68

Vir 'n kopie van 'n oudioband: R19-38

Neem asseblief kennis dat Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) by die bogenoemde pryse ingesluit is.

Gelde betaalbaar by die aanvra van inligting

(Tensy uitgesluit onder artikel 22(8) van die Wet):

Vir elke A4-grootte fotostaat of gedeelte daarvan: R0-68 per swart-en-wit fotostaat. Kleurfotostate sal afsonderlik kwoteer word.

611.1.1 Toegang tot inligtingsdokumente /
-rekords van die Technikon Vrystaat Handleiding

Effektief: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 8 of 12

Vir elke gedrukte fotostaat van A4-grootte of gedeelte daarvan wat op rekenaar-, elektroniese of masjienleesbare formaat beskikbaar gestel word): R0-46 per swart-en-wit uitdruk. Kleuruitdrukke sal afsonderlik kwoteer word.

Vir 'n afskrif in rekenaarleesbare formaat op -

- (i) disket: R5-70 elk; en
- (ii) kompakte skyf: R45-60 elk

Vir 'n transkripsie van visuele materiaal: A4-grootte of gedeelte daarvan: R25-08

Vir 'n afdruk van visuele beelde/foto's: R68-40

Vir 'n transkripsie vanaf 'n oudioband - A4-grootte of gedeelte daarvan: R13-68

Vir 'n kopie van 'n oudioband: R19-38

'n Fooi vir die soektog na die inligting wat nodig word vir bekendmakingsdoeleindes, die eerste uur uitgesluit (welke tydperk normaalweg vir sodanige soektog en voorbereiding nodig word): R17-10 per uur of gedeelte van 'n uur.

'n Posgeldfooi is betaalbaar wanneer 'n kopie van 'n dokument aan 'n aanvrager gepos moet word. Werklike tariewe word hier gehê.

Vir doeleindes van Artikel 22 (2) van die Wet geld die volgende:

- (i) Ses ure moet oorskry word alvorens 'n deposito betaalbaar is; en
- (ii) Een derde van die toegangsgeld is betaalbaar deur die aanvrager as 'n deposito.

Neem asseblief kennis dat Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) reeds by al die bogenoemde pryse ingesluit is.

4. BETALING VAN GELDE

Betaalbare gelde moet kontant, per tjek of poswissel deponeer word in rekeningnommer B0015044 by die volgende adres (geen kredietkaartbetalings word toegelaat nie):

Hoofgebou
President Brandstraat 20
Bloemfontein

Direkte betalings kan aan die Technikon Vrystaat uitgemaak word en in die volgende bankrekening by ABSA Bank, takkode 334134, rekeningnommer 470831901, verwysingsnommer B0015044, inbetaal word.

Kantoorure strek vanaf Maandae tot Vrydae vanaf 8:00 tot 16:30. Die kassiere is oop gedurende etenstyd.

Betalings kan aan die Technikon Vrystaat gepos word en moet as volg adresseer word: Tjeks/rekeninge moet uitgemaak word aan die "Technikon Vrystaat"):

Posadres:

Die Inligtingsbeampte
k.o. Die Registrateur
Technikon Vrystaat
Privaatsak X20539
Bloemfontein
9301

(Neem asseblief kennis dat geen kontant per pos gestuur moet word nie.)

5. PROSEDURE VIR DIE AANSOEK OM TOEGANG TOT INLIGTING

'n Aanvrager moet die voltooide en ondertekende aansoekvorm, tesame met die aansoekfooi, per hand, pos of faks aan die Kantoor van die Registrateur stuur. Aansoekvorms kan ook per e-pos versend word as 'n aangehegte lêer, met dien verstande dat bewys van betaling van die voorgeskrewe gelde daarby ingesluit is. Die e-posadres is info@tofs.ac.za.

Alle aansoekvorms moet voldoen aan die vereistes van Artikels 11(1) en 18 van die Wet. Neem asseblief kennis dat Artikel 11 van die Wet uitdruklik bepaal dat 'n aansoek om toegang tot inligting afgekeur kan word, *onder andere* in gevalle waar die ansoek nie voldoen aan die voorgeskrewe vereistes van die Wet nie.

6. TYDSBEPERKINGE VIR DIE HANTERING VAN AANVRAE OM INLIGTING

Artikel 87 van die Wet bepaal dat 'n openbare liggaam binne 90 dae van ontvangs van 'n aanvraag tot die beskikbaarstelling van inligting, sodanige versoek moet goedkeur of weier, en die aanvrager dienooreenkomstig in kennis moet stel. Hierdie reëling geld vir die eerste twaalf maandae nadat die Wet in werking tree. Daarna word die aantal dae waarbinne die aanvrager in kennis gestel moet word met betrekking tot die goedkeuring of weiering van sy/haar versoek, verminder tot 30 dae.

Sou die Technikon Vrystaat nie binne die voorgeskrewe tydsbepersking reageer op aanvrae tot die beskikbaarstelling van inligting nie, kan 'n aanvrager aflei dat die Technikon Vrystaat weier om toegang te verleen tot die vereiste inligting, en dat die Technikon ook 'n aanvrager hof toe kan neem.

611.1.1 Toegang tot inligtingsdokumente /
-rekords van die Technikon Vrystaat Handleiding

Effektief: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 10 of 12

7. VERLENING VAN TOEGANG TOT INLIGTING, EN DIE FORMAAT WAARIN INLIGTING BESKIKBAAR GESTEL MOET WORD

Artikels 29 tot 31 van die Wet spel die formaat waarin inligting beskikbaar gestel moet word, uit.

8. WEIERING TOT DIE VERLENING VAN TOEGANG TOT INLIGTING

'n Openbare liggaam kan wettiglik weier om toegang tot inligting te verleen. Die gronde vir sodanige weiering tot die beskikbaarstelling van inligting word uiteengesit in artikels 33 tot 45 van die Wet.

9. HOFAANSOEKE

Artikels 78 tot 82 spel die voorwaardes vir 'n hoofaanzoek tot die beskikbaarstelling van inligting, uit.

10. NAVRAE

Enige navrae met betrekking tot die Wet kan per e-pos aan die volgende adres gestuur word: info@tofs.ac.za. Navrae kan ook gefaks word of persoonlik afgelewer word by die nommers/adres soos in hierdie dokument vervat.

11. OPSOMMING

Daar bestaan tans heelwat onsekerheid oor sekere bepalings van die Wet, self ook by die Departement van Justisie (wat verantwoordelik was vir die opstel van hierdie Wet).

Een van die mees problematiese aspekte van die onsekerheid het betrekking op die interpretering van Artikel 3, wat bepaal dat die Wet ook van toepassing is op dokumente van die Technikon Vrystaat – ongeag van wanneer sodanige dokumente/rekords tot stand gekom het.

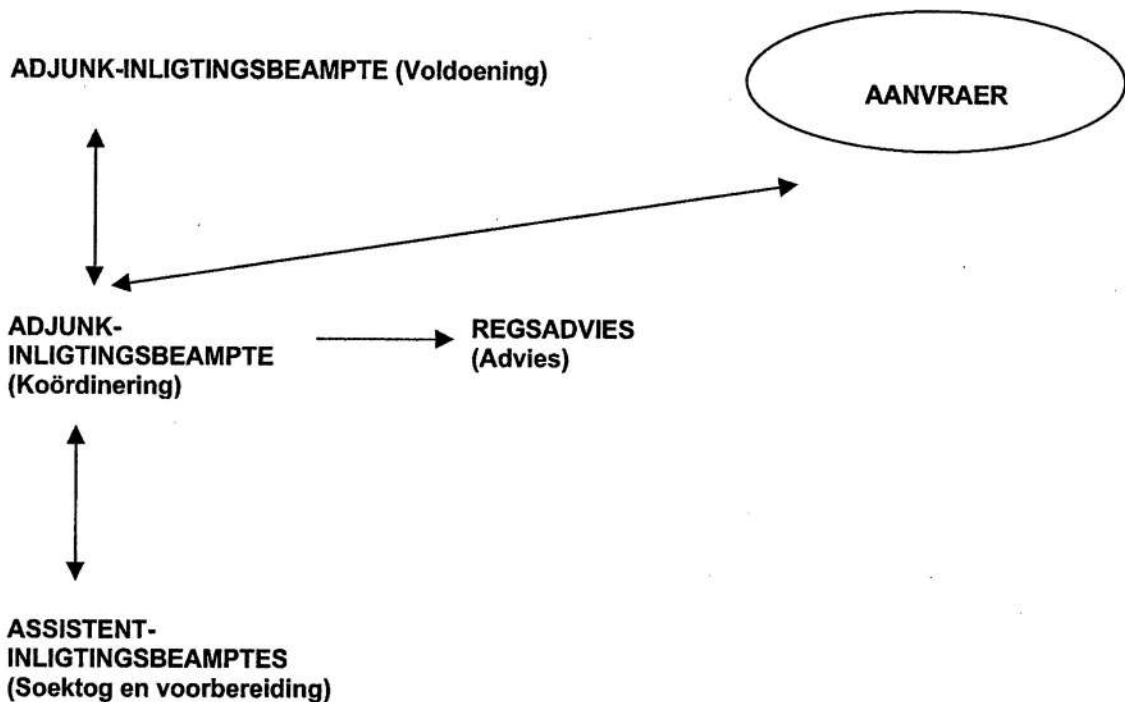
Daar is normaalweg 'n aanname teen retrospektiwiteit, maar hierdie spesifieke bepaling skep egter die teenoorgestelde indruk.

Technikonpersoneel word aangeraai om vir die interim te aanvaar dat hierdie spesifieke bepaling nie retrospektiewe effek het nie, tot sodanige tyd wat die Hof oor hierdie saak besluit.

**WET OP DIE BEVORDERING VAN TOEGANG TOT INLIGTING:
TECHNIKON VRYSTAAT**

INLIGTINGSBEAMPTE

ADJUNK-INLIGTINGSBEAMPTES

A. PROSES**VERANTWOORDELIKHEDE****1. Adjunk-Inligtingsbeampste (Koördinerings) - Registrateur**

- (i) Berei 'n lys van dokumente wat outomaties beskikbaar is, voor (insluitende prosedures en gelde betaalbaar vir reprodusering en posgeld)
- (ii) Kommunikeer die toepaslike prosedures
- (iii) Ontvang versoeke
- (iv) Wees aanvraers behulpsaam
- (v) Verwys versoeke, waar nodig
- (vi) Verleng periode vir voldoening aan 'n versoek, waar nodig
- (vii) Administrateer versoeke (b.v. administrasie van fooie, korrespondensie)
- (viii) Bekom regsadvies
- (ix) Hou rekord van alle versoeke om die beskikbaarstelling van inligting

611.1.1 Toegang tot inligtingsdokumente /
-rekords van die Technikon Vrystaat Handleiding

Effektief: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 12 of 12

- (x) Verkry inligting vanaf assistent-inligtingsbeamptes
- (xi) Versend (via die posstelsel) versoekte inligting aan aanvraers, of stel dit beskikbaar vir inspeksie.

2. Assistent-Inligtingsbeamptes (Soektog en voorbereiding) – Alle eerstelynbestuurders

- (i) Soektogrekord
- (iii) Herprodusering of voorbereiding van inligting
- (iv) Verseker die korrektheid van die inligting

3. Regsdienste

- (i) Verskaf regsadvies met betrekking tot die beskikbaarstelling, al dan nie, van die inligting.
- (ii) Adviseer met betrekking tot alle kategorieë van inligting beskikbaar vir inspeksie kragtens wetgewing ander as Wet 2 van 2000.

4. Adjunk-Inligtingsbeampte (Voldoening) – Uitvoerende Assistent van die Rektor/Visekanselier

- (i) Verskaf 'n verslag aan die Minister in ooreenstemming met artikel 15 van die Wet.
 - (ii) Verskaf 'n verslag aan die Menseregtekommissie in ooreenstemming met artikel 32 van die Wet.
 - (iii) Verseker voldoening aan die Wet en institusionele prosedures rakende die beskikbaarstelling van inligting.
-

AFDELING B

VOLLEDIGE HANDLEIDING

1. INLEIDING

- 1.1 Die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, Wet nr. 2 van 2002, is ingestel om uitvoering te gee aan die grondwetlike reg van toegang tot enige inligting wat in enige vorm in die besit van die Staat of enige ander persoon is en wat benodig word vir die uitvoering of beskerming van enige regte; en om voorsiening te maak vir sake wat hiermee verband hou.
- 1.2 Die leser van hierdie handleiding moet in gedagte hou dat -
 - 1.2.1 Die Technikon Vrystaat verplig is om minstens alle regte vervat in die Handves van Regte, wat die hoeksteen van alle demokrasie in Suid-Afrika vorm, te respekteer, beskerm en ten uitvoer te bring;
 - 1.2.2 Die reg van toegang tot enige inligting wat deur die Technikon Vrystaat gehou word, tot dié mate beperk mag word waarbinne die beperking billik en regverdigbaar is binne 'n oop en demokratiese gemeenskap gebaseer op menslike waardigheid, gelykheid en vryheid, soos uiteengesit in artikel 36 van die Grondwet;
 - 1.2.3 Billike wetgewende maatreëls verskaf mag word ten einde die administratiewe en finansiële las op die Technikon Vrystaat te verlig in die uitvoering van sy verpligting om die reg van toegang tot inligting te bevorder en daaraan te voldoen.
- 1.3 Die Wet is opgestel ten einde-
 - 1.3.1 'n kultuur van deursigtigheid en aanspreeklikheid in openbare en privaat liggame te bevorder deur uitvoering te gee aan die reg van toegang tot inligting;
 - 1.3.2 aktief daartoe by te dra om 'n gemeenskap te bevorder waarbinne die mense van Suid-Afrika doeltreffende toegang tot inligting het ten einde hulle in staat te stel om al hulle regte ten volle uit te oefen en te beskerm.

2. DEFINISIES

- 2.1 In hierdie Handleiding – tensy anders deur die konteks bepaal –

beteken "**wet**" die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000 (Wet Nr. 2 van 2000)

beteken **"toegangsfooi"** 'n fooi wat voorgeskryf is vir doeleindes van artikel 22 (6) of 54 (6) in die Wet – wat ook al van toepassing is;

beteken **"individu se naasbestaande"** -

- (a) 'n individu met wie die individu getroud was onmiddellik voor die individu se dood;
- (b) 'n individu saam met wie die individu gewoon het asof hulle getroud was onmiddellik voor die individu se dood;
- (c) 'n ouer, kind, broer of suster van die individu; of
- (d) indien -
 - (i) daar geen naasbestaande is waarna in paragrawe (a), (b) of (c) hierbo verwys is nie; of
 - (ii) die aanvraer alle redelike stappe gedoen het om sodanige naasbestaande op te spoor, maar sonder sukses;

'n individu wat verwant is aan die individu in die tweede graad van verwantskap of bloedverwantskap.

"Inligtingsbeampte" beteken die Rektor/Visekanselier van die Technikon Vrystaat, of sy/haar afgevaardigde.

"kennisgewing" beteken 'n skriftelike kennisgewing, en "in kennis stel" en "in kennis gestel" het soortgelyke betekenisse.

"amptelik", met betrekking tot die Technikon Vrystaat, beteken -

- (a) enige persoon in diens van die Technikon Vrystaat (permanent of tydelik en voltyds of deelyds) in sy/haar hoedanigheid as sulks; of
- (b) 'n lid van die Technikon Vrystaat in sy/haar hoedanigheid as sulks.

"persoon" beteken 'n natuurlike persoon of 'n regsgeleerde;

"persoonlike inligting" beteken inligting rondom 'n identifiseerbare individu, insluitende maar nie beperk nie tot -

- (a) inligting wat verband hou met die ras, geslag, swangerskap, huwelikstatus, nasionale, etniese of sosiale oorsprong, kleur, seksuele oortuiging, ouderdom, fisiese of geestesgesondheid, gesondheid, gestremdheid, godsdien, gewete, geloof, kultuur, taal en geboorte van die individu;
- (b) inligting wat verband hou met die onderrig of die mediese, kriminele of indiensnemingsgeskiedenis van die individu, of inligting wat verband hou met finansiële transaksies waarby die individu betrokke was;

- (c) enige identifiseringsnommer, simbool of ander besonderhede wat aan die individu toegeskryf kan word;
- (d) die adres, vingerafdrukke of bloedgroep van die individu;
- (e) die persoonlike opinies, sieninge of voorkeure van die individu, behalwe waar dit 'n ander persoon of 'n voorstel vir die toekenning van 'n prys of toekenning aan 'n ander individu, aangaan;
- (f) korrespondensie wat deur die individu versend is wat implisiet of eksplisiet van 'n privaat of vertroulike aard is, of verdere korrespondensie wat die inhoud van die vorige korrespondensie sal blootlê;
- (g) die sieninge of opinies van 'n ander individu rakende die individu;
- (h) die sieninge of opinies van 'n ander individu rakende 'n voorstel vir 'n toekenning of die toekenning van 'n prys aan 'n individu, maar uitsluitende die naam van die ander individu waar dit voorkom saam met die sieninge of opinies van die ander individu; en
- (i) die naam van die individu waar dit voorkom saam met ander persoonlike inligting wat verband hou met die individu, of waar die bekendmaking van die naam van die individu self inligting rakende die individu sal openbaar, maar uitsluitende inligting rakende 'n individu wat al dood is vir meer as 20 jaar.

"persoonlike aanvrager" beteken 'n aanvrager wat toegang tot 'n inligtingsrekord verlang wat persoonlike inligting rakende die aanvrager bevat.

"voorgeskrewe" beteken dit wat voorgeskryf word deur regulasies kragtens artikel 92 van die Wet.

"rekord" beteken enige aangetekende inligting -

- (a) ongeag die vorm of medium waarin dit voorkom;
- (b) wat in besit of onder beheer van die Technikon Vrystaat is; en
- (c) ongeag daarvan of die inligting deur die Technikon Vrystaat saamgestel is al dan nie.

"aanvrager" beteken -

- (a) enige persoon of 'n persoon wat optree namens sodanige persoon wat 'n versoek rig vir toegang tot inligting van die Technikon Vrystaat; of

"derde party", met betrekking tot 'n versoek om inligting van -

- (a) 'n dokument van die Technikon Vrystaat, beteken inligting rakende enige persoon (insluitende, maar nie beperk nie tot die bestuur van 'n oorsese staat, 'n internasionale organisasie of 'n liggaam of organisasie wat bestuur word) anders as -

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 16 of 49

- (i) die betrokke aanvrager; en
- (ii) die Technikon Vrystaat.

"werksdae" beteken enige dae behalwe Saterdag, Sondag en openbare vakansiedae, soos gedefinieer in artikel 1 van die Wet op Openbare Vakansiedae, 1994 (Wet nr. 36 van 1994).

3. TERSAAKLIKE BEPALINGS KRAGTENS DIE WET

- 3.1 Die Wet is van toepassing op inligtingsdokumente van die Technikon Vrystaat, ongeag van wanneer sodanige dokumente tot stand gekom het.
- 3.2 Die Wet is van toepassing op die uitsluiting van enige bepaling van ander wetgewing wat -
 - (a) die beskikbaarstelling van inligting van 'n openbare liggaam soos die Technikon Vrystaat verbied of beperk; en
 - (b) wat wesenlik nie ooreenstem met 'n doelwit of spesifieke bepaling van hierdie Wet nie.
- 3.3 Die Menseregtekommissie moet, binne 18 maande ná die aanvang van hierdie Wet, en met die uitsondering van Artikels 10; 14; 16 en 51, teen 9 Maart 2001 'n handleiding in plek hê in al die amptelike landstale wat sodanige inligting bevat. Die inligting in die handleiding moet omvattend in vorm en formaat wees - soos wat redelik deur 'n persoon wat sy/haar reg kragtens hierdie Wet wil uitoefen, versoek mag word.

Artikels 10, 14, 16 en 51 van die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, Wet nr. 2 van 2002, het op 15 Februarie 2002 van krag geword.

4. REG VAN TOEGANG

- 4.1 'n Aanvrager moet toegang tot inligtingsrekords van die Technikon Vrystaat verkry indien-
 - (b) die aanvrager voldoen aan al die prosedurele vereistes in hierdie Wet wat verband hou met 'n versoek om toegang tot sodanige inligting; en
 - (c) toegang tot sodanige inligting nie geweier word kragtens enige gronde vir die weiering van sodanige inligting soos in die Wet uiteengesit nie.
- 4.2 'n Aanvrager soos bedoel in subparagraaf (4.1) sluit 'n versoek om toegang tot inligtingsrekords in wat persoonlike inligting ten opsigte van die aanvrager bevat.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtreedingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 17 of 49

4.3 'n Aanvraer se reg om toegang tot inligting soos bepaal in subparagraaf (4.1), onderhewig aan die Wet, word nie beïnvloed deur -

- (a) enige redes wat die aanvraer verskaf vir die versoek om die beskikbaarstelling van die inligting nie; of
- (b) die Inligtingsbeampte se siening rakende wat die aanvraer se redes vir die versoek om die toegang tot die inligting is nie.

5. INDEKS VAN INLIGTINGSREKORDS WAT DEUR DIE TECHNIKON VRYSTAAT GEHOU WORD

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- OUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	OUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
FINANSIËLE BESTUUR EN DIENSTE			
Bates	Bateregister	X	
	Verwydering van bates	X	
	Afskryf van bates	X	
	Bates per gebou	X	
	Toegevoegde bates	X	
Eksterne lenings	Leningsooreenkomste	X	
Beleggings	Sertifikaat	X	
	Register	X	
Aankope	Rekwisities	X	
	Bestellings	X	
	Afleweringbewyse	X	
	Konsortiumkontrakte	X	
	Tenderdokumente	X	
	Notules	X	
Voertuie	Besprekings	X	
	Aankoop van petrol	X	
Finansiële Inligting	Proefbalans	X	
	Inkomste- en uitgawestate	X	
	Balansstate	X	
	Volledige Grootboek	X	
	Grootboek per "GLA"	X	
	Grootboek per rekening	X	
	Grootboek per transaksie	X	
Finansiële	Gekonsolideerde struktuur	X	
Struktuur			
Rekeningmeester	Kwartaallikse rekonsilliasie	X	
Kostesentrum	en verslae van koshuise en		
	Self-genererende kostesentrums		

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 18 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- AUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	AUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
	Kwartaallikse rekonsiliasie en verslae van navorsingsbefondsing	X	
	en verslae van navorsingsbefondsing (NRF en Thrip)		
Rekenmeester	Kasboek	X	
Technikon	Banksluitingsrekeninge	X	
	Bankstate	X	
	Elektroniese betalings/"kontantfokus"	X	
	Krediteurestelsel/-rekonsiliasie	X	
	Krediteure se maandelikse state en fakture	X	
	Personeelvooruitbetalings	X	
	Kleinkasregister	X	
	Algemene Grootboekjoernaal	X	
	Eiendomsbelastingstate	X	
	BTW-rekonsiliasies	X	
Viserektor	FBK-notules	X	
	Geouditeerde finansiële state	X	
STUDENTEDIENSTE			
	Rekeningstate	X	
	Klasgeldebrosjures		X
	Uitstaande gelde		X
	Oordragverslae		X
	Betalingsregisters	X	
	Hofbevele – vrywillige administrasie, sekwestrasie, salarisskikkings	X	
	Onderrig-/rekwisisietjekaansvraag	X	
	Leningsaansoeke en uitslae		X
	NFSAS verslae	X	
	Finansiële uitsluitings, graduandi- en studiestakingsverslae	X	
	Beurstoekennings (intern en ekstern)		X
	Kwotasie op klasgelde		X
PROJEKTE EN INSTANDHOUDING			
	Bouplanne	X	
	Tenders	X	

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 19 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- OUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	OUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
	Kwotasies	X	
	Inligting rakende die Konsortium	X	
	Geboue	X	
	Projekinligting	X	
REKENAARDIENSTE (ITS)			
	Korporatiewe inligting	X	
	Netwerkkonfigurasies	X	
	Rekenaarinventaris	X	
	Adreslys: studente & personeel	X	
	Telefoonnommers	X	
	E-posadresse	X	
	Kwotasie-inligting	X	
	Configurering van enige rekenaartoerusting	X	
	Elektroniese kommunikasie	X	
STUDENTE-ADMINISTRASIE			
	Akademiese kalender		X
	Bewys van registrasie	X	
	Kalender		X
	Inskrywingshandleiding		X
	Kursusbrosjure	X	
	Adresetikette van studente		X
	Klaslyste	X	
	Studente-adresse en/of ander studente-inligting	X	
	Studentestatistieke	X	
	Studente-aansoek- en inligtingsrekords	X	
STUDENTEDIENSTE			
STUDENTE- VOORLIGTING	Persoonlike inligting van kliënte	X	
	Psigometriese data van studente	X	
	Keuringsinligting van studente	X	
STUDENTE- DIENSTE	Grondwet van die SR		X
	Gedragkode		X
KOSHUISE	Koshuisreëls		X

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVSInwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 20 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- OUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	OUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
	Studentedagboek		X
	Gedragkode		X
MAATSKAPLIKE WERKDIENTE	Inligting met betrekking tot Maatskaplike Werkdienste		X
	Persoonlike inligting	X	
	Finansiële bronne en inligting rakende die kliënt	X	
MENSLIKE HULPBRONNE			
	Personeellêers	X	
	Verlofrekorduitdrukke	X	
	Salarisadviese	X	
	Deeltydse en eksameneise	X	
	IRP 5-vorms	X	
	Tjekadviese	X	
	Salarisinligting	X	
	ITS-stelsel	X	
SEKRETARIAAT			
	Notules en agendas van vergaderings	X	
BESKERMINGSDIENTE			
	Arrestasieregister	X	
	Waarskuwingsregister	X	
	Verkeersoortredings	X	
	Boeteregister	X	
	Interne ondersoeke	X	
	Kriminele ondersoeke	X	
	Beserings aan diens	X	
	Skofverslae	X	
	Gebruik van plaaslike registers	X	
EKSAMENDEPARTEMENT			
	Eksamenuitslae		X
	Verklarings van uitslae		X
	Gedragsertifikate	X	
	Evalueringsstatistieke		X
	Beleid- en prosedurehandleiding vir evaluerings		X
	Gradeplegtighedsprogram		X
	Statistiek: Gradeplegtigheid		X

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVSInwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 21 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- AUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	AUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
	Statistiek/inligting: Nagraadse administrasie		X
	Studentereëls met betrekking tot akademiese evaluering		X
	Opsienersroosters		X
	Riglyne vir Hoofopsieners		X
	Eksamenjaarprogram		X
	Statistiek: Fotostaatafdeling		X
ORGANISATORIESE ONTWIKKELING			
	Bywoning van die Arbeidsverhoudinge-hulpprogram deur personeel	X	
	Inligting- en ontwikkelingssessies		X
KORPORATIEWE BETREKKINGE			
	Adresdatabasis	X	
	Donateurs	X	
	Publikasies		X
AKADEMIESE BEPLANNING EN ONTWIKKELING			
	Akadiese plan	X	
	Akadiese programme		X
	Handleiding vir akademiese personeel		X
	Notule van die KOA		X
	Akadiese beplanning van fakulteite	X	
	Algemene nuus rakende Sertec, SAKO en KTH		X
	Personeeltydroosters		X
	Kontakure per lektor		X
	Verslae		X
SENTRUM VIR ONDERRIG EN LEER			
	Evaluering deur studente	X	
	Kursusbesonderhede	X	
	Werksdokumente	X	
	Opleidingsrekords	X	
	Navorsingsdokumente: Onderrig en Ontwikkeling	X	

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 22 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- OUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	OUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
ADJUNK-UISEKANSELIER: AKADEMIESE AANGELEENTHEDE			
	AVK's briewe	x	
	Navorsingsbiblioteek	X	
	Kassette van vergaderings	X	
	Lêers	X	
	Navorsingsverslae	X	
	Navorsingstudentevereniging		X
	Brosjyre: Afstandskampusse		X
	Brosjyre: Wetenskappark		X
	Brosjyre: Korporatiewe Onderwys		X
	Jaarlikse Navorsingsverslag		X
	Strategiese Beplanningsdokumente	X	
	Beleidsdokumente	X	
	Kontrakte	X	
BIBLIOTEEK EN INLIGTINGSENTRUM			
	Personeelrekords	X	
	Verslae:	X	
	Statistieke	X	
	Beleide	X	
	Werksplanne	X	
	Begroting	X	
	Kliënterekords	X	
FAKULTEIT GEESTESWETENSKAPPE			
	Notules	X	
	Studenterekords	X	
	Akademie se dokumente	X	
FAKULTEIT GESONDHEIDS- EN OMGEWINGSWETENSKAPPE			
	Begroting en finansiële state	X	
	Personeelrekords	X	
	Uitvoerende korrespondensie	X	
	Regsdokumente	X	
	Arbeidsverhoudinge	X	
	Kommunikasie	X	
	Institusionele Bestuur	X	
	Akademie se Bestuur	X	
	Akademie se Administratiewe Bestuur	X	
	Akademie se Jaarprogram		X

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtreddingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 23 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- AUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	AUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
	Kwaliteitversekering	X	
	Studenterekords	X	
	Kursusinligting		X
	Inligtingspamflette		X
FAKULTEIT BESTUUR			
	Kursusinligting		X
	Leerprogramme		X
	Kurrikula		X
	Evalueringsdatums		X
	Fakulteits-/akademie aangeleenthede		X
	Klasgelde		X
	Beurse/Lenings		X
	Fakulteitsreëls		X
	Jaarverslae		X
	Akademie Plan	X	
	Begroting	X	
	Diensstaat		X
	Posbeskrywings	X	
	Kantoorgebruik		X
	Organigram		X
	Verlofbeplanning		X
	Verslag 151 (NASOP)		X
	Strategie Beplanningsdokument	X	
	Notules van Fakulteitsraad; verslae	X	
	Fakulteitshandleiding		X
	Sertec-handleidings	X	
	Sleutelregister		X
	Lys van eksaminatore en moderatore	X	
	Inskrywingsvereistes	X	
	Studiemateriaal	X	
	Navorsingsfondse		X
	Register van aan-diens- beserings	X	
	Mediese voorraad	X	
	Sekuriteitsinspeksies	X	
	Sekuriteitstoerusting	X	
	Klaslyste		X
	Grondwette van die Fakulteit		X
	Staannde resolusies van die Fakulteitsraad	X	

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 24 of 49

DEPARTEMENTE	SOORT INLIGTING	NIE- AUTOMATIESE BESKIK-BAAR- STELLING	AUTOMATIESE BESKIKBAAR- STELLING
FAKULTEIT INGENIEURSWESE			
	Kursusinligting		X
	Leerprogramme		X
	Kurrikula		X
	Evalueringsdatums		X
	Fakulteits-/akademiese aangeleenthede		X
	Klasgelde		X
	Beurse/lenings		X
	Fakulteitsreëls		X
	Jaarverslae		X
	Akademiese Plan	X	
	Begroting	X	
	Diensstaat	X	
	Posbeskrywings	X	
	Kantoorgebruik		X
	Organigram		X
	Verlofbeplanning	X	
	Verslag 151 (NASOP)		X
	Strategiese Beplanningsdokument	X	
	Notules van Fakulteitsraad- verslae	X	
	Fakulteitshandleiding		X
	Sertec-handleidings		X
	Sleutelregister		X
	Lys van eksaminatore en moderatore	X	
	Inskrywingsvereistes		X
	Studiemateriaal	X	
	Navorsingsfonds	X	
	Register van aan-diens- beserings	X	
	Mediese voorraad	X	
	Sekuriteitsinspeksies	X	
	Sekuriteitstoerusting	X	
	Klaslyste		X
	Staande resolusies van die Fakulteitsraad		X
REGSDIENSTE			
	Opinies/advies	X	
	Kontrakte	X	
	Dissiplinêre aangeleenthede	X	

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 25 of 49

6. TOEGANGSWYSES

6.1 Inligtingsbeamptes

- 6.1.1 Vir doeleindes van die Wet het die Inligtingsbeampte (die Rektor/Visekanselier van die Technikon Vrystaat) die volgende permanente werknemer as Adjunk-Inligtingsbeampte aangestel om aansoeke om die beskikbaarstelling van inligting in ooreenstemming met die Wet te verwerk, te administreer en te finaliseer.

Adjunk-Inligtingsbeampte :

Die Registrateur
Technikon Vrystaat
Privaatsak X20539
BLOEMFONTEIN
9300

Telefoon: +27 51 5073053

Faks: +27 51 5073019

E-pos: info@tofs.ac.za

6.2 Beskikbaarheid van Handleiding

- 6.2.1 Subregulasie 4(1) van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting bepaal dat die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat, onmiddellik nadat die Handleiding opgestel is kragtens artikel 14(1), of opdateer is kragtens artikel 14(2) van die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting:

- (a) 'n afskrif van die Handleiding in die drie amptelike tale waarin die Handleiding opgestel is, beskikbaar stel aan –

- (i) elke wettige afsettingspunt soos gedefinieer in artikel 6 van die Wet op Wettige Afsetting, 1997;
- (ii) die Menseregtekommissie; en
- (iii) elke kantoor van daardie openbare liggaam

- (b) die Handleiding in die drie amptelike tale in die Gazette moet publiseer; en

- (c) die Handleiding op die webwerf van die openbare liggaam beskikbaar moet stel, indien die openbare liggaam oor 'n webwerf beskik.

- 6.2.2 Subregulasie 4(2) van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting bepaal dat die inligtingsbeampte van 'n openbare liggaam, op versoek, addisionele afskrifte van die Handleiding aan die instellings waarna hierbo verwys is, beskikbaar mag stel in die amptelike tale soos versoek.

- 6.2.3 Subregulasie 4(3) van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting bepaal dat die Inligtingsbeampte van 'n openbare liggaam nie enige fooi mag hef vir die beskikbaarstelling van 'n afskrif van die Handleiding wat beskikbaar gestel word kragtens subregulasies 4(1) of 4(2) nie.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 26 of 49

6.2.4 Regulasie 5 van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting bepaal dat die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat en die hoof van 'n kantoor waarna in regulasie 4(1)(a)(iii) verwys is:

- (a) gedurende kantoorure en op versoek afskrifte van die Handleiding in al die beskikbare amptelike tale moet beskikbaar stel vir inspeksie;
- (b) nie 'n fooi mag hef vir openbare inspeksie verwys na in paragraaf (a) nie; en
- (c) 'n fooi van R0-68 vir elke fotostaat van 'n A4-bladsy of gedeelte daarvan mag hef met betrekking tot enige afskrif van die Handleiding of gedeelte daarvan wat beskikbaar gestel word vir doeleindes anders as bedoel in paragraaf (a).

6.3 Formaat van versoek

6.3.1 'n Versoek om toegang tot inligting moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat by sy/haar adres, faks of per elektroniese pos bereik op die voorgeskrewe vorm.

6.3.2 (a) 'n Individu wat as gevolg van ongeletterdheid of gestremdheid nie daartoe in staat is om 'n versoek om toegang tot inligting in ooreenstemming met paragraaf 6.3.1 te rig nie, kan sodanige versoek mondelings rig.

(b) Die Inligtingsbeampte sal die mondelingse versoek in geskrewe formaat omsit en die aansoeker van 'n afskrif daarvan voorsien.

6.4 Plig om aansoekers by te staan

6.4.1 Indien 'n aansoeker die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat in kennis stel dat hy/sy 'n versoek wil rig om toegang tot inligting in besit van die Technikon, moet die Inligtingsbeampte die aansoeker van die redelike bystand voorsien wat nodig is om die aansoeker in staat te stel om te voldoen aan die vereistes van die Wet, en sonder die heffing van enige kostes.

6.4.2 Indien 'n aansoeker 'n versoek om toegang tot inligting rig wat nie voldoen aan die vereistes van die Wet nie, mag die Inligtingsbeampte nie die versoek weier as gevolg van die nie-voldoening aan die Wetsvereistes nie, tensy die Inligtingsbeampte -

(a) Die aansoeker in kennis gestel het van sy voorneme om die versoek te weier, en in sodanige kennisgewing -

(i) Redes verskaf het vir die voorgenome weiering; en

(ii) Op voorwaarde dat die Inligtingsbeampte, of enige ander amptenaar wat deur die Inligtingsbeampte geïdentifiseer is, die aansoeker behulpsaam sal wees om die aansoek te rig op 'n wyse wat die gronde vir weiering van die versoek sal uitskakel;

(b) Die aansoeker 'n billike geleentheid gegun het om sodanige hulpverlening te bekom;

- (c) Sover moontlik die aansoeker van enige inligting voorsien het wat hom/haar sal ondersteun in die formulering van sy/haar versoek om toegang tot inligting in die korrekte formaat; en
- (d) Die aansoeker 'n billike geleentheid gegun het om die versoek te bevestig of om dit te wysig sodat dit voldoen aan die vereistes van die Wet.

6.4.3 Indien dit by ontvangs van 'n versoek om die beskikbaarstelling van inligting blyk dat sodanige versoek aan 'n ander openbare liggaam gerig moes word, moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat -

- (a) Sodanige hulp verleen as wat nodig is om die persoon in staat te stel om die versoek te rig; of
- (b) Die versoek aan die laasgenoemde Inligtingsbeampte oordra;

wat ook al daartoe sal lei dat daar vinniger aan die versoek gehoor gegee sal word.

6.5 Behoud van inligting tot finale besluit rakende die versoek

6.5.1 Indien die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat 'n versoek om toegang tot inligting ontvang het, moet die Inligtingsbeampte die nodige stappe doen wat redelik nodig is om die inligting te bewaar, sonder die uitwissing van enige inligting vervat in sodanige dokument, totdat die Inligtingsbeampte die betrokke aansoeker in kennis gestel het van sy/haar besluit kragtens die Wet, en -

- (a) Totdat 'n aansoek met 'n hofbevel teen 'n besluit van daardie hof verval het; of
- (b) Totdat 'n aansoek teen 'n besluit van daardie hof of wetlike prosedures met betrekking tot die besluit finaal gerig word – wat ook al laaste gebeur.

6.6 Gelde betaalbaar

6.6.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat aan wie 'n versoek om toegang tot inligting gerig word, moet 'n aanvrager anders as die persoonlike aanvrager per kennisgewing in kennis stel van die voorgeskrewe gelde (indien enige) betaalbaar soos aangedui in hierdie afdeling voordat sodanige versoek verwerk word.

6.6.2 Indien -

- (a) Die soektog na inligting in besit van die Technikon Vrystaat ten opsigte waarvan 'n versoek om toegang gerig is, aan die gang gesit is; en
- (b) Die voorbereiding van sodanige inligting vir beskikbaarstelling (insluitende enige reëlings soos genoem in afdeling 29 (2) (a) en (ii) (aa) van die Wet, na die mening van die Inligtingsbeampte meer ure sal vereis as die aantal ure wat vir hierdie doel voorgeskryf word, moet die Inligtingsbeampte die aansoeker (in gevalle waar die aansoeker nie die persoonlike aansoeker is nie) per kennisgewing versoek om 'n deposito te betaal wat nie meer as een derde van die voorgeskrewe toegangsgelde is wat normaalweg betaalbaar sou wees vir die beskikbaarstelling van inligting nie.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 28 of 49

6.6.3 Die kennisgewing waarna in subparagrafe 6.6.1 of 6.6.2 verwys word, moet -

- (a) Die bedrag van die deposito wat betaalbaar is kragtens subparagraaf 6.6.2, indien van toepassing, meld;
- (b) Dit duidelik stel dat die aansoeker 'n aansoek mag rig met 'n hofbevel teen die tender of betaling van die gevraagde fooi kragtens subparagraaf 6.6.1, of die tender of betaling van 'n deposito kragtens subparagraaf 6.6.2, wat ook al die geval mag wees; en

6.6.4 Indien 'n deposito betaal is met betrekking tot 'n versoek om toegang tot inligting wat geweier is, moet die Inligtingsbeampte die deposito aan die aansoeker terugbetaal.

6.6.5 Die Inligtingsbeampte moet inligting van die aansoeker weerhou totdat die betrokke aansoeker die toepaslike gelde (indien enige) betaal het.

6.6.6 'n Aansoeker wie se versoek om toegang tot inligting van die Technikon Vrystaat, toegestaan is, moet 'n toegangsfooie betaal vir die herproduksie van, soeke na en voorbereiding van sodanige inligting wat die billike tyd vir die herproduksie, soeke na en voorbereiding daarvan oorskry.

Die fooi vir 'n afskrif van die Handleiding soos bepaal in Regulasie 5(c) van die Regulasies met betrekking tot die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, is R0-68 vir elke fotostaat van 'n A4-grootte of gedeelte daarvan.

6.6.7 Toegangsgelde voorgeskryf vir die doeleindes van subparagraaf 6.6.6 moet voorsiening maak vir 'n billike toegangsfooie vir -

- (a) Die koste verbonde aan die maak van 'n afskrif van die inligting, of 'n transkripsie van die inhoud daarvan, soos bepaal deur die Wet en, indien van toepassing, die posgeld; en
- (b) die tyd wat redelik vereis word vir die soektog na inligting en voorbereiding daarvan vir beskikbaarstelling aan die aanvraer daarvan.

6.6.8 Die reproduksiefooie waarna in afdeling 15 (3) van die Wet verwys word, is as volg:

	R
(a) Vir elke afskrif van A4-grootte of gedeelte daarvan	0,68
(b) Vir elke gedrukte afskrif van 'n A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan wat op die rekenaar gestoor of in elektroniese of masjien-leesbare formaat gestoor word	0,46
(c) Vir 'n afskrif in rekenaar-leesbare formaat op -	
(i) disket	5,70
(ii) kompakte skyf	45,60
(d) (i) Vir 'n transkripsie van visuele materiaal van A4-grootte of gedeelte daarvan	25,08

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 29 of 49

(ii) Vir 'n kopie van visuele materiaal	68,40
(e) (i) Vir 'n transkripsie vanaf 'n oudioband,
vir 'n A4-grootte bladsy of gedeelte daarvan	13,68
(ii) Vir 'n kopie van 'n oudioband	19,38

6.6.9 Die toegangsfooi wat deur elke aansoeker betaalbaar is, met die uitsondering van 'n persoonlike aansoeker soos verwys na in artikel 22(1) van die Wet, beloop R39,90.

6.6.10 Die toegangsfooi is betaalbaar deur 'n aansoeker soos verwys na in artikel 22(7) van die Wet, tensy vrywaring van toepassing is kragtens artikel 22(7) van die Wet, en is as volg:

	R
(a) Vir elke fotostaat van A4-grootte of gedeelte daarvan	0,68
(b) Vir elke gedrukte afskrif van A4-grootte of gedeelte daarvan wat op die rekenaar of in elektroniese of masjien-leesbare formaat gestoor word	0,46
(c) Vir 'n kopie in rekenaar-leesbare formaat op -	
(i) disket	5,70
(ii) kompakte skyf	45,60
(d) (i) Vir 'n transkripsie van visuele materiaal – A4-grootte of gedeelte daarvan	25,08
(ii) Vir 'n afdruk van visuele materiaal	68,40
(e) (i) Vir 'n transkripsie vanaf 'n oudioband – A4-grootte of gedeelte daarvan	13,68
(ii) Vir 'n kopie van 'n oudioband	19,38
(b) Vir soektogte na inligting vir beskikbaarstelling: R17,10 per uur of gedeelte van 'n uur – uitsluitende die eerste uur – wat redelik vereis word vir sodanige soektog en voorbereiding.	17,10

6.6.11 Die werklike posgeldfooi is betaalbaar wanneer 'n afskrif van 'n dokument aan 'n aansoeker gepos moet word.

6.6.12 Vir doeleindes van artikel 22(2) van die Wet geld die volgende:

- (a) Ses ure wat oorskry moet word voor 'n deposito betaalbaar is; en

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 30 of 49

- (b) een derde van die toegangsgeld is betaalbaar as deposito deur die aansoeker.

Neem asseblief kennis: Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW) is ingesluit in bogemelde tariewe.

6.7 Inligting wat nie opgespoor kan word of wat nie bestaan nie

6.7.1 Indien -

- (c) Alle billike stappe gedoen is om inligting wat aangevra is, op te spoor; en
- (d) Daar billike gronde is om te glo dat die inligting -
- (i) in besit van die Technikon Vrystaat is, maar nie opgespoor kan word nie;
of
- (ii) nie bestaan nie,

moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat die aansoeker deur middel van 'n addendum of bevestigingsbrief in kennis stel dat dit nie moontlik is om toegang tot sodanige inligting te verleen nie.

6.7.2 Die addendum of bevestigingsbrief waarna in subparagraaf 6.7.1 verwys is, moet volledige besonderhede bevat van die stappe wat gedoen is om die aangevraagde inligting op te spoor, of om uit te vind of die inligting bestaan, wat ook al die geval mag wees – insluitende alle kommunikasie met persone wat die soektog uitgevoer het namens die Inligtingsbeampte.

6.7.3 Vir doeleindes van die Wet moet die kennisgewing in terme van subparagraaf 6.7.1 geag word as 'n besluit om toegang tot die aangevraagde inligting te weier.

6.7.4 Indien die inligting gevind word nadat die aansoeker kragtens subparagraaf 6.7.1 in kennis gestel is dat die inligting nie opgespoor kan word nie, moet die aansoeker toegang tot die inligting verleen word, tensy toegang geweier word op grond van redes vir weiering soos vervat in die Wet.

6.8 Uitstel van toegang tot inligting

6.8.1 Indien die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat besluit om 'n versoek om die beskikbaarstelling van inligting toe te staan, maar sodanige inligting -

- (a) Moet gepubliseer word binne 90 dae na ontvangs of oordrag van die versoek, of sodanige verdere tydperk wat redelik nodig is vir die druk en vertaal van die inligting vir publiseringsdoeleindes;
- (b) Word deur die Wet vereis om gepubliseer te word, maar is nog nie gepubliseer nie; of

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtreedingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 31 of 49

- (c) Is voorberei vir voorlegging aan enige wetgewende of spesifieke persoon, maar moet nog aan sodanige persoon voorgelê word,

kan die Inligtingsbeampte toegangverlening tot die inligting uitstel vir 'n billike tydperk.

6.8.2 Indien toegang tot inligting kragtens subparagraaf 6.8.1 uitgestel word, moet die Inligtingsbeampte die betrokke aansoeker in kennis stel -

- (a) Dat die aansoeker binne 30 dae nadat sodanige kennisgewing ontvang is, 'n voorlegging aan die Inligtingsbeampte kan maak waarin hy/sy aandui waarom die inligting voor sodanige publikasie of voorlegging benodig word; en
- (b) Van die tydperk wat die toegang tot inligting uitgestel word.

6.8.3 Indien 'n aansoeker 'n verhoë rig kragtens subparagraaf 6.8.2 (a), moet die Inligtingsbeampte, na deeglike oorweging van die verhoë, die versoek om toegang tot inligting toestaan slegs indien daar redelike gronde is om te glo dat die aansoeker omvattende skade sal ly indien toegang tot die inligting uitgestel word vir die tydperk soos aangedui in subparagraaf 6.8.2 (b).

6.9 Besluit rakende versoek en kennisgewing daarvan

6.9.1 Die Inligtingsbeampte na wie 'n versoek om toegang tot inligting verwys word, moet, kragtens artikel 26 en Hoofstuk 5 van die Wet, so vinnig as wat redelik moontlik is, maar binne 30 dae nadat die versoek ontvang is -

- (a) In ooreenstemming met hierdie Wet besluit of die versoek toegestaan gaan word; en
- (b) die aansoeker van die besluit in kennis stel en, indien die aansoeker aangedui het dat hy/sy op enige ander wyse van die besluit in kennis gestel wil word, moet die Inligtingsbeampte die aansoeker, indien moontlik, op sodanige wyse van die besluit in kennis stel.

6.9.2 Indien die aansoek om toegang tot inligting toegestaan word, moet die kennisgewing daarvan aan die aansoeker verklaar -

- (a) Wat die toegangsfooi (indien enige) is wat betaal moet word met die beskikbaarstelling van die inligting;
- (b) in watter formaat die inligting beskikbaar gestel sal word; en
- (c) dat die aansoeker appél kan aanteken by 'n hof teen die toegangsfooi wat betaal moet word of die formaat waarin toegang tot die inligting verleen word, en die prosedure (insluitende die tydperk) van die verwerking van die aansoek.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 32 of 49

6.9.3 Indien 'n aansoek om toegang tot inligting geweier word, moet die kennisgewing daarvan aan die aansoeker -

- (a) Volledige redes verstrek vir die weiering van die versoek, insluitende die bepalings van die Wet waarvolgens opgetree word;
- (b) enige verwysing na die inhoud van die inligting verswyg; en
- (c) verklaar dat die aansoeker by 'n hof appèl kan aanteken teen die weiering van die versoek.

6.9.4 Aansoekers wat toegang tot inligting aanvra wat onder "outomatiese uitsluiting" in Afdeling 5 van hierdie Handleiding vervat is, word versoek om aansoek te doen om toegang tot 'n spesifieke dokument(e) by die betrokke afdeling/departement/fakulteit soos aangedui in die indeks van Afdeling 5 van hierdie Handleiding.

'n Aansoek wat aan die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat gerig word om toegang tot inligting vervat in dokumente wat outomaties uitgesluit is van toegang, sal verwys word na die betrokke afdeling/departement/fakulteit vir verdere aandagskenking daaraan.

6.10 Verlenging van tydperk om aansoek te verwerk

6.10.1 Die Inligtingsbeampte aan wie 'n versoek om toegang tot inligting gerig of verwys is, kan die oorspronklike tydperk van 30 dae waarin verwys word in artikel 25 (1) van die Wet, een maal verleng vir 'n tydperk van nie meer as 30 dae, indien -

- (a) Die versoek 'n groot hoeveelheid dokumente of 'n soektog deur 'n groot aantal dokumente behels, en waar voldoening aan die versoek binne die oorspronklike tydsbestek onredelik sou wees en sou inmeng met die aktiwiteite van die betrokke openbare liggaam;
- (b) die versoek 'n soektog na inligting, of die versameling daarvan, by 'n kantoor van die Technikon Vrystaat sou behels wat nie in dieselfde stad as die kantoor van die Inligtingsbeampte geleë is nie, en om hierdie rede nie binne die oorspronklike aangevraagde tydperk beskikbaar gestel sal kan word nie;
- (c) konsultering met verskeie Technikon Vrystaat-afdelings of met 'n ander openbare liggaam nodig of wenslik is om te voldoen aan die versoek wat nie binne die oorspronklike aangevraagde tydperk beskikbaar gestel sal kan word nie;
- (d) Meer as een van die omstandighede waarna in paragrawe (a), (b) of (c) verwys is, geld met betrekking tot voldoening aan die versoek wat nie binne die oorspronklike aangevraagde tydperk moontlik sal wees nie; of
- (e) die versoeker skriftelik instem tot sodanige tydperkverlenging.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 33 of 49

6.10.2 Indien 'n tydperk kragtens subparagraaf 6.10.1 verleng word, moet die Inligtingsbeampte so vinnig as wat redelik moontlik is, maar binne 30 dae nadat die versoek ontvang of verwys is, die aansoeker van sodanige tydperkverlenging in kennis stel.

6.10.3 Die kennisgewing kragtens subparagraaf 6.10.2 moet die volgende inligting bevat -

- (a) Die tydperk van verlenging;
- (b) genoegsame redes vir die verlenging van die tydperk, insluitende die bepalings van die Wet wat geld; en
- (c) aandui dat die aansoeker appèl kan aanteken by 'n hof teen die verlenging van die tydperk.

6.11 Gerekende weiering van versoek

6.11.1 Indien 'n Inligtingsbeampte nie 'n besluit rakende 'n aansoek om toegang tot inligting aan die aansoeker oordra binne die tydperk soos uiteengesit in artikel 25 (1) van die Wet nie, kan, vir doeleindes van hierdie Wet, dit geag word as 'n weiering van die versoek.

6.12 Gedeeltelike beskikbaarstelling van inligting

6.12.1 Indien 'n aansoek om toegang tot 'n dokument van die Technikon Vrystaat gerig word, welke dokument inligting bevat wat kragtens enige bepaling van die Wet geweier moet word, moet elke gedeelte van sodanige dokument wat -

- (a) Nie sodanige inligting bevat nie; en
- (b) Redelik verwyder kan word van sodanige inligting;

ongeag enige bepaling van die Wet, aan die aansoeker beskikbaar gestel word.

6.12.2 Indien 'n versoek om toegang tot inligting -

- (a) Gedeeltelik toegestaan word; en
- (b) 'n ander gedeelte van die inligting geweier word, soos hierbo uiteengesit, geld die bepalings van artikel 25 (2) van die Wet vir paragraaf (a) van hierdie artikel, en die bepalings van artikel 25 (3) van die Wet vir paragraaf (b) van hierdie artikel.

6.13 Toegang en formate van toegang tot inligting

6.13.1 Indien 'n aansoeker kennis ontvang het kragtens artikel 25 (1) van die Wet sy/haar versoek om toegang tot inligting toegestaan is, moet die aansoeker, onderhewig aan die bepalings van die Wet -

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 34 of 49

(a) Indien 'n toegangsfooï betaalbaar is, by die betaling van daardie fooï; of

(b) Indien geen toegangsfooï betaalbaar is nie, onmiddellik

toegang verkry tot sodanige inligting in die toepaslike formaat soos aangedui op die versoek, en in die taal aangedui in artikel 31 van die Wet.

6.13.2 Die formate van toegang tot inligting met betrekking waartoe 'n versoek om toegang tot sodanige inligting toegestaan is, is die volgende:

(a) Indien die dokument in geskrewe of gedrukte formaat beskikbaar is, moet 'n afskrif van die dokument verskaf word of reëlins getref word vir die inspeksie van die dokument;

(b) Indien die dokument nie in geskrewe of gedrukte formaat beskikbaar is nie -

(i) In die geval van 'n dokument waarvan visuele beelde of gedrukte transkripsies gemaak kan word deur gebruikmaking van middele wat gereedlik tot die beskikking van die Technikon Vrystaat is, moet reëlins getref word vir die opsoek van sodanige beelde, of vir die verskaffing van afskrifte of transkripsies daarvan;

(ii) In die geval van 'n dokument waar woorde of inligting op sodanige wyse vervat is dat dit reproduseer kan word in die form van klank wat gereedlik tot die beskikking van die Technikon Vrystaat is --

(a) deur reëlins te tref om te luister na sodanige klank; of

(b) indien die Technikon Vrystaat in staat is om 'n geskrewe of gedrukte transkripsie te maak van daardie klankbaan deur gebruikmaking van toerusting wat gereedlik tot die beskikking van die Technikon Vrystaat is, deur sodanige transkripsie te voorsien;

(iii) In die geval van 'n dokument wat op rekenaar of in elektroniese of masjien-leesbare formaat gestoor word, en waarvan die Technikon Vrystaat 'n gedrukte afskrif kan voorsien -

(b) die dokument, of gedeelte daarvan; of

(c) inligting afgelei uit die dokument deur gebruikmaking van rekenaartoerusting en kundigheid wat gereedlik tot die beskikking van die Technikon Vrystaat is, deur sodanige afskrif te voorsien;

(iv) In die geval van 'n dokument wat beskikbaar is of beskikbaar gestel kan word in rekenaar-leesbare formaat, deur 'n kopie daarvan in daardie formaat beskikbaar te stel; of

(v) In enige ander geval, deur 'n afskrif van die dokument te voorsien.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtreddingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 35 of 49

6.13.3 Indien die aansoeker toegang in 'n spesifieke formaat verlang het, moet toegang tot sodanige inligting in die aangevraagde formaat verskaf word, onderhewig aan artikel 28 van die Wet, tensy dit -

- (a) Op onredelike wyse sal inmeng met die doeltreffende administrasie van die Technikon Vrystaat;
- (b) Dit bewaring van die dokument nadelig sal beïnvloed; of
- (c) Dit sal lei tot skending van die outeursreg wat nie deur die Staat of die Technikon Vrystaat besit word nie.

6.13.4 Indien 'n aansoeker toegang tot inligting in 'n sekere format versoek het en om een of ander rede verstrek in paragraaf 6.13.3, toegang in daardie formaat geweier word, maar toegang tot die inligting wel in 'n ander formaat verleen word, mag die fooi wat gehef word nie, die bedrag oorskry wat betaalbaar sou wees indien die inligting in die aangevraagde formaat beskikbaar gestel sou word nie.

6.13.5 Indien 'n aansoeker met 'n gestremdheid deur sodanige gestremdheid daarvan weerhou word om die betrokke inligting te lees, te aanskou of te luister na 'n bandopname daarvan in die formaat waarin dit in die besit van die Technikon Vrystaat is, moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat, indien die aansoeker dit vereis, redelike stappe doen om die inligting beskikbaar te stel in 'n format waarin die aanvrager dit sal kan lees, aanskou of daarna kan luister.

6.13.6 Indien 'n inligtingsdokument beskikbaar gestel word in ooreenstemming met paragraaf 6.13.5, sal daar nie van die aansoeker verwag word om 'n toegangsfooie te betaal wat die fooi oorskry wat betaalbaar sou gewees het indien hy/sy nie 'n gestremdheid gehad het nie.

6.13.7 Indien 'n inligtingsdokument kragtens hierdie artikelf aan 'n aansoeker beskikbaar gestel word vir inspeksie, bestudering daarvan of luister daarna, mag die aansoeker afskrifte of 'n transkripsie daarvan maak deur sy/haar eie toerusting te gebruik, tensy dit -

- (a) Op onredelike wyse sou inmeng met die doeltreffende administrasie van die Technikon Vrystaat;
- (b) 'n Nadelige uitwerking sou hê op die bewaring van die inligting; of
- (c) sou lei tot die verbreking van outeursreg wat nie deur die Technikon Vrystaat besit word nie.

6.13.8 Indien die voorsiening van 'n afskrif van 'n dokument aan 'n aanvrager deur hierdie artikel vereis word, moet die afskrif, indien so aangevra, aan die aansoeker gepos word.

6.13.9 Indien 'n aansoek om appèl teen die verlening van toegang tot inligting by 'n hof ingedien word, kan toegang tot die inligting slegs verleen word wanneer die besluit om toegang tot die inligting te verleen, finaal bevestig is.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 36 of 49

6.14 Taal waarin inligting beskikbaar gestel word

6.14.1 'n Aansoeker wie se aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat te verkry, toegestaan is, moet – indien die inligting -

- (a) beskikbaar is in 'n taal soos deur die aansoeker aangevra, toegang tot daardie inligting in die aangevraagde taal verkry; of
- (b) nie beskikbaar is in die taal waarin dit aangevra is nie, of indien die aansoeker nie 'n taalvoorkeur het of aangedui het nie, beskikbaar gestel word in enige taal waarin dit wel beskikbaar is.

6.15 Verslae aan die Menseregtekommissie

6.15.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat moet jaarliks 'n verslag by die Menseregtekommissie indien wat die volgende met betrekking tot die Technikon Vrystaat aandui:

- (a) Die aantal aansoeke om toegang tot inligting wat ontvang is;
- (b) die aantal aansoeke wat volledig toegestaan is;
- (c) die aantal aansoeke waartoe toegang verleen is kragtens artikel 46 van die Wet;
- (d) die aantal aansoeke om toegang tot inligting wat ten volle en gedeeltelik geweier is, en die aantal kere wat elke bepaling van hierdie Wet gegeld het met betrekking tot die volledige of gedeeltelike weiering van 'n versoek;
- (e) Die aantal kere wat die tydperk genoem in artikel 25(1) van die Wet verleng is kragtens artikel 26(1) van die Wet; en
- (f) sodanige ander sake as wat voorgeskryf mag word.

7. GRONDE VIR DIE WEIERING VAN TOEGANG TOT INLIGTING

7.1 Interpretasie

7.1.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat -

- (a) moet 'n aansoek om toegang tot inligting bedoel in artikels 34(1), 35(1), 36(1), 37(1)(a), 38(a), 39(1)(a), 40 of 43(1) van die Wet weier; of
- (b) kan 'n aansoek om toegang tot inligting bedoel in artikels 37(a)(b), 38(b), 39(1)(b), 41(1)(a) of (b), 42(1) of (3), 43(2), 44(1) of (2) of 45 weier, tensy die bepalings van artikel 46 van die Wet van toepassing is.

7.1.2 'n Bepaling van hierdie Hoofstuk op grond waarvan 'n aansoek om toegang tot inligting geweier kan word of nie geweier kan word nie, mag nie geag word-

- (a) beperk te wees op enige wyse deur enige bepaling van die Wet op grond waarvan 'n aansoek om toegang tot inligting geweier mag of nie mag word nie; en
- (b) van toepassing te wees op 'n spesifieke inligtingsdokument omrede 'n ander bepaling van die Wet waarvolgens 'n aansoek om toegang tot inligting geweier mag of nie mag word nie, ook op daardie inligtingsdokument van toepassing is nie.

7.2 Verpligte beskerming van privaatheid van die derde party wat 'n natuurlike persoon is

7.2.1 Onderhewig aan paragraaf 7.2.2, moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat 'n aansoek om toegang tot inligting weier indien die beskikbaarstelling van sodanige inligting die onredelike bekendmaking van persoonlike inligting rakende 'n derde party – insluitende 'n afgestorwe individu – tot gevolg sal hê.

7.2.2 Toegang tot 'n dokument mag kragtens paragraaf 7.2.1 nie geweier word indien dit inligting bevat -

- (a) rakende 'n individu wat kragtens artikel 48 van die Wet of skriftelik aangedui het dat die aangevraagde inligting beskikbaar gestel moet word;
- (b) wat deur die individu op wie dit van toepassing is aan die Technikon Vrystaat voorsien is, en die individu deur of namens die Technikon Vrystaat voor sodanige oorhandiging van die inligting in kennis gestel is dat die inligting deel uitmaak van die soort inligting wat aan die publiek beskikbaar gestel gaan of mag word;
- (c) wat alreeds tot die beskikking van die publiek is;
- (d) rakende 'n individu se fisiese en geestesgesondheid of welstand nie, welke individu onder die sorg van die aanvrager is en -
 - (i) onder die ouderdom van 18 jaar is; of
 - (ii) nie in staat is om die aard van die versoek te begryp nie,
 - (iii) en indien toegang tot sodanige inligting in die beste belang van die individu sou wees;
- (e) rakende 'n individu wat afgestorwe is en die aansoeker -
 - (i) die individu se naasbestaande is; of
 - (ii) die versoek rig met die skriftelike medewete van die individu se naasbestaande; of

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 38 of 49

- (c) rakende 'n individu wat 'n werknemer van die Technikon Vrystaat is of was, en wat verband hou met die pos of funksies van die individu, insluitende, maar nie beperk nie tot -
 - (i) die feit dat die individu 'n amptenaar van die Technikon Vrystaat is of was;
 - (ii) die titel, werkadres, werkstelefoonnommer en ander soortgelyke besonderhede van die individu;
 - (iii) die klassifisering, salarisskaal of vergoeding en verantwoordelikhede van die pos van die individu of take verrig deur die individu; en
 - (iv) die naam van die individu op 'n dokument wat deur die individu voorberei is gedurende sy/haar tydperk van indiensneming.

7.3 Verpligte beskerming van kommersiële inligting rakende 'n derde party

7.3.1 Onderhewig aan paragraaf 7.3.2, moet die Inligtingsbeamppte van die Technikon Vrystaat 'n aansoek om toegang tot 'n dokument weier indien die inligting daarin vervat -

- (a) handelsgeheime van 'n derde party bevat;
- (b) finansiële, kommersiële, wetenskaplike of tegniese inligting bevat rakende 'n derde party bo en behalwe handelsgeheime, waarvan die beskikbaarstelling skade kan aanrig aan die kommersiële of finansiële belange van daardie derde party; of
- (c) inligting wat vertroulik deur 'n derde party verskaf is, waarvan die beskikbaarstelling verwag kan word om -
 - (i) daardie derde party nadelig te beïnvloed met betrekking tot kontraktuele of ander onderhandelinge; of
 - (ii) daardie derde party te benadeel in kommersiële mededinging.

7.3.2 Toegang tot 'n inligtingsdokument mag kragtens paragraaf 7.3.1 nie geweier word wanneer sodanige dokument inligting bevat -

- (a) wat reeds tot die beskikking van die publiek is nie;
- (b) rakende 'n derde party wat kragtens artikel 48 van die Wet of skriftelik ingestem het dat die inligting aan die betrokke aansoeker beskikbaar gestel mag word; of
- (c) rakende die uitslae van enige produk of omgewingstoets of ander ondersoek wat voorsien of uitgevoer of namens 'n derde party gedoen is nie, en waarvan die beskikbaarstelling 'n ernstige risiko vir openbare of omgewingsveiligheid inhou.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 39 of 49

7.4 Verpligte beskerming van sekere vertroulike inligting, en beskerming van ander vertroulike inligting met betrekking tot 'n derde party

7.4.1 Onderhewig aan paragraaf 7.4.2, moet en kan die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat -

- (a) 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien die beskikbaarstelling van sodanige inligting sou lei tot die verbreking van 'n vertrouensverhouding met 'n derde party kragtens 'n ooreenkoms; of
- (b) 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien sodanige dokument inligting bevat wat vertroulik aan die Technikon Vrystaat beskikbaar gestel is deur 'n derde party -
 - (i) en waarvan die beskikbaarstelling redelikerwys verwag word om die toekomstige beskikbaarstelling van soortgelyke inligting, of inligting vanaf dieselfde bron, te benadeel; en
 - (ii) indien dit in openbare belang is dat soortgelyke inligting, of inligting afkomstig van dieselfde bron, steeds voorsien moet word.

7.4.2 Toegang tot inligting mag kragtens paragraaf 7.4.1 nie geweier word indien die inligting -

- (a) reeds tot beskikking van die publiek is; of
- (b) handel oor die betrokke derde party nie.

7.5 Verpligte beskerming van die veiligheid van individue, en beskerming van eiendom

7.5.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat -

- (a) moet 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien daar redelikerwys verwag word dat die beskikbaarstelling daarvan die lewe of fisiese veiligheid van 'n individu in gevaar kan stel; of
- (b) kan 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien die beskikbaarstelling daarvan waarskynlik - -
 - (i) Die veiligheid van -
 - (aa) 'n gebou, struktuur of stelsel, insluitende maar nie beperk nie, tot 'n rekenaar of kommunikasiestelsel, kan benadeel of in gedrang bring;
 - (bb) 'n vervoermiddel kan benadeel of in gedrang bring; of

- (cc) enige ander eiendom kan benadeel of in gedrang bring; of
 - (ii) metodes, stelsels, planne of prosedures vir die beskerming van -
 - (aa) 'n individu in ooreenstemming met 'n getule-beskermingstelsel;
 - (bb) die veiligheid van die publiek, of enige deel van die publiek; of
 - (cc) die veiligheid van eiendom wat bedoel word in subparagraaf (i)(aa), (bb) of (cc),
- kan benadeel of in gedrang bring.

7.6 Verpligte beskerming van polisieelers in borgtoggevalle, en beskerming van die uitvoering van die wet en wetlike prosedures

7.6.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat -

- (a) moet 'n aansoek om toegang tot inligting weier indien toegang tot sodanige inligting verbied word kragtens artikel 60(14) van die Wet op Kriminele Prosedures, 1977 (Wet nr. 51 van 1977); of
- (b) kan 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien -
 - (i) rekord metodes, tegnieke, prosedures of riglyne vir -
 - (aa) die voorkoming, bepaling, beperking of ondersoek van 'n oortreding of moontlike oortreding van die wet bevat; of
 - (bb) daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van sodanige metodes, tegnieke, prosedures of riglyne die doeltreffendheid van daardie metodes, tegnieke, prosedures of riglyne kan benadeel, of aanleiding kan gee tot die oortreding van die wet, of kan lei tot 'n oortreding;
 - (ii) die vervolging van 'n beweerde oortreder beplan word of op die punt is om voortgesit te word of hangende is, en daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van sodanige inligting -
 - (aa) sodanige vervolging kan belemmer; of
 - (dd) lei tot 'n belemmering van geregtigheid in sodanige vervolging; of
 - (iii) Daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van die inligting -
 - (a) die ondersoek van 'n oortreding of moontlike oortreding van die wet wat op die punt is om plaas te vind of in die proses is om te gebeur (indien dit uitgestel of afgestel is), sal benadeel indien daarmee voortgegaan sou word;

- (b) die indentiteit van 'n vertroulike inligtingsbron met betrekking tot die uitvoering of administrasie van die wet sal blootlê, of daaruit afgelei sal kan word;
- (c) sal aanleiding gee tot die intimidering of uitoefening van dwang op 'n getuie, of 'n persoon wat as getuie geroep kan word of geroep is, in kriminele prosedures of ander prosedures ten uitvoer van die Wet;
- (d) die begaan van 'n oortreding van die Wet sal fasiliteer, insluitende, maar nie beperk nie tot, en onderhewig aan paragraaf 7.6.2, wegskramming van wettige vervolging; of
- (e) om die regverdigheid van 'n verhoor, of die onpartydigheid van 'n uitspraak, te belemmer of te benadeel.

7.6.2 Toegang tot 'n inligtingsdokument mag kragtens 7.6.1 (b)(iii)(d) nie geweier word indien sodanige dokument inligting bevat rondom die algemene voorwaardes vir die gevangehouding van persone nie.

7.6.3 (a) Indien 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat geweier kan of mag word kragtens paragraaf 7.6.1, of, indien dit sou bestaan, geweier sou word en die bekendmaking van die bestaan of nie-bestaan van die inligting skade sou kon berokken soos in paragraaf 7.6.1 aangedui, kan die Inligtingsbeampte weier om die bestaan of nie-bestaan van sodanige inligting te bevestig.

(b) Indien die Inligtingsbeampte weier om die bestaan al dan nie van sodanige inligting te bevestig, moet die kennisgewing waarna in artikel 25(3) van die Wet verwys word -

- (i) dit bevestig;
- (ii) die bepaling van die Wet waarvolgens toegang tot die inligting geweier sou word indien dit geweier is of bestaan het, aandui;
- (iii) genoegsame redes verskaf vir die weiering van toegang tot die inligting, soos bepaal deur artikel 25(3) van die Wet, in soverre die inligting verskaf kan word sonder om skade te berokken soos vervat in enige bepaling van die Wet; en
- (iv) dit duidelik stel dat die betrokke aanvrager van die inligting 'n appèlaansoek by 'n hof kan indien teen die weiering van toegang tot die inligting, soos bepaal kragtens artikel 25(3) van die Wet.

7.7 Verpligte beskerming van inligting wat ingevolge wetlike prosedures nie reproduseer mag word nie

7.7.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat mag 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien sodanige inligting

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 42 of 49

ingeval wetlike prosedures nie reproduseer mag word nie, tensy die persoon wat geregtig is op die inligting, daarvan afstand gedoen het.

7.8 Ander verpligte beskermings

7.8.1 Verdediging, veiligheid en internasionale verhoudinge van die Republiek

Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat mag 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien die beskikbaarstelling van sodanige inligting -

(a) Moontlike skade kan berokken aan -

(i) die verdediging van die Republiek;

(ii) die veiligheid van die Republiek; of

(iii) die internasionale verhoudinge van die Republiek.

7.8.2 Ekonomiese belange en finansiële welvaart van die Republiek, en kommersiële aktiwiteite van openbare liggame

Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat kan 'n versoek om toegang tot inligting weier indien die beskikbaarstelling van sodanige inligting die ekonomiese belange of finansiële welvaart van die Republiek, of die vermoë van die Regering om die ekonomie van die Republiek doeltreffend in die beste belang van die Republiek te bestuur, sal laat skade ly.

(Vir verdere besonderhede rakende paragraaf 7.8 (ander verpligte beskermings), verwys na artikels 41 en 42 van die Wet.)

7.9 Verpligte beskerming van navorsingsinligting van 'n derde party, en beskerming van die navorsingsinligting van die Technikon Vrystaat

7.9.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat moet 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien sodanige inligtingsdokument inligting bevat rakende navorsing wat gedoen word deur of namens 'n derde party, waarvan die beskikbaarstelling waarskynlik die volgende bloot sal lê -

(a) die identiteit van die derde party;

(b) 'n persoon wat besig is met of navorsing namens 'n derde party gaan doen; of

(c) die onderwerp van die navorsing, met ernstige nagevolge.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 43 of 49

7.9.2 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat kan 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien sodanige dokument inligting bevat rondom navorsing wat gedoen word of gedoen gaan word deur of namens die Technikon Vrystaat, waarvan die beskikbaarstelling die volgende bloot sal lê -

- (a) die Technikon Vrystaat as Technikon Vrystaat;
- (b) 'n persoon wat navorsing doen of gaan doen namens die Technikon Vrystaat; of
- (c) die onderwerp van die navorsing, met ernstige nadelige gevolge.

7.10 Werksaamhede van die Technikon Vrystaat as openbare liggaam

7.10.1 Ingevolge paragrawe 7.10.3 en 7.10.4, mag die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier -

(a) indien die inligting -

- (i) 'n opinie, advies, verslag of aanbeveling bevat wat verkry of voorberei is; of
- (ii) 'n weergawe is van konsultasie, bespreking of beraadslaging wat plaasgevind het – insluitende maar nie beperk nie tot – notules van vergaderings, vir doeleindes van bydrae tot die formulering van 'n beleid of besluitneming in die uitoefening van 'n mag of uitvoering van 'n taak wat deur die Wet bepaal of afgedwing word; of

(b) indien -

- (i) daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van die inligting die deliberasieproses van die Technikon Vrystaat as 'n openbare liggaam of tussen openbare liggame kan belemmer deur te verhinder dat -
 - (aa) 'n eerlike opinie gelug word, advies gegee word, verslag gelewer word of 'n aanbeveling gemaak word; of
 - (bb) 'n konsultasie, bespreking of beraadslaging gevoer word; of
- (ii) daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van die inligting, deurdat 'n beleid of voorgenome beleid voortydig beskikbaar gestel word, die sukses daarvan in die wiele kan ry.

7.10.2 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat kan, onderhewig aan die bepalinge van paragraaf 7.10.4, 'n aansoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien -

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 44 of 49

- (a) daar redelikerwys verwag kan word dat die beskikbaarstelling van sodanige inligting die doeltreffendheid van 'n toets, eksamen of ouditprosedure of -metode wat deur die Technikon Vrystaat gebruik word, kan benadeel;
- (b) die inligtingsdokument evalueringsmateriaal bevat waarvan [of die persoon wat die inligting verskaf het, in die dokument identifiseer word al dan nie], die beskikbaarstelling sou lei tot die verbreking van 'n uitdruklike of geïmpliseerde belofte wat -
 - (i) gemaak is teenoor die persoon wat die inligting verskaf het; en
 - (ii) wat behels dat die inligting of die identiteit van die persoon wat dit verskaf het, of beide, vertroulik gehou sal word; of
- (c) die inligtingsdokument die voorlopige, geldende of ander konsepinligting van 'n werknemer van die Technikon Vrystaat bevat.

7.10.3 Toegang tot inligting mag nie geweier word kragtens paragraaf 7.10.1 indien die inligting meer as 20 jaar vóór die betrokke aansoek om die beskikbaarstelling daarvan tot stand gekom het nie.

7.10.4 Toegang tot inligting mag nie geweier word nie kragtens paragrawe 7.10.1 en 7.10.2 in soverre dit bestaan uit 'n verslag of verklaring van redes wat verstrekkend moet word in ooreenstemming met artikel 5 van die Wet op die Bevordering van Administratiewe Geregtigheid, 2000.

7.11 Klaarblyklike ligsinnige of hinderlike versoeke, of omvattende en onredelike verspreiding van hulpbronne

7.11.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat kan 'n versoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat weier indien -

- (a) die versoek ligsinnig of hinderlik is; of
- (b) die werk wat gedoen moet word ter verwerking van die versoek sal lei tot die , omvattende en onredelike verspreiding van die hulpbronne van die openbare liggaam.

7.12 Verpligte beskikbaarstelling van inligting in openbare belang

7.12.1 Ongeag enige ander bepaling, moet die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat 'n versoek om toegang tot inligting in besit van die Technikon Vrystaat toestaan soos vervat in artikels 34(1), 36(1), 37(1) (a) of (b), 38 (a) of (b), 39(1)(a) of (b), 40, 41(1)(a) of (b), 42(1) of (3), 43(1) of (2), 44(1) of (2) of 45 van die Wet, indien-

- (a) die beskikbaarstelling van die inligting bewys sal lewer van -

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 45 of 49

- (i) 'n omvattende oortreding van of nie-voldoening aan die vereistes van die Wet; of
 - (iii) 'n dreigende en ernstige openbare veiligheids- en omgewingsrisiko inhou; en
- (b) die openbare belang met die beskikbaarstelling van die inligting duidelik die skade wat volgens die betrokke bepaling van die Wet berokken kan word, oortref.

8. KENNISGEWING AAN EN TUSSENBEIDETREDING VAN 'N DERDE PARTY

8.1 Kennisgewing aan derde partye

8.1.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat wat 'n aansoek om toegang tot inligting oorweeg soos bedoel in artikels 34(1), 35(1), 36(1), 37(1) of 43(1) van die Wet, moet alle redelike stappe doen om die derde party op wie die inligting van toepassing is, van die versoek in kennis te stel.

8.1.2 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat moet, kragtens paragraaf 8.1.1, 'n derde party -

(a) so gou as wat redelik moontlik is, maar binne 21 dae nadat die versoek ontvang of oorgedra is; en

(b) op die vinnigste wyse moontlik

daarvan in kennis stel.

8.1.3 Wanneer die Inligtingsbeampte 'n derde party kragtens paragraaf 8.1.1 in kennis stel, moet die Inligtingsbeampte -

(a) verklaar dat hy/sy 'n aansoek om toegang tot inligting oorweeg wat in artikels 34(1), 35(1), 36(1), 37(1) of 43(1) van die Wet bedoel word – wat ook al die geval mag wees, en die Inligtingsbeampte sal dan die inhoud van die versoek beskryf;

(b) die naam van die aansoeker verskaf;

(c) die bepalings van artikels 34(1), 35(1), 36(1), 37(1) of 43(1) van die Wet, wat ook al van toepassing mag wees, beskryf;

(d) In enige geval waar die Inligtingsbeampte glo dat die bepalings van artikel 46 van die Wet mag geld, moet sodanige bepalings gemeld word, asook watter omstandighede soos gemeld in artikel 46(a) van die Wet na die mening van die Inligtingsbeampte van toepassing mag wees, en die Inligtingsbeampte moet ook redes verstrek waarom hy/sy van mening is dat artikel 46 van die Wet van toepassing is; en

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 46 of 49

(e) verklaar dat die derde party – binne 21 dae nadat hy/sy daarvan in kennis gestel is -

(i) skriftelike of mondelinge vertoë tot die Inligtingsbeampte mag rig met redes waarom die aansoek om toegang tot inligting geweier moet word;

(ii) skriftelike toestemming verleen vir die beskikbaarstelling van die inligting aan die aansoeker.

8.1.4 Indien 'n derde party nie mondelings van 'n aansoek om toegang tot inligting in kennis gestel is nie kragtens paragraaf 8.1.1, moet die Inligtingsbeampte 'n geskrewe kennisgewing aan die derde party stuur waarin die sake waarna in paragraaf 8.1.3 verwys word, gemeld word.

8.2 Vertoë en inwilliging deur derde partye

8.2.1 'n Derde party wat kragtens artikel 47 (1) van die Wet in kennis gestel word van 'n aansoek om toegang tot inligting, moet binne 21 dae nadat die derde party van sodanige aansoek in kennis gestel is -

(a) skriftelike of mondelinge vertoë tot die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat rig met redes waarom die versoek geweier moet word; of

(b) skriftelike toestemming verleen dat die aangevraagde inligting beskikbaar gestel mag word.

8.2.2 'n Derde party wat op 'n ander wyse as kragtens artikel 47 (1) van die Wet in kennis gestel word van 'n aansoek om toegang tot inligting, moet binne 21 dae nadat hy/sy daarvan in kennis gestel is -

(a) skriftelike of mondelinge vertoë tot die Inligtingsbeampte rig met redes waarom sodanige versoek geweier moet word; of

(b) skriftelike toestemming verleen vir die beskikbaarstelling van die aangevraagde inligting.

8.3 Besluit rakende vertoë vir weiering van die beskikbaarstelling van inligting en kennisgewing daarvan

8.3.1 Die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat moet, so vinnig moontlik, maar binne 30 dae nadat die derde party in kennis gestel is kragtens artikel 47 van die Wet -

(a) nadat deeglike oorweging geskenk is aan die vertoë wat deur 'n derde party gerig is kragtens artikel 48, besluit of die aansoek om toegang tot inligting toegestaan gaan word; en

- (b) die derde party wat op sodanige wyse in kennis gestel is, asook die derde party wat nie op sodanige wyse in kennis gestel is nie, kragtens artikel 47 (1) van die Wet in kennis stel van die besluit, maar die vertoë wat gerig is kragtens artikel 48 van die Wet, moet gerig word alvorens die besluit geneem word.

8.3.3 Indien, nadat alle redelike stappe gedoen is soos vereis in artikel 47 (1) van die Wet, 'n derde party nie in kennis gestel is van 'n aansoek om toegang tot inligting nie, en die derde party nie 'n vertoë gerig het kragtens artikel 48 van die Wet nie, moet enige besluit om die toestaan al dan nie van die aansoek om toegang tot inligting, geneem word met inagneming van die feit dat die derde party nie die geleentheid gehad het om 'n vertoë te rig kragtens artikel 48 van die Wet vir die nie-beskikbaarstelling van die inligting nie.

8.3.4 Indien die aansoek om toegang tot inligting toegestaan word, moet die kennisgewing kragtens paragraaf 8.3.1(b) die volgende inligting bevat-

- (a) Genoegsame redes vir die toestaan van die versoek, insluitende die bepalings van die Wet waarop gesteun word;
- (b) aandui dat die derde party appèl binne 30 dae nadat kennis daarvan gegee is, kan aanteken teen die besluit, en die prosedure vir die indiening van 'n aansoek moet ook verstrek word; en
- (c) dat die aansoeker toegang tot die inligting sal verkry ná verstryking van die toepaslike tydperk soos bedoel in subparagraaf (b) hierbo, tensy sodanige aansoek by 'n hof binne daardie tydperk ingedien word.

8.3.5 Indien die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat kragtens paragraaf 8.3.1 besluit om 'n aansoek om toegang tot inligting toe te staan, moet hy/sy aan die aansoeker toegang tot die betrokke dokument verleen ná verstryking van die 30 dae periode nadat kennis gegee is kragtens paragraaf 8.3.1 dat die betrokke aansoek om toegang tot inligting toegestaan is in terme van paragraaf 8.3.1(b) – tensy 'n aansoek teen sodanige besluit en binne daardie tydperk by 'n hof ingedien word.

9. HOFAANSOEKE

9.1 Aansoeke met betrekking tot die besluite geneem deur die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat

9.1.1 'n Aansoeker of derde party waarna verwys word in artikel 74 van die Wet, mag by 'n hof aansoek doen vir die beskikbaarstelling van inligting kragtens artikel 82 van die Wet, nadat die aansoeker of derde party die interne appèlprosedure teen 'n besluit van die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat gevolg het waarvoor voorsiening gemaak word in artikel 74 van die Wet.

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtredingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 48 of 49

9.1.2 'n Aansoeker -

- (a) wat veronreg is deur 'n besluit van die Inligtingsbeamppte van die Technikon Vrystaat -
 - (i) deurdat 'n aansoek om toegang tot inligting geweier is; of
 - (iv) wat geneem is kragtens artikels 22, 26(1) of 29(3) van die Wet; of
 - (b) veronreg is deur 'n besluit van die Technikon Vrystaat -
 - (i) om toegang tot die inligting te weier; of 'n besluit
 - (ii) geneem kragtens artikels 54, 57(1) of 60 van die Wet,
- kan, by wyse van 'n aansoek, binne 30 dae by 'n hof aansoek doen om die geskikte beskikbaarstelling van die inligting kragtens artikel 82 van die Wet.

9.1.3 'n Derde party -

- (a) wat veronreg is deur 'n besluit van die Inligtingsbeamppte van die Technikon Vrystaat deurdat 'n aansoek om toegang tot inligting geweier is;
- kan binne 30 dae appèl by 'n hof teen sodanige besluit kragtens artikel 82 van die Wet aanteken.

9.2 Siviele prosedures

9.2.1 Vir doeleindes van die Wet is die prosedures vir aansoeke kragtens artikel 78 van die Wet siviele prosedures.

9.2.2 Die bewysreëls wat van toepassing is op siviele prosedures, geld vir prosedures vir aansoekdoening kragtens artikel 78 van die Wet.

9.2.3 Die onus om te bepaal -

- (a) of 'n aansoek om toegang tot inligting geweier is; of
- (b) dat enige besluit kragtens artikels 22, 26(1), 29 (3), 54, 57(1) of 60 van die Wet voldoen aan die bepalings van die Wet, berus by die party wat eis dat dit daaraan moet voldoen.

9.3 Besluite rakende aansoeke

9.3.1 Die hof wat 'n aansoek oorweeg, kan enige aansoek toestaan wat regverdig en billik is, insluitende aansoeke -

611.1.1 Handleiding rakende toegang
tot inligting van die TVS

Inwerkingtreedingsdatum: 2001-10-08
Hersien: 2002-07-12

Page 49 of 49

- (a) wat die besluit wat die onderwerp van die betrokke aansoek is, bevestig, wysig of tersyde stel;
- (b) wat van die Inligtingsbeampte van die Technikon Vrystaat vereis om sodanige stappe te doen om hom/haar te weerhou van sodanige stappe soos die hof nodig mag ag binne 'n tydperk genoem in die hofbevel;
- (c) wat 'n interdik, tussentydse of spesifieke toegewing, 'n verklarende bevel of vergoeding behels; of
- (d) wat met kostes verband hou.

10. ALGEMENE BEPALINGS

10.1 Aanspreeklikheid

Geen persoon is krimineel of siviël aanspreeklik vir enige daad wat in goeie geloof verrig is, of vir enige beweerde daad of mag of taak kragtens hierdie Wet nie.

10.2 Oortredings

'n Persoon wat met die doel om die reg op toegang tot inligting kragtens hierdie Wet

- (a) 'n rekord vernietig, beskadig of wysig; of
- (b) 'n rekord verberg; of
- (c) 'n dokument vervals of 'n valse inskrywing maak,

begaan 'n oortreding en sal, by skuldigbevinding, 'n boete opgelê word vir 'n tydperk wat nie twee jaar oorskry nie.

11. Beskrywing van inligting beskikbaar kragtens artikel 51(1)(d) van die Wet

Daar word hiermee aangedui dat alle inligting wat deur 'n vakbond of werknemer aangevra word kragtens die Wet op Arbeidsverhoudinge, 1995, in ooreenstemming met die genoemde Wet hanteer sal word, en nie in ooreenstemming met hierdie prosedure nie.

Alle inligting wat deur die Departement van Onderwys aangevra word kragtens die Wet op Hoër Onderwys, 1997, sal kragtens die Wet op Hoër Onderwys hanteer word, en nie in ooreenstemming met hierdie prosedure nie.

Alle inligting wat deur die Departement van Arbeid aangevra word kragtens die Wet op Indiensnemingsgelykheid, 1998, sal kragtens die Wet op Indiensnemingsgelykheid hanteer word, en nie in ooreenstemming met hierdie prosedure nie.

BYLAE A

Technikon

Vrystaat • Free State • Freeistata

AANSOEK OM TOEGANG TOT INLIGTING

(Artikel 18(1) van die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, 2000)
(Wet nr. 2 van 2000))
[Regulasie 6]

LS 226
P 1 van 4

Aan: Die Inligtingsbeampte
k.o. Die Registrateur
Technikon Vrystaat
Privaatsak X 20539
BLOEMFONTEIN
9300

Faks- +27 51 507 3019
nommer:

Tel. +27 51 507 3053
nommer:

E-pos: info@tofs.ac.za

NB: Aansoeke om die beskikbaarstelling van inligting kragtens die Wet op die Bevordering van Toegang tot Inligting, Wet, nr. 2 van 2000, sal slegs verwerk word as die aansoekvorm volledig voltooi en onderteken is deur die betrokke aanvrager van die inligting, en op voorwaarde dat die betrokke gelde betaal is.

SLEGS VIR KANTOORGEBRUIK			
Verwysings-nommer:			
Versoek ontvang deur:			
Op: (datum)		te:	
Aansoekgeld:	R	Kwitansienr.	
Deposito:	R	Kwitansienr.	
Aansoekgeld:	R	Kwitansienr.	
Handtekening van Inligtingsbeampte/Adjunk-Inligtingsbeampte:			
A. BESONDERHEDE VAN PERSOON WAT TOEGANG TOT INLIGTING VERLANG			
Volle name en van van persoon wat die inligting aanvra:			
Identiteitsnommer:			
Posadres:			
Poskode:			
Faksnommer:		E-pos:	
Telnr.: (Werk)		(Huis)	
Selfoonnr.:			
(a) Bewys van hoedanigheid waarin aansoek namens 'n ander persoon gedoen word, indien van toepassing, moet ingesluit word.			

LS 226

P 2 van 4

B. BESONDERHEDE VAN PERSOON NAMENS WIE DIE VERSOEK GERIG WORD

NB: Hierdie afdeling moet slegs voltooi word indien 'n aansoek om inligting namens 'n ander persoon ingedien word. (Verwys na artikel 18(2)(f) van die Wet)

Volle name en van van die persoon
wat die inligting verlang:

Identiteitsnommer:

Posadres:

Poskode:

Faksnommer:

E-pos:

Tel. nr.: (Werk)

(Huis)

Selfoon:

Hoedanigheid waarin versoek namens 'n ander
persoon gerig word:
(d.i.: ouer, voog, prokureur, ens.)

C. BESONDERHEDE VAN INLIGTING VERLANG

- (a) Verskaf volledige besonderhede van die inligting waartoe toegang verlang word, insluitende die verwysingsnommer wat aan u bekend is, en/of die Departement/Afdeling/persoon wat in besit van die inligting is, ten einde ons in staat te stel om die inligting so spoedig moontlik op te spoor.
- (b) Indien die spasie wat hier verskaf word, onvoldoende is, heg asseblief 'n bykomende bladsy by hierdie vorm aan. Die persoon wat die inligting verlang moet alle addisionele bladsye onderteken.

Beskrywing van inligting of betrokke gedeelte van die inligting:

Verwysingsnommer, indien beskikbaar:	P 3 van 4
Departement/Afdeling/per-soon in besit van inligting (indien bekend):	
Enige verdere besonderhede rakende die inligting (d.i. datum van brief, notule, ens.):	
D. VORM VIR TOEGANG TOT INLIGTING	
<i>Indien u nie in staat is om te lees nie weens watter rede ook al, luister asseblief na 'n opname van die aansoek-om-die-beskikbaarstelling-van-inligting-vorm waarvoor hier onder voorsiening gemaak word. Dui asseblief die aard van u onvermoë om die vorm te kan lees, aan, asook in watter alternatiewe formaat die vorm benodig word.</i>	
Rede vir onvermoë om vorm te kan lees:	
Alternatiewe formaat waarin die vorm verlang word:	
<u>NEEM ASSEBLIEF KENNIS VAN DIE VOLGENDE:</u>	
(a) Voldoening aan u versoek om toegang tot inligting hang af van die formaat waarin die inligting beskikbaar is.	
(b) Toegang tot inligting in die formaat soos versoek kan in sekere gevalle geweier word. In sodanige gevalle sal u in kennis gestel word of toegang tot inligting in 'n ander formaat verleen kan word.	
(c) Die bedrag betaalbaar vir toegang tot die inligting, indien enige, sal gedeeltelik bepaal word deur die formaat waarin die inligting verlang word.	
(d) Indien die inligting nie beskikbaar is in die taal van u keuse nie, kan toegang tot die inligting verleen word in die taal waarin dit beskikbaar is.	
Merk die toepaslike blokkie met 'n "X".	
1. Indien die inligting in geskrewe of gedrukte formaat beskikbaar is -	
☐ Kopie van Inligting	☐ Inspeksie van inligting
2. Indien die inligting visuele beelde insluit (bv. foto's, skyfies, video-opnames, rekenaargeskepte beelde, ens.)	
☐ Kyk na die visuele materiaal*	☐ Kopie van die visuele materiaal*
☐ Transkripsie van die visuele materiaal*	
3. Indien die inligting bestaan uit woorde of inligting wat in klank omskep kan word -	
☐ Luister na die klankopname (kasset)	☐ Transkripsie van die klankopname* (geskrewe of gedrukte dokument)

LS 226

P 4 van 4

4. Indien die inligting op rekenaar of in elektroniese of masjien-leesbare formaat gehou word-

☐

Uitdruk van die inligting*

☐

Gedrukte afskrif van die inligting wat in die dokument vervat is*

☐

Uitdruk in rekenaar-leesbare formaat* (stiffie of kompakte skyf)

*Indien u 'n afskrif of transkripsie van die inligting (hierbo) genoem, verlang: Wil u hê dat die afdruk of transkripsie aan u gepos word?

(NB: Posgelde sal gehef word)

Ja

☐

Nee

☐

In watter taal verlang u die inligting?

Afr.

☐

Eng.

☐

E. KENNISGEWING VAN BESLUIT RAKENDE DIE VERSOEK OM TOEGANG TOT INLIGTING

U sal skriftelik in kennis gestel word of u versoek aanvaar of geweier word.

Indien u verlang om op 'n ander wyse van die aanvaarding of weiering van u versoek in kennis gestel te word, verstrek asseblief besonderhede ten einde ons in staat te stel om aan u versoek te voldoen.

F. FEES

- (a) Gelde is betaalbaar per tjek, posorder of kontant by die Technikon Vrystaat.
- (b) 'n Versoek om toegang tot inligting anders as dokumente wat persoonlike inligting rondom u bevat, sal slegs verwerk word sodra 'n aansoekfooi betaal is.
- (c) U sal in kennis gestel word van die bedrag wat vereis word as aansoekgeld.
- (d) Die geld betaalbaar vir toegang tot die inligting ("toegangsgeld") hang af van die formaat waarin u die inligting verlang, asook die redelike tyd benodig vir die soektog na en voorbereiding van die inligting.
- (e) Indien u kwalifiseer vir kwytskelding van die betaling van enige gelde, meld asseblief die rede vir kwytskelding.

Getek
en te

op

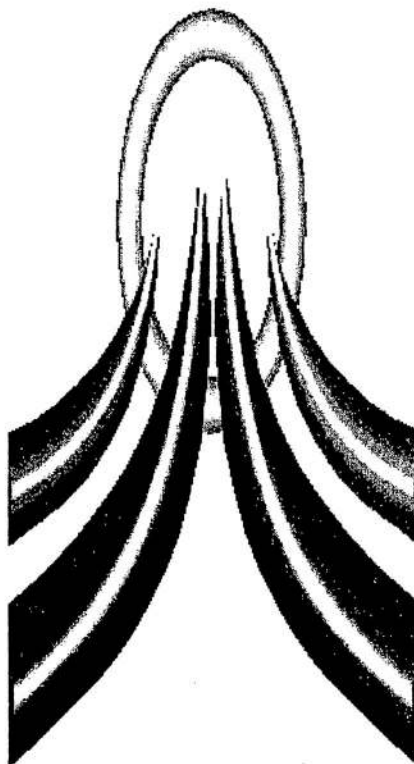
hierdie

dag

van

20

Handtekening van persoonlike
aanvraer/persoon namens wie die versoek om
die beskikbaarstelling van inligting gerig word

**TECKNIKONO YA FOREISTATA
BUKANA E NANG LE DINTLHAKA
BOTLALO NTSHETSOPELE YA
HO FIHLELLA MOLAO WA
TLHAHISOLEDING, MOLAO WA 2 WA 2000**

**Mongodisi
Technikon Free State
Private Bag X20539
BLOEMFONTEIN
9300
Mohlala: (051) 507 3053
Fekese: (051) 507 3019**

DIKAHARE TSA BUKANA

	Page(s)
<u>KAROLO YA A</u>	5
1. Ditataiso tse tsepament	5 - 12
<u>KAROLO YA B</u>	13
1. SELELEKELA	13
2. DITHALOSO	13 - 15
3. DIPEHELO TSE AMEHANG MONA HO LATELA MOLAO	16
4. TOKELO YA HO E FUMANA	16
5. LENANE LA DIREKOTO TSE LENG MATLENG A THEKENIKONO YA FOREISETATA	17 - 25
6. MOKGWA WA HO FIHLELLA TLHAHISOLESSEDING	25
6.1 Bahlanka ba tlhahisoleseding	25
6.2 Ho fumaneha ha bukana	26
6.3 Foromo ya kopo	27
6.4 Boikarabelo ba ho thusa bakopi	27
6.5 Ho baballwa ha rekoto ho fihlella qeto ya ho qetela kopong	27
6.6 Ditjhelete	28 - 30
6.7 Rekoto e sa fumaneheng kapa e leng siyo	30
6.8 Ho kgutlisetswa morao ha ho fumantshwa rekoto	31
6.9 Qeto hodima kopo le tsebiso ya taba eo	31
6.10 Telefatso ya nako ya ho sebetsana le kopo	32
6.11 Se nkuwang jwaloka ho hana kopo	33
6.12 Thibelo	33
6.13 Ho fihlella rekoto le mekgwa ya ho e fihlella	33 - 35
6.14 Leleme la ho e fihlella	35
6.15 Dittaleho ho Khomishini ya Ditokelo tsa Botho	35
7. MABAKA A HO HANA HO FIHLELLA DIREKOTO	36
7.1 Ho hlaloesetswa	36
7.2 Ho qobelleha ho sirelletsa boikgetho ba motho wa boraro eo e leng motho ka tlhaho	36
7.3 Ho qobelleha ho sirelletsa tlhahisoleseding ya kgwebo ho motho wa	37

	boraro	
7.4	Ho qobelleha ho sireletsa tlhahisoleseding e itseng eo e leng sephiri, le tshireletso ya tlhahisoleseding e nngwe eo e leng sephiri ya motho wa boraro	38
7.5	Ho qobelleha ho sireletsa paballo ya motho ka mont, le tshireletso ya dithoto	38
7.6	Ho qobelleha ho sireletsa didokete tsa mapolesa ho mamelweng ha kopo tsa dibeili, le tshireletso ya tsamaiso ya ho kenya molao tshehetsong le tsamaiso ya semolao	39
7.7	Ho qobelleha ho sireletsa direkoto tse monyetleng wa ho se hlahiswe botjha tsamaisong ya dinyewe	40
7.8	Tshireletso tse ding tse qobellang	41
7.9	Ho qobelleha ho sireletsa tlhahisoleseding ya motho wa boraro, le tshireletso ya tlhahisoleseding ya dipatlisiso tsa Thekenikono ya Foreisetata	41
7.10	Ditshebetso tsa Thekenikono ya Foreisetata jwaloka setsha sa thuto sa setjhaba	42
7.11	Dikopo tse totobetseng hore ha se tsa bohokwa kapa tse tenang tse senang mabaka a utlwahalang, kapa ho ntshetsa ka thoko disebediswa ka tsela e matla le e senang keello	43
7.12	Ho qobelleha ho etsa phatlalatso eo e leng dikgahlehelong tsa setjhaba	43
8.	TSEBISO YA MOTHO WA BORARO LE BOITSHUNYATSHUNYO	43
8.1	Tsebiso ho motho wa boraro	43
8.2	Boipelaetso le tumellano ka motho wa boraro	44
8.3	Qeto mabapi le boipelaetso ba ho hana, le tsebiso mabapi le seo	44
9.	DIKOPO TSE LEBISWANG KGOTLA	45
9.1	Dikopo mabapi le diqeto tsa Mohlanka wa Tlhahisoleseding Teknikonong ya Foreistata	45
9.2	Ditsamaiso ke tsa ho itseka	46
9.3	Qeto hodima kopo	46
10.	DIPHELO TSE AKARETSANG	47
10.1	Ho jariswa boikarabelo	47
10.2	Ditlolo tsa molao	47
11.	TLHALOSO YA DIREKOTO TSE FUMANEHANG HO LATELA MOLAWANA WA 51(1)(d) WA MOLAO	47

APPENDIX A:

Foromo ya LS226 - Kopo ya ho fihlella rekoto

RELATED IRC MATERIAL:

- Policy on confidential information
- Policy on the provision of information to unions for salary negotiation purposes
- Policy on the disclosure of resolutions of the Technikon Council and the Senate
- Policy on media liaison
- Policy and procedure for the provision of information to publishers of reference works
- Policy regarding academic enquiries by students and prospective students
- Policy on dealing with enquiries concerning policies, procedures and other regulatory matters
- Policy regarding access to tapes on which committee meetings are taped

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 5 of 12

KAROLO YA A

DINTLHA KA BOTLALO TSA TATAISO

**DINTLHA KA BOTLALO TSA TATAISO MABAPI LE HO FUMANA DIREKOTO TSA
TEKNIKONO YA FOREISTATA HO LATELA MOLAO WA NTSHETSOPELE YA HO FIHLELLA
TLHAHISOLESERING, MOLAO WA 2 WA 2000**

1. SELELEKELA

Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, Molao wa No. 2 wa 2000 (o hlaoswang mona jwaloka Molao) ntle le melawana ya 10, 14, 16 le 51, e ile ya kena tshebetsong ka la 9 Hlakubele 2001, mme molao ona o betlile tsela ya hore motho (mokopi) a ka etsa kopo ya ho fihlella direkoto tse itseng tsa ditheo tsa poraefete kapa tsa ditheo tsa setjhaba.

Melawana ya 10,14,16 le 51 ya ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, Molao wa No. 2 wa 2000, e ile ya qala ho sebetsa ka la 15 Hlakola 2002

Ho latela ntlha ya hore Teknikono ya Foreistata, eo ho ya ka tlhaloso e karolwaneng ya Molao e nkuwang jwaloka ka "setheo sa setjhaba," ke ka hoo tlhahisoleseding e nepahetseng e hlahiswang ho basebetsi kaofela e mabapi le ho sebediswa ha Molao ona.

Maikemisetso a Molao ona a qaqiswa ka hara Molawana wa 9 Molaong ona mme a bolela hore:

Maikemisetso a Molao ona ke-

(a) *ho matlafatsa tokelo ya motho ya molaotheo ya ho fihlella-*

(i) *tlhahisoleseding e nngwe le e nngwe eo Mmuso o nang le yona; le*

(ii) *tlhahisoleseding eo motho e mong le e mong a nang le yona eo e leng hore ea hlokahala hore motho a ka e sebedisetsa kapa a sireletsa ditokelo tse ding le tse ding;*

(b) *ho matlafatsa tokelo eo-*

(i) *ho latela meedi e utlwahalang, ho kenyelletswa, empa ho sa felle hodima meedi eo ka yona ho ikemiseditsweng ho sireletsa boinotshi kapa boikgetho ka tsela e utlwahalang, sephiri sa tse tsamaisanang le kgwebo le tsamaiso e sebetsang hantle, e morolo, le e nepahetseng le*

(ii) *ka tsela e lekalekanyang tokelo eo le ditokelo tse ding, ho kenyelletswa le Ditokelo tsa Botho ka hara Karolo ya 2 ya Molaotheo;*

(c) *ho nehelana ka matla ho tlammo ya Mmuso ya ho ntshetsapele tlwaelo ya ditokelo tsa botho le toka setjhabeng, ka ho kenyelletsa ditheho tsa setjhaba ho tlhaloso ya lentswe "mokopi" le ka ho di dumella hore hara tse ding, di finyelle tlhahisoleseding e tswang ho ditheho tsa poraefete, mme seo e le kamora hore di phethise ditlhokeho tse nne tse ka hara Molao ona, ho kenyelletswa le tlammo ya ditheho tse itseng tsa setjhaba tse loketseng hore ka nako e itseng di nke kgato dikgahlehelong tsa setjhaba.*

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 6 of 12

- (d) *ho theha metjha kapa tsamaiso tsa boithaopo le metjha kapa tsamaiso e tlamang, hoo e le ho matlafatsa tokelo eo ka tsela e tla etsa hore batho ba kgone ho fihlella direkoto tsa ditheho tsa poraefete le tsa setjhaba kapele, ka tsela e sa batleng tjhelete e hodimo le e senang matsapa ka moo ho kgonahalang ka teng; le*
- (e) *ka kakaretso ho ntshetsapele, tshebetso e bonaletsang, boikarabelo le tsamaiso e nepahetseng ya ditheho tsohle tsa setjhaba le tsa poraefete, ka ho nehelana ka matla le ho ruta e mong le e mong -*
- (i) *ho utlwisisa tokelo tsa bona ho latela Molao ona hore ba tle ba tsebe ho di sebedisa mabapi le ditheho tsa setjhaba le tsa poraefete;*
- (ii) *ho utlwisisa mesebetsi le tshebetso ya ditheho tsa setjhaba le;*
- (iii) *ho lekodisa ka matla, le ho nka karolo tabeng ya ho nka diqeto ya ditheho tsa setjhaba e le diqeto tse amang ditokelo tsa bona.*

Dintlha kaofela tsa Molao ona ka Senyesemane di a fumaneha ho Internet di fumanwa ho <http://polity.org.za/govdocs/legislation/2000/index.html>.

Molawana wa 14(1) wa Molao ona o bolela hore "nakong ya kgwedi tse tshelletseng kamora qalello ya molawana, ona kapa hoba setheho sa setjhaba se thehwe, mohlanka wa tlhahisoleseding wa setheho seo se amehang sa setjhaba o tlameha ho rala bukana e ngotsweng bonyane ka maleme a mararo a semmuso, e leng e kenyelleditseng dintlha ka botlalo, tse amanang *hara tse ding*, le tlhahisoleseding eo mokopi a ka e hlohang e tla etsang hore a tsebe ho etsa kopo ya ho fihlella rekoto ho latela Molao ona."

2. FOROMO YA KOPO

Foromo ya kopo LS226 (e fumanehang ka Senyesemane, Seafrikaanse le Sesotho) e kanna ya tlatswa ka mokgwa wa ho sebedisa marangrang a motlakase, mme e be e hatiswa ha mamorao. Di hard copies tsa foromo ya kopo le tsona di a fumaneha ebang ho etswa kopo ho info@tofs.ac.za kapa nomorong ya mohala ya +27 51 5073911 mme nomoro ya feks ke +27 51 5073019.

3. DITJHELETE TSE LEFJWANG

Foromo ya kopo e tlameha ho tlatswa ka botlalo le ho latela ditaelo tseo ho fannweng ka tsona foromong, mme e tlameha ho tsamaya hammoho le tjhelete e beilweng e loketseng ho lefjwa.

Tjhelete ya ho fihlella tlhahisoleseding e tla itlhalosa ho latela ho fapafapana ha se hlokwang, mohlala, mokgwa oo rekoto e batlwang e loketseng ho shebahala ka ona, nako e nkilweng ho batlanwa le rekoto, le boholo ba kopo, jj.

Tjhelete ya kopo ke bonyane bo loketseng ho lefjwa ha ho kenngwa kopo. Tjhelete eo ha jwale ke R39,90 (diranta tse mashome a mararo le metso e robong le disente tse mashome a robong) mabapi le kopo e nngwe le e nngwe, ke tjhelete e lefjwang ke mokopi e mong le e mong, ntle le mokopi ya etsang kopo ka bo yena eo a hlaloswang molaong wa 7(2) o tsamaisanang le Molao e mabapi le ntshetsopele ya Molao wa Tlhahisoleseding mme tjhelete eo ha e kgutliswe. Ditjhelete tsa kopo di lefjwa nakong eo ho romelwang foromo ya kopo ka yona. Diphošiti tsa tlatsetso di kanna tsa batlwa ka tlasa mabaka a mang a itseng, ho tla tswa feela hore tlhahisoleseding e batlwang ke e kae le hore ke ya mofuta o

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetse ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 7 of 12

feng, le hore e hlokwa ka moralo o jwang. Diphosithi di tla hulwa tjheleteng ya ho fihlella tlhahisoleseding, ebang ho hlokahala.

Tjhelete ya ho fihlella tlhahisoleseding e lefjwa feela kamora hore kopo ya ho fumantshwa rekoto e sebetse, ntle le haele hore rekoto e kentse tlhahisoleseding e mabapi le dintlha tse amanang le mokopi ka sebele, le hore e se e loketse ho fumaneha. Ka kopo eellwa hore moo ho kgonahalang teng, ho tla nehlanwa ka lenane ho mokopi ele le bolelang hore ditefo tsa ho fihlella tlhahisoleseding ke bokae.

Ho fihlella ho etswa tsebiso e nngwe, ditefo tsena tse hlahisitsweng ka tlase di tla sebetse jwaloka tataiso ya kakaretso ha ho sebetse le ho kopanya hore ditefello tsa ho fumantshwa tlhahisoleseding e tla ba bokae:

Ditefello tsa dikgatiso

Ditefello mabapi le khopi ya Bukana jwalokaha ho nahanwa Molaong wa 5(c) wa Molao e mabapi le Ntshetsopele ya ho fihlella Tlhahisoleseding ke R0-68 mabapi le fotokhopi ya boholo ba leqhephe la A4 kapa karolo ya teng.

Mabapi le fotokhopi ya leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng (tjhelete ya dikhopi tsa mmala e tla lekanyetswa ka thoko) : R0,68 mabapi le khopi ya mmala o mosweu le botsho.

Mabapi le khopi enngwe le enngwe e hatisitsweng ya leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng e leng ka hara khompeyuta kapa e le ya eletronic kapa e kgonang ho balwa ke motjhini (tjhelete ya dikhopi tsa mmala e tla lekanyetswa ka thoko) : R0,46 mabapi le khopi ya mmala o mosweu le botsho)

Mabapi le khopi e balehang ka khompeyuta hodima

- (i) *stiffy disc: R5-70 e le nngwe le*
- (ii) *compact disc: R45-60 e le nngwe*

Mabapi le dikgatiso tsa ditshwantsho tse shejwang – leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng: R25-08

Mabapi le khopi ya ditshwantsho tse shejwang: R68-40

Mabapi le kgatiso ya rekoto e mamelwang – leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng: R13-68

Mabapi le khopi ya rekoto e mamelwang: R19-38

Ka kopo ela hloko hore ! Lekgetho (VAT) le kenyelleditswe ditjheleteng tse boletsweng ka hodimo kaofela.

Ditjhelete tse lefjwang mabapi le ho fihlella tlhahisoleseding

(Ntle le ha di qheletswe ka thoko ho latela molawana wa 22(8) ho Molao o moholo):

Mabapi le fotokhopi ya leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng (tjhelete ya dikhopi tsa mmala e tla lekanyetswa ka thoko) : R0-68 mabapi le khopi ya mmala o mosweu le botsho.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoledising; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 8 of 12

Mabapi le khopi enngwe le enngwe e hatisitsweng ya leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng e leng ka hara khompeyuta kapa e le ya electronic kapa e kgonang ho balwa ke motjhini (tjhelete ya dikhopi tsa mmala e tla lekanyetswa ka thoko) : R0-46 mabapi le khopi ya mmala o mosweu le botsho.

Mabapi le khopi e balehang ka khompeyuta hodima

- (iii) *stiffy disc: R5-70 e le nngwe le*
- (iv) *compact disc: R45-60 e le nngwe*

Mabapi le dikgatiso tsa setshwantsho se shejwang – leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng: R25-08

Mabapi le khopi ya ditshwantsho tse shejwang: R68-40

Mabapi le kgatiso ya rekoto e mamelwang – leqhephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng: R13-68

Mabapi le khopi ya rekoto e mamelwang: R19-38

Mabapi le ho batlana le rekoto ka maikemisetso a ho e phatlalatsa, tefo ke R17-10 ka hora kapa karolo ya hora.

Tjhelete ya poso e lokela ho lefjwa ha khopi ya rekoto e tlameha ho posetswa ho mokopi.

Mabapi le Molawana wa 22(2) ya Molao o moholo, dintlha tsena tse latelang di a sebetša :

- (i) *Dihora tse tsheletseng ke dihora tse loketsweng ho tloleha pele ho lefjwa diphositi ;
le*
- (ii) *Nngwe tharong ya tjhelete ya ho fihlella tlhahisoledising e loketse ho lefjwa ke mokopi jwaloka diphositi.*

Ka kopo ela hloko hore ! Lekgetho (VAT) e kenyelleditswe ho ditjhelete kaofela tse ngotsweng ka hodimo.

4. TEFO YA DITJHELETE

Ditjhelete di tlameha ho lefjwa nomorong ena ya akhaonto B0015044 e le tjhelete e seatleng (cash), tjheke kapa postal order, tjhelete ena e lefjwa ho basebetsi ba matlotlo (cashiers) atereseng ena e latelang (ha ho ditefello tsa di-credit card tse dumelletsweng):

Main Building
20 President Brand Street
Bloemfontein

Ditefo tse tlang ka ho otloleha ho Tekninoko ya Foreistata di ka lefjwa akhaontong ena e latelang ya banka: ABSA, Branch code: 334134, Account number: 470831901, Nomoro e qotswang ke: B0015044.

Dihora tsa tshebetso ke Mantaha ho fihlella Labohlano ka 8:00 ho fihlella 16:30. Basebetsi ba matlotlo ba butse ka nako ya dijo tsa motsheare.

Ditefo tse etswang ka poso di kanna tsa ngolwa ka mokgwa ona: (Ditjheke/melato di lefjwa "Teknikono ya Foreistata"):

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 9 of 12

Aterese ya poso:

The Information Officer
C/o The Registrar
Technikon Free State
Private Bag X20539
Bloemfontein
9301

(Ka kopo ela hloko: Ha ho tjhelete ya kontane e romellwang ka poso)

5. TSELA E SALWANG MORAO HA HO ETSWA KOPO YA HO FIHLELLA TLHAHISOLESERING

Mokopi o tlameha ho romella foromo ya kopo e tlatsewang le ho saenelwa, ha mmoho le tjelele ya ho fihlella tlhahisoleseding, a di tlise ka sebele, a di romelle ka poso kapa ka feks ho Ofisi ya Mongodisi. Diforomo tsa kopo di ka nna tsa romellwa ka e-mail, mohlala; jwaloka faele e hlomathiseditsweng, haele hore bopaki ba tefo ya tjelele e beilweng bo kenyelleditswe. Aterese ya e-mail ke info@tofs.ac.za

Dikopo kaofela di tshwanetse ho phethisa ditlhoko tsa Melawana ya 11(1) le 18 tsa Molao o moholo. Ka kopo ela hloko hore Molawana wa 11(1) o qaqisa taba ya hore kopo ya ho fihlella tlhahisoleseding e kanna ya hanwa ebang *hara tse ding* kopo e sa phethahatsa ditlhoheho tsa tsela e salwang morao ho latela Molao.

6. TEKANYETSO YA NAKO MABAPI LE HO SEBETSANA LE DIKOPO

Molawana wa 87 wa Molao o moholo o nehelana ka sebaka sa hore kgwedding tsa pele tse leshome le metso e mmedi kamora hore molao o kene tshebetsong, setheo sa setjhaba se nehelane kapa se hane kopo ya ho fihlella tlhahisoleseding matsatsing a 90, mme le mokopi o tshwanetse ho tsebiswa ka tsela e nepahetseng. Kgwedding tse leshome le metso e mmedi tse hlahlamang nako ya matsatsi a 90 e fokotswa hoba matsatsi a 60. Ho tloha moo e fokotswa ho ya pele ho ba matsatsi a 30.

Ebang Teknikono e sa arabe nakong ya matsatsi a beilweng, mokopi a nke feela hore Teknikono e hana ho mo nea tumello ya ho fumana tlhahisoleseding e batlahalang, mme kamora moo a kanna a etsa kopo lekgotleng la dinyewe.

7. PHUMANTSHO YA TLHAHISOLESERING, LE MOKGWA OO TLHAHISOLESERING E LOKETSENG HO NEHELANWA KA ONA

Molawana wa 29 ho fihlella ho 31 wa Molao o moholo, o betletse mokgwa oo rekoto e loketseng ho nehelanwa ka ona.

8. HO HANA HO NEHELANA KA MATLA A HO FIHLELLA TLHAHISOLESERING

Setheo sa setjhaba se ka nna sa hana ka tsela ya semolao ho nehelana ka matla a hore ho fihlellwe tlhahisoleseding. Mabaka ao ho hanwang ka tlasa ona a hlahella Melawaneng ya 33 ho fihlella ho 45 ya Molao o moholo.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 10 of 12

9. KOPO LEKGOTLENG LA DINYEWE

Melawana ya 78 ho ya ho 82 e nehelana ka sebaka sa ho etsa kopo lekgotleng la dinyewe hore motho a be le matla a ho fihlella rekoto.

10. DIPATLISISO

Dipatlisiso tse ding le tse ding mabapi le Molao di ka nna tsa etswa ka e-mail ho info@tofs.ac.za, ka feks kapa ka seko jwalokaha ho hlahisitswe tokomaneng ena.

11. KGUTSUFATSO

Mothating wa jwale ho nale ho sa tsitsa ho ho ngata mabapi le dintlha tse itseng tsa Molao ona, le ka hara Lefapha la Toka (leo le jarang boikarabelo ba ho rala Molao).

E nngwe ya dintlha tse bakang mathata haholo ke ho hloka botsitso mabapi le tsela eo Molawana wa 3 o loketseng ho tolokwa ka teng, e le o bolelang hore Molao ona o a sebetsa direkotong tsa Teknikono ya Foreistata ho sa kgathallatsehe hore direkoto tseo di bile teng neng.

Ka tlwaelo ho nale tsela eo ho nkwang hore molao o qadile neng ho kena tshebetsong ha ho shejwa morao, empa haele molaong ona teng ho fanwa ka keello e phehisanang le seo.

Basebetsi ba Teknikono ba eletswa hore ba amohele nakwana hore molao ona o sebetsa ho tloha morao, ho fihlella makgotla a rona a molao a nka qeto hodima taba ena.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisolese ding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 11 of 12

**NTSHETSOPELE YA HO FIHLELLA MOLAO WA TLHAHISOLESE DING:
TEKNIKONO YA FOREISTATA:**

**MOHLANKA WA
TLHAHISOLESE DING**

**BATLATSI BA MOHLANKA
WA TLHAHISOLESE DING**

A. METJHA KA TATELLANO

**MOTLATSA MOHLANKA WA
TLHAHISOLESE DING
(Phethiso)**

**MOTLATSA MOHLANKA WA
TLHAHISOLESE DING
(Kgokahano)**

**BATHUSI BA BAH LANKA
BA TLHAHISOLESE DING
(Ho batla le ho lokisetsa)**

**TSHEBELET SO TSA MOLAO
(Keletso)**

BOIKARABELO

1. Motlatsa Mohlanka wa Tlhahisolese ding (Kgokahano) - Registrar

- (i) Lokisa lenane la direkoto tse leng teng tse fumanehang (ho kenyelletswa tsamaiso le ditjhelete mabapi le tlhahiso le poso)
- (ii) Ho tsebisa ka tsela tse nepahetseng tse tshwanetseng ho salwa morao
- (iii) Ho amohela dikopo
- (iv) Ho thusa bakupi
- (v) Ho fetisetsa dikopo, moo ho hlokahalang
- (vi) Ho eketsa nako ya ho sebetsana le kopo moo ho hlokahalang.
- (vii) Ho tsamaisa dikopo (mohlala tsamaiso ya tefo, mangolo)
- (viii) Ho batla keletso ya molao.
- (ix) Ngodisa dikopo kaofela
- (x) Ho fumana direkoto ho tswa ho bathusi ba bahlanka ba tlhahisolese ding
- (xi) Ho tsebisa (ka ho posetsa) direkoto ho bakupi, kapa ho etsa hore di fumanehe hore di hlalohjwe.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 12 of 12

**2. BATHUSI BA BAHLANKA BA TLHAHISOLESERING (Ho batla le ho lokisetsa) –
Batsamaisi ba mola wa pele kaofela**

- (i) Ho batlana le rekoto
- (ii) Ho hlahisa rekoto botjha kapa ho e lokisetsa
- (iii) Ho netefatsa hore rekoto e lokisitswe

3. Ditshebeletso tsa molao

- (i) Ho nehelana ka keletso ya molao mabapi le hore rekoto e itseng e a bolelwa kapa ha e bolelwe
- (ii) Ho eletsa mabapi le mekgahlelo kaofela ya direkoto tse leng teng mabapi le thatlhobo ho latela molao ntle le Molao wa 2 wa 2000.

**4. Motlatsa Mohlanka wa Tlhahisoleseding (Phethahatso) – Mothusi ya ka Sehloohong
wa Hlooho/Motlatsamotjhanselara**

- (i) Ho nehelana ka raporoto ho Letona ho latela molawana wa 15 wa Molao o moholo.
 - (ii) Ho nehelana ka raporoto ho Khomishini ya Ditokelo tsa Botho ho latela molawana wa 32 wa Molao o moholo.
 - (iii) Ho netefatsa phethahatso ya Molao o moholo ditsamaiso tsa setheo mabapi le ho hlahisa tlhahiso leseding.
-

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 13 of 47

KAROLO YA B

BUKANA E NANG LE DINTLHA KA BOTLALO

1. SELELEKELA

- 1.1 Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding 2000, (Molao wa No 2 wa 2000) e ne e thehwe e le ho matlafatsa tokelo ya motho ya molaotheo ya ho fihlella tlhahisoleseding e nngwe le e nngwe eo Mmuso o nang le yona, hammoho le tlhahisoleseding eo motho e mong le e mong a nang le yona eo e leng hore ea hloka hore motho a ka e sebedisetsa kapa a sirelletsa ditokelo tse ding le tse ding; le ho lokisetsa dintlha tse amanang le yona.
- 1.2 Mmadi wa bukana ena o tshwanetse ho hopola hore-
- 1.2.1 Thekenikono ya Foreisetata e tlameha ho hlomphe, ho sirelletsa, ho ntshetsapele le ho phethisa bonyane, ditokelo kaofela tse leng ka hara Molao wa Ditokelo tsa Botho oo e leng hore ke ona motheo wa demokrasi Afrika Borwa;
- 1.2.2 Tokelo ya ho fihlella tlhahisoleseding eo Thekenikono ya Foreisetata e nang le yona e kanna ya fokotswa ka tsela eo e leng hore ho fokotswa hoo ke ho utlwahalang ebile ke ho hloka halang setjhabeng se sa pateng dintho, se nang le demokrasi, se itshetlehileng hodima serithi sa botho, toka le tokolloho jwalokaha e hlaloswa molawaneng wa 36 wa Molaotheo;
- 1.2.3 Ho ka nna ha lokisetswa metjha kapa dikgato tse utlwahalang tsa semolao e le ho bebofatsa mojaro wa tsamaiso le ditjhelete hodima Thekenikono ya Foreisetata ka ho matlafatsa tlamo ya yona ya ho ntshetsapele le ho phethisa tokelo ya ho fihlella tlhahisoleseding.
- 1.3 Molao o thehilwe hore-
- 1.3.1 o ntshetsepele tlwaelo ya ho totobatsa ditaba le ho ba le boikarabelo ditheong tsa setjhaba le tsa poraefete ka ho ntlafatsa tokelo ya ho fihlella tlhahisoleseding;
- 1.3.2 o ntshetse setjhaba pele seo e leng batho ba Afrika Borwa ba nale hona ho fihlella tlhahisoleseding ka mokgwa o sebetsang e leng tlhahisoleseding e tla ba kgontsha hore ba tsebe ho e sebedisa le ho baballa dikokelo tsa bona kaofela ka botlalo

2. DITLHALOSO

- 2.1 Bukaneng ena, ntle le ha moelelo o bontsha ka tsela e nngwe e fapaneng-

“molao” o bolela Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, 2000 (Molao wa No.2 wa 2000)

“tefo ya ho fihlella tlhahisoleseding” e bolela tefo e beilweng mabapi le molawana wa 22(6) kapa 54(6) ka hara Molao ho tswa feela;

“seng ka mong” se bolela:

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 14 of 47

- (a) motho eo e leng hore motho e mong o nyalane le yena hanghang pele ho lefu la motho eo;
- (b) motho eo motho e mong a dulang le yena jwalokaha eka ba nyalane hanghang pele motho e mong a hlokahala;
- (c) motswadi, ngwana, moholwane/moena kapa kgaitsemi ya motho eo kapa
- (d) haele-
 - (i) ha ho seng ka motho ya hlalositse temaneng ya (a), (b) le (c) ka hodimo kapa
 - (ii) mokopi eo ho buuwang ka yena o nkile dikgato tsohle tse utlwahalang ho batlana le ba amanang le yena empa a sa atlehe ho ba fumana

motho ya amanang le motho eo mokgahlelong wa bobedi wa kamano kapa ba hlaha lelokong le le leng

“Mohlanka wa Tlhahisoleseding” o bolela Hlooho/Motlatsamotjhanselara wa Thekenikono ya Foreisetata kapa ya neilweng matla ke yena ka ho mo hlhlama

“tsebis” e bolela tsebis e ngotsweng, le “ho tsebisa” le “tsebisitswe” di na le ditlhaloso tse nyalellanang

“mohlanka” mabapi le Thekenikono ya Foreisetata o bolela-

- (a) motho e mong le e mong ya sebetsang (molebe kapa nakwana le nako e tletseng kapa nako e itseng) (Teknikonong ya Foreisetata) a le boemong bo jwalo kapa;
- (b) setho sa Thekenikono ya Foreisetata a le boemong boo.

“motho” o bolela motho ka tlhaho kapa setheo se itseng mme se nkile boemo ba motho semolao;

“tlhahisoleseding mabapi le motho” e bolela tlhahisoleseding mabapi le motho ka ho qolleha ka moo a tsebahalang ka teng, ho kenyelletswa. empa ho sa felle ho-

- (a) tlhahisoleseding e mabapi le morabe, bong, botona/botshehadi, boimana, maemo a lenyalo, setso kapa tlhaho hore motho ke mo eng, mmala, tshekamelo ya motho eo ke e feng mabapi le botona kapa botshehadi, dilemo, motho o phetse jwang mmeleng le kelellong, o phetse hantle ho le hokae, ho se itekanele, tumelo, letswalo kapa maikutlo mabapi le hore motho o ananela ntho e itseng kapa o hanana le yona, moetlo, leleme le tlhaho ya motho ka bo yena;
- (b) tlhahisoleseding e mabapi le dithuto kapa histori ya ho kula, botlokotsebe, kapa mosebetsi ya motho ka seko, kapa tlhahisoleseding e amanang le tsebetso ka ditjhelete moo e leng hore motho o kile a ameha teng;
- (c) nomoro e nngwe le e nngwe e supang motho, letshwao kapa ho hong hoo motho a tsejwang ka hona;
- (d) aterese, dikgatiso tsa menwana kapa mofuta wa madi wa motho ya itseng;

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 15 of 47

- (e) maikutlo a motho, tjebo ya hae, kapa tseo yena a di ratang, ntle le moo e leng hore ke mabapi le motho e mong, kapa kopo ya ho fumantshwa kabelo, mpho kapa moputso oo ho nehelanwang ka ona ho motho e mong osele;
- (f) ngollano e rometsweng ke motho eo e leng hore e ka tsela e potetseng, kapa ka tsela e totobetseng, e leng ngollano ya poraefete, kapa ya sephiri kapa ngollano eo ho ya pele e tla hlahisa dikateng tsa ngollano ya sethatong.
- (g) tjebo kapa maikutlo a motho e mong ka motho e mong;
- (h) tjebo kapa maikutlo a motho e mong mabapi le tlhahiso ya kabelo, mpho kapa moputso o nehelwang ho motho e mong, empa ho sa kenyetsewe lebitso la motho e mong moo le hlahellang le maikutlo a motho e mong le;
- (i) lebitso la motho moo le hlahellang hammoho le tlhahisoleseding e nngwe e amanang le motho ka bo yena, kapa moo e leng hore ho hlahisa lebitso ka bo lona ho tla hlahisa tlhahisoleseding mabapi le motho ka bo yena, empa ho sa hlahise tlhahisoleseding e mabapi le motho ya seng a shwele ho feta dilemo tse 20.

“mokopi ya kopang ka seko” ho hlalosa mokopi ya batlang ho fihlella rekoto e nang le tlhahisoleseding ka mokopi

“hlophiswa” ho bolela ho hlophiswa ka molao ho latela molawana wa 92 wa Molao o moholo

“rekoto” e bolela tlhahisoleseding e nngwe le e nngwe e ngotsweng-

- (a) ho sa natswe mokgwa oo e ngotsweng ka ona kapa leleme leo e ngotsweng ka lona;
- (b) eo Thekenikono ya Foreisetata e nang le yona kapa e leng ka tlasa taolo ya yona; le
- (c) ho sa natswe hore Thekenikono ya Foreisetata e ile ya e bopa kapa tje

“mokopi” o bolela-

- (a) motho e mong le e mong kapa motho ya etsang ho hong bitsong la e mong, ya etsang kopo ya ho fihlella rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata; kapa

“motho wa boraro” mabapi le kopo ya ho fihlella-

- (a) rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata o bolela motho e mong le e mong (ho kenyetsewa, empa ho sa felle ho, mmuso wa naha ya boditjhaba, mokgatlo wa mose ho mawatle kapa setho sa mmuso oo kapa mokgatlo oo) ntle le-
 - (i) mokopi ya amehang le
 - (ii) Thekenikono ya Foreisetata

“matsatsi a tshebetso” ho bolelwa matsatsi a mang le a mang ntle le Meqebelo, Disontaha kapa matsatsi a phomolo ya setjhaba, jwalokaha a hlalosewa molawaneng wa 1 wa Molao wa Phomolo ya Setjhaba, 1994 (Molao wa 36 wa 1994).

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 16 of 47

3. DIPEHELO TSE AMEHANG MONA HO LATELA MOLAO

- 3.1 Molao o amana le rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ho sa natswe hore rekoto eo e qadile ho ba teng neng.
- 3.2 Molao ona o amana le ntlha ya ho behella ka thoko pehelo e nngwe le e nngwe ya molao o mong osele e-
- (a) thibellang kapa e kginang ho phatlalatsa rekoto ya setheho sa setjhaba jwaloka Thekenikono ya Foreisetata le
 - (b) eo e leng hore ka ntlha tse matla ha o tsamaisane le boikemisetso kapa pehelo e itseng ya Molao ona.
- 3.3 Khomishini ya ditokelo tsa Batho e tlamehile hore kgwedding tse 18 kamora hoba Molao ona o qale, e rale le ho bopa buka ya tataiso ho sa kenyelletswe melawana ya 10; 14 16 le 51 ka 9 Hlakubele 2001, mme ele e ngotsweng ka leleme le leng le le leng la semmuso e kentseng tlhahisoleseding ya mofuta oo, mme e ngotswe ka mokgwa o bonolo ho ka utlwisiswa, jwalokaha ho ka batlwa ke motho ya lakatsang ho sebedisa tokelo e nngwe le e nngwe ya hae jwalokaha e hlalosewa Molaong ona.

Melawana ya 10,14,16 le 51 ya Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding Molao wa 2 wa 2000, e qadile ho sebetsa ka la 15 Hlakola 2002

4. TOKELO YA HO E FUMANA

- 4.1 Mokopi o lokela ho newa matla a ho fumana rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang-
- (a) mokopi a ka phethahatsa ditlhoko tsohle tsa tsamaiso tsa Molao ona tse amanang le kopo ya ho fumana rekoto eo; le
 - (b) taba ya ho fumana rekoto eo ha e hanwe ka tlasa lebaka le leng le leng la ho hana jwalokaha le hlalosewa Molaong ona
- 4.2 Kopo eo e lohothwang ka hara serapana (4.1) e kenyelletsa kopo ya ho fumantshwa rekoto e kentseng tlhahisoleseding e amang mokopi.
- 4.3 Tokelo ya mokopi ya ho fihlella rekoto jwalokaha e lohothwa ho (4.1) ho latela Molao ha e angwe ke-
- (a) mabaka a mang le a mang ao mokopi a fanang ka ona ha a kopa ho e fumantshwa kapa
 - (b) tumelo ya Mohlanka wa Tlhahisoleseding ya hore mabaka a mokopi ke afe a ho kopa ho e fumantshwa

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 17 of 47

**5. LENANE LA DIREKOTO TSE LENG MATLENG A THEKENIKONO YA
FOREISETATA**

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E SA HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
LEFAPHA LA TSAMAIISO YA DITJHELETE LE DITSHEBELETSO			
Dithoto	Rejisetara ya dithoto	X	
	Ho tloswa ha dithoto	X	
	Ho hlakolwa ha dithoto	X	
	Dithoto ka moaho	X	
	Dithoto tse tlatseditsweng	X	
Dikadimo tsa kantle	Ditumellano tsa dikadimo	X	
Matsete	Setifikeiti	X	
	Rejisetara	X	
Ho reka	Dikopo	X	
	Diotara	X	
	Bopaki ba ho tlišwa ha dithoto	X	
	Konteraka ya mokgatlo wa dikgwebo	X	
	Ditokomane tsa tendara	X	
	Metsotso	X	
Dipalangwang	Dipeheletso	X	
	Ho reka peterolo	X	
Tlhahisoleseding ya ditjhelete	Mohlala wa tjhelete e salletseng	X	
	Ditatemente tsa tjhelete e kenang le e tswang	X	
	Stamente sa tjhelete e salletseng	X	
	Buka e felletseng ya akhaonte tsa tjhelete	X	
	Buka ya akhaonte tsa tjhelete ka GLA	X	
	Buka ya akhaonte tsa tjhelete ka akhaonte	X	
	Buka ya akhaonte tsa tjhelete ka kgwebisano	X	
Sebopeho sa tsa ditjhelete	Sebopeho se kopantsweng	X	

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 18 of 47

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E SA HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
Radipalo wa ditjhelete	Ho kopangwa ka kotara	X	
Setheo sa ditjeo	le diraporoto tsa dihostele le ditheo tse etsang tjhelete ka bo tsona	X	
	Ho kopangwa ka kotara le diraporoto le mokotla wa dipatlisiso (NRF le Thrip)	X	
Radipalo wa ditjhelete	Buka ya kontane	X	
Teknikono	Ho kopangwa le tse amanang le banka	X	
	Ditatemente tsa banka	X	
	Ditefello tsa elektroniki	X	
	Tsamaiso ya molefuwa/Ho kopangwa	X	
	Ditatemente tsa kgwedi tsa molefuwa	X	
	Ditefellopele tse lefjwang basebetsi"	X	
	Rejisetara ya tjhelete e nnyane	X	
	Buka diakhaonte ya kakaretso	X	
	Stamentente sa lekgetho la leruo	X	
	Ho kopangwa ha BTW	X	
Motlatsa Moreketoro	Metsotso ya FBK	X	
	Ditatemente tsa tjhelete tse hlahlobiweng	X	
DITSHEBELETSO TSA BAITHUTI			
	Ditatemente tsa ditjhelete	X	
	Dibukana tsa ditjhelete tsa ditelase		X
	Ditjhelete tse salletseng morao		X
	Ditlaleo tsa phumantsho ya dintho		X
	Direkoto tsa ditefo	X	
	Ditaelo tsa kgotla - tsamaiso ya boithaopo, ho tjhona, tefo ya moputso	X	
	Taelo/kopo ya cheke	X	
	Dikopo tsa kadimo le sephetho		X
	Ditlaleo tsa NFASAS	X	

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoledising; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 19 of 47

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
	Ho behellwa ka thoko ditjheleteng, "Ba nang le mangolo a dikgau le ba tlohetseng tseleng	X	
	Diabo tsa dibasari, ka hare le ka ntle		X
	Ditekanyetso ho ditefo tsa tlelase		X
MERERO LE DITOKISO			
	Meralo ya dikaho	X	
	Dithendara	X	
	Ditekanyetso	X	
	Tlhahisoledising ka mokgatlo wa borakgwebo	X	
	Moaho	X	
	Tlhahisoledising ka morero	X	
DITSHEBELETSA TSA KHOMPEYUTA (ITC)			
	Lesedi ka kgwebo	X	
	Ho kopangwa ha marangrang	X	
	Lenane la khompeyuta	X	
	Lenane la diaterese/baithuti le basebetsi	X	
	Dinomoro tsa mohala	X	
	Aterese ya E-mail	X	
	Tlhahisoledising ka ditekanyetso tsa ditheko	X	
	Ho kopangwa ha sesebediswa se seng le se seng sa khompeyuta	X	
	Puisano ya elektroniki		
TSAMAIISO YA BAIUTHUTI			
	Khalendara ya dithuto		X
	Bopaki ba boingodiso	X	
	Khalendara		X
	Bukana ya boingodiso		X
	Bukana ya dithuto	X	
	Mokgwa wa ho buisana wa baithuti		X
	Manane a ditelase	X	
	Diaterese tsa baithuti le/kapa tlhahisoledising e nngwe	X	
	Dipalopalo tsa baithuti	X	

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 20 of 47

MAFAPHA	MOFUTA REKOTO	WA	E HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	SA E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
DITSHEBELETSO TSA BAITHUTI				
HO SOKOLLWA LE HO ELETSWA HA BAITHUTI	Direkoto tsa sebele tsa batho ba bonwang	X		
	Tlhahisoleseding ya saekometriki ya moithuti	X		
	Kgetho ya baithuti e tshetlehleng tlhahisoleseding	X		
		X		
DITSHEBELETSO TSA BAITHUTI	Molao wa Motheo wa Lekgotla la Baithuti			X
	Molao wa boitshwaro			X
DIHOSETELE	Melao ya dihosetele			X
	Didayari tsa baithuti			X
	Molao wa boitshwaro			X
DITSHEBELETSO TSA SETJHABA	Tlhahisoleseding mabapi le tshebeletso tsa setjhaba			X
	Dintlha ka motho	X		
	Mehlodi ya ditjhelete le lesedi ka motho ya bonwang	X		
LEFAPHA LA BASEBETSI				
	Difaele tsa basebetsi	X		
	Dikgatiso tsa rekoto ya matsatsi a phomolo	X		
	Bopaki ba moputso	X		
	Ditseko tsa tefo tsa mosebetsi wa nakwana le thathobo	X		
	Diforomo tsa IRP 5	X		
	Bopaki ba tjheke	X		
	Tlhahisoleseding mabapi le moputso	X		
	Moralo wa ITS	X		
LEFAPHA LA BONGODI				
	Metsotso le manane a ditaba tsa dikopano	X		
DITSHEBELETSO TSA TSHIRELETSO				
	Rejisetara ya ho tshwara	X		
	Rejisetara ya ho supa ka monwana	X		
	Tlalomolao ya sephethephethe	X		
	Rejisetara ya difaene	X		

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 21 of 47

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E SA HLAHISWEN G KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
	Diphuputso tsa ka hare	X	
	Diphuputso tsa botlokotsebe	X	
	Ho tswa kotsi mosebetsing	X	
	Ditlaleo tsa dishifi	X	
	Tshebediso ya direjisetara tsa selehae	X	
LEFAPHA LA DITHLATHOBO			
	Diphetho tsa tlhatlhobo		X
	State mente sa diphetho		X
	Ditifiketi tsa boitshwaro	X	
	Dipalopalo tsa ditlhatlhobo		X
	Bukana ya Leano le tsamaiso ya ditlhatlhobo		X
	Lenanetsamaiso la mokete wa dikgau		X
	Dipalopalo tsa mekete ya dikgau		X
	Dipalopalo/lesedi : Tsamaiso ya ba fetileng dikrui		X
	Melao ya baithuti mabapi le tlhatlhobo ya dithuto		X
	Mananetshebetso a bahlokomedi ka tlhatlhobong		X
	Ditataiso ho Bahlokomedi ba ka sehlohong		X
	Programa ya selemo ya dihlahlobo		X
	Dipalopalo: Lefapha la difotokhopi		X
LEFAPHA LA NTSHETSOPELE YA SETHEO			
	Ho shebana le basebetsi ho moralo wa dikamano tsa basebetsi	X	
	Dikopano tsa tlhahisoleseding le ntshetsopele		X
LEFAPHA LA DIKAMANO LE TSA BOHWEBI			
	Sebaka sa tlhahisoleseding sa diaterese	X	
	Bafani	X	
	Diphatlatso		X

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseeding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 22 of 47

MAFAPHA	MOFUTA REKOTO	WA	E HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
MORALO WA DITHUTO LE NTSHETSOPELE				
	Moralo wa thuto		X	
	Manane a thuto			X
	Bukana ya basebetsi ba thuto			X
	Metsotso ya KOA			X
	Moralo wa dithuto wa mafapha			X
	Ditaba ka kakaretso tsa SERTEC, SAQA le CTH			X
	Mananetshebetso a basebetsi			X
	Dihora tsa ho kopana le morupelli ka mong			X
	Ditlaleo			X
SETSHA SA THUPELLO LE THUTO				
	Tlathlitho ka baithuti		X	
	Dintlha ka thuto		X	
	Ditokomane tsa tshebetso		X	
	Direkoto tsa thupello		X	
	Ditokomane tsa dipatlisiso: Kwetliso le Ntshetsopele			X
LETSOHO LA MOTLATSAMOTJHANSELARA				
	Mangolo a DVC		X	
	Laaborari ya dipatlisiso		X	
	Ditlhepi tsa dikopano		X	
	Difaele		X	
	Ditlaleo tsa dipatlisiso		X	
	Bukana: Dikhempase tse sebakana			X
	Bukana ya paka ya Saense			X
	Dibukana tsa thuto ya Kgwebo			X
	Tlaleho ya selemo ya dipatlisiso			X
	Ditokomane tsa moralo o sephara		X	
	Ditokomane tsa leano		X	
	Dikontraka		X	
LAEBORARI LE SEBAKA SA TLHAHISOLESERING				
	Direkoto tsa basebetsi		X	
	Ditlaleo		X	
	Dipalopalo		X	

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoledising; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 23 of 47

MAFAPHA	MOFUTA REKOTO	WA	E HLAHISWENG KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
	Maano		X	
	Meralo ya tshebetso		X	
	Ditekanyetso		X	
	Direkoto tsa batho bao ho sebetsanwang le bona		X	
			X	
LEFAPHA LA SAENSE TSA BOTHO				
	Metsotso		X	
	Direkoto tsa baithuti		X	
	Disebediswa tsa thuto		X	
LEFAPHA LA BOPHELO BO BOTLE LE MAHLALE A TIKOLOHO				
	Ditekanyetso le ditatement tsa ditjhelete		X	
	Direkoto tsa basebetsi		X	
	Ngollano ya bohlokwa		X	
	Ditokomane tsa semolao		X	
	Dikamano tsa basebetsi		X	
	Puisano		X	
	Taolo ya setheo		X	
	Taolo ya tsa thuto		X	
	Tsamaiso le taolo ya tsa thuto		X	
	Programa ya selemo ya thuto			X
	Tiisetso ya boleng		X	
	Direkoto tsa baithuti		X	
	Tlhahisoledising ka dithuto			X
	Diphamfolete tsa tlhahisoledising			X
			X	
LEFAPHA LA TSAMAIISO				
	Tlhahisoledising ka dithuto			X
	Manane a ho ithuta			X
	Silabase			X
	Matsatsi a dithlathlobo			X
	Ditaba tsa thuto tsa lefapha			X
	Ditefello tsa ditelase			X
	Dibasari/Dikadimo			X
	Melao ya lefapha			X
	Ditlaleho tsa selemo			X
	Moralo wa thuto	X		
	Ditekanyetso	X		
	Setheo			X
	Tlhaloso ya mosebetsi	X		
	Tshebediso ya ofisi			X

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 24 of 47

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E SA HLAHISWEN G KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
	Moralo wa tthatlhamano ka tshebetso		X
	Moralo wa matsatsi a phomolo		X
	Raporoto 151 (NASOP)		X
	Tokomane ya moralo o sephara	X	
	Metsotso ya lekgotla la lefapha, ditlaleho	X	
	Bukana ya lefapha		X
	Dibukana tsa sertec	X	
	Rejisetara ya dinotlolo		X
	Lenane la bahlahlobi le dimoderatara	X	
	Ditlhokeho tsa boingodiso	X	
	Disebediswa tsa ho ithuta	X	
	Ditjhelete tsa dipatlisiso		X
	Rejisetara ya ho lemala o le tshebetsong	X	
	Ditlhare	X	
	Ditlathlombo tsa tshireletso	X	
	Disebediswa tsa tshireletso	X	
	Manane la ditlalese		X
	Molao wa motheo wa lefapha		X
	Diqeto tse tsepameng tsa Lekgotla la Lefapha	X	
			X
LEFAPHA LA BOENJENERE			
	Tlhahisoleseding ka dithuto		X
	Manane a ho ithuta		X
	Sillabase		X
	Matsatsi a dithlathlobo		X
	Ditaba tsa thuto tsa lefapha		X
	Ditefello tsa ditlalese		X
	Dibasari/Dikadimo		X
	Melao ya lefapha		X
	Ditlaleho tsa selemo		X
	Moralo wa thuto	X	
	Ditekanyetso	X	
	Setheo		X
	Tlhaloso ya mosebetsi	X	
	Tshebediso ya ofisi		X
	Moralo wa tthatlhamano ka tshebetso		X

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 25 of 47

MAFAPHA	MOFUTA WA REKOTO	E SA HLAHISWEN G KAPA E SA BOLELWENG HA BONOLO	E HLAHISWANG KAPA HO BOLELWA HA BONOLO
	Moralo wa matsatsi a phomolo		X
	Raporoto 151 (NASOP)		X
	Tokomane ya moralo o sephara	X	
	Bukana ya lefapha		X
	Metsotso ya Lekgotla la Lefapha, ditlaleho	X	
	Dibukana tsa sertec	X	
	Rejisetara ya dinotlolo		X
	Lenane la bahlahlobi le balekanyetsi	X	
	Ditlhokeho tsa boingodiso	X	
	Disebediswa tsa ho ithuta	X	
	Ditjhelete tsa dipatlisiso		X
	Rejisetara ya ho lemala o le tshebetsong	X	
	Ditlhare	X	
	Ditlathobob tsa tshireletso	X	
	Disebediswa tsa tshireletso	X	
	Manane la ditlalese		X
	Molao wa motheo wa lefapha		X
	Diqeto tse tseparang tsa Lekgotla la Lefapha	X	
DITSHEBELETSO TSA SEMOLAO			
	Maikutlo / keletso	X	
	Dikontra	X	
	Dinyewe tsa kgalemo	X	

6. MOKGWA WA HO FIHLELLA TLHAHISOLESERING

6.1 Bahlanka ba tlhahisoleseding

- 6.1.1 Ho latela maikemisetso a Molao, Mohlanka wa Tlhahisoleseding (Hlooho le Motlatsamotjhanselara wa Thekenikono ya Foreisetata) o neile mosebetsi wa leruri ya latelang matla a ho ba Motlatsi wa Mohlanka wa Tlhahisoleseding, ho sebetšana, le ho phethisa dikopo ho latela molao.

Motlatsi wa Mohlanka wa Tlhahisoleseding: Mongodisi
Thekenikono ya Foreisetata
Private Bag X20539
BLOEMFONTEIN
9300

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 26 of 47

Mohala: +27 51 5073053
Fekese: +27 51 5073019
E-Mail: info@tofs.ac.za

6.2 Ho fumaneha ha bukana

- 6.2.1 Karolo ya molawana wa 4(1) wa melao e tsamaisang Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, e tsitlallela hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Teknikono ya Foreistata, a etse dintho tse na tse ngotsweng ka tlase hang, hoba Bukana e bopjwe ho latela molawana wa 14(1) kapa e kenngwe dintlha tse ntjha ho latela molawana wa 14(2) wa Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding:
- (a) a etse hore khopi ya bukana e fumanehe ka le leng le le leng la maleme a mararo a semmuso ao bukana e bopilweng ka ona, mme yona e fumanehe-
 - (i) sebakeng se seng le se seng seo ho bewang melao ho sona jwalokaha ho hlaloswa molawaneng wa 6 wa Poloko ya Melao wa 1997;
 - (ii) Khomishining ya Ditokelo tsa Botho le
 - (iii) Ofising e nngwe le e nngwe setheo sa setjhaba sa mofuta oo;
 - (b) phatlallatse Bukana ka maleme a mararo a semmuso ka hara Lesedinyana la Mmuso le
 - (c) ho etsa hore bukana e fumanehe ho Web site ebang e le teng ya setheo seo sa setjhaba.
- 6.2.2 Karolwana ya molawana wa 4(2) ya melao e tsamaisang Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, e tsitlallela hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa setheo sa setjhaba, ebang a kopjwa jwalo, a fumantshe ditheo tse boletsweng ka hodimo dikhopi tse ding tsa tlatsetso tsa bukana e leng ka maleme a semmuso ao e kopilweng ka ona.
- 6.2.3 Karolo ya molawana wa 4(3) wa melao e tsamaisang Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, e tsekella hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa setheo sa setjhaba, a seke a kopa tefo mabapi le phumantsho ya khopi ya Bukana ho latela karolo ya molawana ya 4(1) kapa 4(2).
- 6.2.4 Molao wa 5 wa Melao e tsamaisang Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Tlhahisoleseding, e tsekella hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Teknikono ya Foreistata le hlooho ya ofisi jwalokaha e bolelwa molaong wa 4(1)(a)(iii) ba tshwanetse hore ba:
- (a) etse hore nakong ya dihora tsa mosebetsi dikhopi tsa bukana di fumaneha ka maleme ohle a semmuso a fumanehang hore setjhaba se tsebe ho di hlahloba ebang ba kopjwa jwalo;
 - (b) lefise batho ebang ba batla ho hlahloba dibukana jwalokaha ho bolelwa serapjaneng sa (a) ka hodimo le hore
 - (c) ba ka nna ba lefisa tjelete e kana ka R0-68 mabapi le fotokhopi ya boholo ba leqhepe la A4 kapa karolo ya teng mabapi le khopi ya bukana kapa karolo ya teng ka mokgwa o mong ntle le oo ho tsitlallelwang ho ona serapjaneng sa (a)

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 27 of 47

6.3 Foromo ya kopo

6.3.1 Kopo ya ho fumana tsebo e tshwanetse ho etswa ka foromo hlwahlweng mme e lebiswe ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata ya amehang atereseng ya hae kapa fekseng ya hae kapa atereseng ya hae ya eleketeroniki.

6.3.2 (a) Motho ya sitwang ho etsa kopo ya ho fihlella tlhahisoleseding ho latela serapana sa 6.3.1 ka baka la ho se tsebe ho bala le ho ngola kapa ka baka la ho sa itekanela mmeleng a kanna a etsa kopo eo ka molomo.

(b) Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tla fetolela kopo eo ya molomo ho kopo e ngotsweng ka foromo ya semmuso mme o tla nehelana ka khopi ya lona ho mokopi.

6.4 Boikarabelo ba ho thusa bakopi

6.4.1 Ebang mokopi a tsebisa Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata hore o lakatsa ho etsa kopo ya ho fihlella rekoto, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tshwanetse ho nehelana ka thuso eo e batlahalang ntle le tefo, kaha seo se a hlokahala ho etsa hore mokopi a phethahatse ditlhoko tsa Molao.

6.4.2 Ebang mokopi a entse kopo ya ho fihlella tlhahisoleseding empa ele hore kopo eo ha e phethahatse ditlhoko tsa Molao, Mohlanka wa Tlhahisoleseding ha a lokela ho hana kopo eo ka baka la hore haho a phethahatswa Molao ntle le ha Mohlanka wa Tlhahisoleseding a-

(a) tsebisitse mokopi ka maikemisetso a ho hana kopo mme a boletse tsebisong hore-

(i) mabaka a ntseng a lohothwa a ho hana kopo le;

(ii) hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding kapa mohlanka e mong ya thontsweng ke Mohlanka wa Tlhahisoleseding ke yena ya tla thusa mokopi hore a tsebe ho etsa kopo ka foromo e tla tlosa mabaka a ho hana;

(b) nea mokopi nako e utlwahalang ya ho batla thuso ya mofuta oo;

(c) ka moo ho kgonahalang ka teng, a nehe mokopi tlhahisoleseding e nngwe le e nngwe e ka thusetsang ho etsa kopo foromong eo le

(d) nea mokopi nako e utlwahalang to tiisa kopo kapa ho e fetola hore e kgeme le Molao

6.4.3 Ebang ho totobetse nakong eo kopo ya phumantsho ya tlhahisoleseding e fumanwang ka yona, hore kopo eo e ne e loketse hore e ka be e lebisitse setheong se seng sa setjhaba, Thekenikono ya Foreisetata e tlameha ho-

(a) ho nehelana ka thuso e hlokahalang ho kgontsha motho ho etsa kopo ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa setheo seo se amehang kapa,

(b) fetisetsa kopo eo ho mohlanka wa tlhahisoleseding ya sa tswa bolelwa,

se tla hlahellang kopong ho tla sebetsanwa le sona ka pele.

6.5 Ho baballwa ha rekoto ho fihlella qeto ya ho qetela kopong

6.5.1 Ebang Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a amohetse kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo, Mohlanka wa Tlhahisoleseding eo o tlameha ho nka dikgato

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Tlhahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 28 of 47

tse hloka halang ho baballa rekoto, ntle le ho phumula lesedi le leng ka hara yona, ho fihlella Mohlanka wa Tlhahisoleseding a tsebisa mokopi ya amehang ka qeto ya hae ho latela Molao le-

- (a) kopo ya lekgotla kgahlanong le qeto ya lekgotla leo e se e fetile kapa ;
- (b) kopo kgahlanong le qeto ya lekgotla leo kapa dikgato tse ding tsa semolao mabapi le kopo ho se ho qetilwe ka tsona, ho tswa feela hore ke e feng e leng ya morao.

6.6 Ditjhelete

6.6.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata eo e leng hore kopo ya ho fihlella tlhahisoleseding e etswa ho yena, o tlameha ho tsebisa mokopi, ntle le mokopi ya etsang kopo ka sebele, hore a lefe tjhelete jwaloka ha e bontshitswe molawaneng ona (ebang o teng) pele a sebetsana le kopo ho ya pele.

6.6.2 Ebang-

- (a) kopo ya ho batlana le rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata eo ho yona ho batlwang ho fumana tlhahisoleseding mme e entswe ke mokopi, e se mokopi ka sebele le;
- (b) ho lokisa rekoto e tla phatlalatsang lesedi (ho kenyelletswa dintlha tse ding le tse ding jwalokaha di lohothwa ho molawana wa 29(2) (a) le (b) (i) le (ii) (aa) wa Molao, mosebetsi oo ho ya ka maikutlo a Mohlanka wa Tlhahisoleseding o hloka ng dihora tse fetang tse lekanyeditsweng bakopi mabapi le morero ona, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tlameha ho tsebisa mokopi, ntle le mokopi ka sebele (motho ya etsang kopo ka bo yena) hore a lefe diphosithi karolwana e beilweng (e sa feteng nngwe borarong) ya tjhelete ya ho fihlella tlhahisoleseding eo e leng hore ke e lefjwang ha kopo e ananelwa.

6.6.3 Tsebiso eo ho bolelwang ka yona ho dirapana tsa 6.6.1 kapa 6.6.2 e tshwanetse ho bolela hore-

- (a) tjhelete ya peheletsoi tse lefjwang ho latela serapjwana sa 6.6.2 ebang e sebetsa;
- (b) mokopi a ka nna a kenya kopo lekgotleng kgahlanong le thendara kapa tefo ya tjhelete ya kopo ho serapana sa 6.6.1 kapa thendara kapa tefo ya peheletso ho latela serapana sa 6.6.2 ho tswa feela hore ke e feng; le

6.6.4 Ha tjhelete ya peheletso e ne e lefilwe mabapi le kopo ya ho fihlella rekoto eo e leng hore e ile ya hanwa, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tshwanetse hore a kgutlisetse diphosithi ho mokopi.

6.6.5 Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tshwanetse ho tshwara rekoto ho fihlella mokopi ya amehang ho lefa ditefello tse hloka halang (ebang ho na le tse itseng).

6.6.6 Mokopi eo e leng hore kopo ya hae ya ho fihlella rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata e dumetswe o tshwanetse ho lefa tjhelete ya ho fihlella rekoto eo, hore rekoto e tle e hlaliswe le hore e lokiswe jwalekaha ho bolelwa ka Molao, mme ke ho lefella nako e nngwe le e nngwe e batlhalang e leng kahodimo ho dihora tse beilweng ka molao mabapi le ho batla le ho phatlallatsa rekoto.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 29 of 47

Tefo ya khopi ya bukana jwalokaha e nahanwa Molaong wa 5(c) wa Molao e tsamaisang Ntshetsopele ya ho fihlella Molao wa Thahisoleseding ke, R0-68 mabapi le khopi enngwe le enngwe, ya leqephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng

6.6.7 Ditefo tsa ho fihlella rekoto mabapi le morero wa serapana sa 6.6.6 di lokisetša ho fihlellwa ha-

- (a) ditshenyehelo tsa ho etsa khopi ya rekoto, kapa tsa tlhahiso ya dikateng tsa rekoto, jwalokaha di bolelwa Molaong le, ebang ho hlokahala, tjehelete ya poso; le
- (b) nako e utlwalang e hlokwang ho batlana le rekoto le ho e lokitsetsa ho e phatlalatsa ho mokopi.

6.6.8 Ditefo tsa tlhahiso, eo e bolelwang molawaneng wa 15 (3) wa Molao di ka tsela ena e latelang:

(a)	Mabapi le fotokhopi ya leqephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng	R
0,68
(b)	Mabapi le khopi e nngwe le e nngwe e hatisitsweng ya leqephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng e le ka hara khompeyuta kapa electronic kapa e kgona ho balwa ka motjhini	0,46
(c)	Mabapi le khopi e kgonang ho balwa ke khompeyuta hodima	
	(i) "stiffy disc"	5,70
	(ii) "compact disc"	45,60
(d)	(i) Mabapi le kgatiso ya ditshwantsho tse shebellwang tsa boholo ba leqephe la A4 kapa karolo ya teng	25,08
	(ii) Mabapi le khopi ya rekoto ya ditshwantsho tse shebellwang	68,40
(e)	(i) Mabapi le kgatiso ya ditshwantsho tse shebellwang tsa boholo ba leqephe la A4 kapa karolo ya teng	13,68
	(ii) Mabapi le khopi ya rekoto ya modumo	19,38

6.6.9 Tefo ya kopo e lefjwang ke mokopi e mong le e mong, ka ntle ho mokopi ka sebele jwalokaha a hlalose molalwaneng wa 22(1) wa Molao, ke R39,90.

6.6.10 Tjehelete e lefjwang ke mokopi eo a hlalose molalwaneng wa 22(7) wa Molao, ntle leha a behelletse ka thoko ka tlasa molao wa 22(8) wa Molao, tjehelete tseo di ka tsela ena e latelang:

(a)	Mabapi le fotokhopi ya leqephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng	R
0,68
(b)	Mabapi le khopi e nngwe le e nngwe e hatisitsweng ya leqephe la boholo ba A4 kapa karolo ya teng e le ka hara khompeyuta kapa electronic kapa e kgona ho balwa ka motjhini	0,46

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 30 of 47

(c)	Mabapi le khopi e kgonang ho balwa ke khompeyuta hodima:	
(i)	"stiffy disc"	5,70
(ii)	"compact disc"	45,60
(d)	(i) Mabapi le kgatiso ya ditshwantsho tse shebellwang
tsa boholo ba leqephe la A4 kapa karolo ya teng	25,08
	(ii) Mabapi le khopi ya ditshwantsho tse shebellwang	68,40
(e)	(i) Mabapi le kgatiso tsa rekoto tsa modumo
tsa boholo ba leqephe la A4 kapa karolo ya teng	13,68
	(ii) Mabapi le khopi ya rekoto ya modumo	19,38
(f)	Mabapi le ho batlana le rekoto e phatlalatswang, R17,10 hora
e nngwe le e nngwe kapa karolo ya hora ho sa kenyelletswe
hora ya pele e hlokahalang mabapi le ho batla hoo.	17,10

6.6.11 Tjhelete e tlwaelehileng ya poso e a lefjwa ebang khopi ya rekoto e tlameha ho romelwa ho mokopi.

6.6.12 Mabapi le morero wa karolwana ya 22(2) ya Molao, dintlha tse latelang di a sebetsa:

- (a) Dihora tse tshetseng jwaloka dihora tse tshwanelang ho tshelwa pele tjhelete ya peheletso di ka lefjwa; le
- (b) nngwe-tharong ya tefo ya ho fihlella rekoto ke tjhelete e tshwanetseng ho lefjwa jwaloka diphositi ke mokopi.

6.7 Rekoto e sa fumaneheng kapa e leng siyo

6.7.1 Ebang -

- (a) dikgato kaofela tse hlokahalang di nkilwe ho fumana rekoto e kopilweng ; le
- (b) ho na le mabaka a utlwahalang a ho dumela hore rekoto -
 - (i) e matsohong a Thekenikono ya Foreisetata empa ha e fumanwe ; kapa
 - (ii) ha e yo ho hang,

mohlanka wa tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata, o tlameha ho tsebisa mokopi ka mokgwa setatemente se ikanetsweng kapa ka ho etsa tlhaloso e tiisitweng hore ke nnete, hore hahlo hloka hore a ka mo fumantsha rekoto eo

6.7.2 Setatemente se ikanetsweng kapa tiisetso tse boletsweng kahodimo serapaneng sa 6.7.1, di tshwanela ho fana ka tlhaloso e tletseng ya dikgato kaofela tse nkilweng ho fumana rekoto eo ho buuwang ka yona kapa ho tiisa hore na e be teng, ho kenyelletswa le dipuisano kaofela tse bileng teng le motho e mong le e mong ya nkileng karolo letsholong la ho e batla bitsong la Mohlanka wa Tlhahisoleseding.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 31 of 47

6.7.3 Ho latela Molao, tsebiso ho latela serapana sa 6.7.1 e lokela ho nkwa jwalo ka qeto ya ho hana kopo ya ho fihlella rekoto.

6.7.4 Ebang kamora hoba ho nehelanwe ka tsebiso ho latela serapana sa 6.7.1, rekoto e batlwang e fumanwe, mokopi eo o tshwanetse ho fumantswa rekoto ntle le ha a hanetswe ka lebaka leo ho hanwang ka tlasa lona le bolelwang Molaong.

6.8 Ho kgutlisetswa morao ha ho fumantshwa rekoto

6.8.1 Ebang Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a nka qeto ya ho dumellana le kopo ya fihlella rekoto, empa rekoto eo-

- (a) e tlo phatlalatswa matsatsing a 90 kamora ho amohela kapa ho fetisetsa kopo ya mofuta oo kapa e le hore ho sa batlahala nako e teletsana ya ho hatisa rekoto le ho ngola ka maleme a mang ka maikemisetso a ho e phatlallatsa;
- (b) molao o batla hore e phatlalatswe empa e le hona e tla phatlalatswa kapa;
- (c) e se e lokiseditswe ho fetisetswa ho ketsamelao e nngwe le e nngwe kapa motho e mong ya itseng empa e le hona e tla fetisetswa,

mohlanka wa tlhahisoleseding a ka nna a kgutlisetsa morao ho fumantshwa rekoto eo nako e itseng e utlwahalang.

6.8.2 Ebang ho fihlella rekoto ho kgutlisetswa morao ho latela serapana sa 6.8.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding o lokela ho tsebisa mokopi ya amehang hore-

- (a) mokopi a ka nna a etsa boipelaetso ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding matsatsing a 30 kamora hoba ho nehelanwe ka tsebiso mme e le boipelaetso ba hore hobaneng rekoto eo e batlahala pele ho phatlallatso eo kapa ho fetisetswa hoo le
- (b) nako eo ho kgonahalang hore ho fihlella rekoto ho ka kgutlisetswa morao.

6.8.3 Ebang mokopi a etsa boipelaetso ho latela serapana sa 6.8.2 (a), Mohlanka wa Tlhahisoleseding kamora hoba a lekodise boipelaetso boo, o lokela ho nehelana ka tumello ho kopo eo ya ho fihlella rekoto ebang feela ho nale mabaka a utlwahalang a hore dumele hore mokopi o tla senyehelwa haholo ebang ho fumantshwa rekoto hoo ho ka kgutlisetswa morao ka nako e kgonahalang e boletsweng ho serapana sa 6.8.2 (b).

6.9 Qeto hodima kopo le tsebiso ya taba eo

6.9.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding eo kopo ya ho fihlella rekoto e entsweng ho yena kapa e fetiseditsweng ho yena, ho latela molawana wa 26 le Karolo 5 ya Molao, o tlameha hore hanghang kamoo ho kgonahalang ka teng, hantlente nakong ya matsatsi a 30 kamora hoba kopo e amohelwe-

- (a) a nke qeto ya hore ebe o nehelana ka tumello ho latela Molao ona le;
- (b) ho tsebisa mokopi ka qeto eo, ebang mokopi o ne a ile a hlalosa jwaleka ha ho hlalloswa Molaong, hore na o ne a lakaditse ho tsebiswa ka mokgwa o feng, a tsebiswe ka mokgwa oo ebang ho kgonahala.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 32 of 47

6.9.2 Ebang ho nehelanwa ka kopo ya ho fumantshwa rekoto tsebiso ho mokopi o lokela ho bolela-

- (a) tefo ya ho fihlella rekoto ke bokae (ebang e le teng) ha a e fumana;
- (b) mokgwa oo a tla e fumantshwang ka ona le;
- (c) hore mokopi a ka nna a etsa kopo lekgotleng kgahlano le tefo ya ho fumantshwa rekoto, tefo e tla lefjwang kapa mokgwa oo ho fumantshwa rekoto o leng ka teng, le tsamaiso (ho kenyelletswa nako) ya ho kenya kopo.

6.9.3 Ebang kopo ya ho fihlella rekoto e hannwe, tsebiso ho mokopi e tshwanetse ho-

- (a) bolela mabaka a lekaneng a ho hana kopo, ho kenyelletswa dipehelo tseo ho itshetlehlilweng ka tsona ho latela Molao;
- (b) ho se kenyelletse mabakeng ao taba e nngwe le e nngwe e amanang le dikateng tsa rekoto le
- (c) bolela hore mokopi a ka nna a etsa kopo lekgotleng kgahlano le ho hanwa ha kopo.

6.9.4 Bakopi ba etsang kopo ya ho fumantshwa rekoto e bontshitsweng ka tlasa "Tse Bolelwang ha Bonolo" molawaneng wa 5 wa Bukana ena, ba eletswa ho kopa ho fumantshwa direkoto tseo dikarolong / mafapheng / makaleng jwaleka ha a bontshwa lenaneng ho molawana wa 5 wa Bukana ena.

Kopo kapa dikopo tsa ho fihlella direkoto tse bolelwang ha bonolo tse lebisitsweng ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata di tla fetisetwa ho makala kapa mafapha a amehang hore di tle nehwe tlhokomelo ho ya pele.

6.10 Telefatsa ya nako ya ho sebetsana le kopo

6.10.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding eo kopo ya ho fihlella rekoto e entsweng ho yena kapa e fetiseditsweng ho yena, a ka nna a eketsa nako ya matsatsi a qalong a 30 ao a bolelwang ho molawana wa 25(1) wa Molao, a eketsa hang ka nako e sa feteng matsatsi a 30 ebang-

- (a) kopo e le ya palo ya direkoto tse ngata kapa e le e batlang hore ho batlwe hara palo ya direkoto tse ngata mme e le hore ho phethisa nako e neng e beilwe qalong ho tla sitisa tshebetso ya setheo seo sa setjhaba;
- (b) kopo e batla hore direkoto di batlwe kantorong ya Thekenikono ya Foreisetata e seng tulong e le nngwe le kantoro ya Mohlanka wa Tlhahisoleseding mme e le hore seo se ke ke sa qetwa ka nako e neng e beilwe qalong.
- (c) ho hloka hla kapa ho batlahala hore Thekenikono ya Foreisetata e ikopanye le setheho se seng sa setjhaba ho e nke qeto mabapi le kopo e ke keng ya qetwa ka nako e neng e beilwe qalong.
- (d) a mang a mabaka a fetang bonngwe a lohothwang serapjaneng sa (a), (b) le (c) a teng, e leng a amanang le kopo mme a etsa hore ho phethisa ditlhoko tsa nako e beilweng qalong hore di se kgonahale kapa
- (e) mokopi a dumela ka lengolo mabapi le telefatsa eo

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 33 of 47

6.10.2 Ebang nako e lelefaditswe ho latela serapana sa 6.10.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tshwanela hore hang kamoo ho kgonahalang ka teng, kapa le ha ho le jwalo a tsebise mokopi ka telefatsa eo matsatsing a 30 kamora hoba kopo e amohelwe kapa e fetisetswe ho yena.

6.10.3 Tsebiso ho latela serapana sa 6.10.2 e tshwanetse hore e bolele-

- (a) nako ya telefatsa;
- (b) mabaka a lekaneng a telefatsa eo ho kenyelletswa mabaka ao ho itshetlehlilweng ho ona a Molao le;
- (c) hore mokopi a ka nna a etsa kopo lekgotleng kgahlano le telefatsa eo.

6.11 Se nkuwang jwaloka ho hana kopo

6.11.1 Ebang Mohlanka wa Tlhahisoleseding a sa nehelane ka qeto ho mokopi mabapi le kopo ya ho fihlella rekoto nakong e lohothwang molawaneng wa 25 (1) wa Molao, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o nkwa a hane kopo ho latela Molao ona

6.12 Thibelo

6.12.1 Ebang kopo ya ho fihlella rekoto e entswe Teknikonong ya Foreistata e le rekoto e kentseng tlhahisoleseding e ka hanwang kapa e tlamehang ho hanwa ho latela dipehelo tse ding le tse ding tsa Molao, karolo e nngwe le e nngwe ya rekoto e-

- (a) sa jarang tlhahisoleseding
- (b) e ka nna ya thibelwa ho tswa ho karolo e nngwe le e nngwe e kentseng tlhahisoleseding e nngwe le enngwe ya mofuta oo

e tlameha ho hlaliswa ho sa natswe pehelo e nngwe le enngwe ya Molao ona

6.12.2 Ebang kopo ya ho fihlella

- (a) karolo ya rekoto ho nehelanwa ka yona le
- (b) karolo e nngwe ya rekoto ho hanwa ka yona, jwalokaha ho lohothwa ka hodimo,

dipehelo tsa molawana wa 25 (2) wa Molao, di a sebetsa ho serapana sa (a) sa molawana ona le dipehelo tsa 25(3) tsa Molao ho serapana sa (b) molawaneng ona.

6.13 Ho fihlella rekoto le mekgwa ya ho e fihlella

6.13.1 Ebang mokopi a neilwe tsebiso ya hore kopo ya hae ya fihlella rekoto e dumetswe ho latela molawana wa 25(1) wa Molao, mokopi eo o tshwanetse hore-

- (a) ebang tjelete ya ho fihlella rekoto e lefjwa, kamora hoba tefo eo e lefjwe kapa;
- (b) ebang ho sena tefo e lefjwang, hang hang

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 34 of 47

a newe tsela ya ho fihlella rekoto ka mekgwa e tshwanetseng eo yena a bontshitseng hore o e hloka ka yona kopong ya hae le ka leleme la kgeto ya hae jwalekaha le lohothwa molawaneng wa 31 wa Molao

6.13.2 Mekgwa ya ho fihlella rekoto eo e leng hore kopo ya teng ya ho e fihlella e ananetswe ke yena e latelang:

- (a) Ebang rekoto e le ka mokgwa o ngotsweng kapa o hatisitsweng, ka mokgwa wa ho nehelana ka khopi ya rekoto kapa ka ho etsa ditlhophiso tsa ho hlahloba rekoto;
- (b) ebang rekoto e se ka mokgwa wa ho ngolwa kapa e sa hatiswa-
 - (i) tabeng ya rekoto eo ho yona ditshwantsho tse shebellwang kapa dikgatiso tsa ditshwantsho tseo e leng tseo ho kgonahalang hore di ka hlahiswa botjha ka mokgwa wa ho sebedisa sesebediswa se fumanehang habonolo Teknikonong ya Foreistata, ka ho etsa dithlophiso tsa ho shebella ditshwantsho tseo kapa ho fumantshwa dikhopi kapa dikgatiso tsa tsona;
 - (ii) tabeng ya rekoto eo ka hara yona mantswe kapa tlhahisoleseding e hatisitsweng ka tsela eo e leng hore ho a kgonahala hore e hlahiswe botjha ka mokgwa wa sesebediswa se etsang modumo seo e leng hore se fumaneha ha bonolo Teknikonong ya Foreistata-
 - (a) ka ho etsa ditlhophiso tsa ho utlwa medumo eo kapa
 - (b) ebang Thekenikono ya Foreisetata e nale matla a ho hlahisa kgatiso e e ngotsweng kapa hatisitsweng ka ho sebedisa sesebediswa seo e leng se fumanehang ha bonolo ho yona, ka ho fana ka kgatiso eo;
 - (iii) tabeng ya rekoto e leng ka hara khompeyuta kapa e le ka mokgwa oo e ka balwang ke motjhini ebile ele hore Thekenikono ya Foreisetata e kgona ho hlahisa khopi e hatisitsweng ya -
 - (b) rekoto kapa karolwana ya teng
 - (c) tlhahisoleseding e fumanweng rekotong ka ho sebedisa sesebediswa sa khompeyuta le tsebo e fumanehang ha bonolo ho Thekenikono ya Foreisetata ka ho nehelana ka khopi ya mofuta oo;
 - (iv) tabeng ya rekoto e fumanehang kapa eo ho kgonahalang hore ho ka etswa hore e fumanehe ka mofuta o ka balwang ke khompeyuta kapa
 - (v) le ha hole jwalo, e le ho fana ka khopi ya rekoto eo.

6.13.3 Ebang mokopi a kopile ho fumantshwa rekoto ka mokgwa o itseng, o tshwanetse ho e fumantshwa ka mokgwa oo ho latela molawana wa 28 wa Molao ntle le haele hore ho etsa jwalo ho-

- (a) sitisana ka tsela e sa utlwalang le tsamaiso e nepahetseng ya Thekenikono ya Foreisetata;
- (b) ka ba kotsi mabapi le ho baballa rekoto kapa;
- (c) ka lebisa tlolo molaong wa kgatiso oo e seng wa Mmuso kapa wa Thekenikono ya Foreisetata

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 35 of 47

- 6.13.4 Ebang mokopi a kopile ho fumantshwa rekoto ka mokgwa o itseng, mme e be ele hore o hanelwa ho e fihlella ka mokgwa oo ho latela lebaka le bolelwang serapjaneng sa 6.13.3, empa e le hore o e fumantshwa ka mokgwa o mong o fapaneng, tefo e kopjwang ha e a tshwanela ho feta tefo eo ka beng a ile a e kopjwa ebang mokopi eo a ne a e fumantshitswe ka tsela eo a neng a kopile ho e fihlella sethatong.
- 6.13.5 Ebang mokopi ya sa itekanelang mmeleng a sitisiwa ke ho qhwala hoo, hore a se tsebe ho bala, ho shebella, kapa ho mamela rekoto e amehang ka sebopeho seo e e leng hore Thekenikono ya Foreisetata e nale sona, Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tshwanetse hore a nke mehato e hlokaahalang ho etsa hore rekoto eo e fumanehe ka mokgwa o ka etsang hore e balwe, e shebellwe kapa e utlwe ke mokopi, ebang mokopi a kopa jwalo.
- 6.13.6 Ebang ho etswa hore rekoto e fumanehe ho latela serapana sa 6.13.5, mokopi a keke a etswa hore a lefe tjelete ya ho fumantshwa rekoto e fetang eo ho ka beng ho ne ho hlokaahala hore a e lefe ha ene ese ka baka la boqhwala.
- 6.13.7 Ebang ho etswa hore rekoto e fumanehe ho mokopi mabapi le tlhatlhobo, ho e shebella kapa ho e mamela ho latela molawana ona, mokopi a kanna a etsa dikhopi tsa kapa a e kopisa ka ho sebedisa sesebediswa sa mokopi ntle le haele hore ho etsa jwalo ho-
- (a) ka sitisana ka tsela e sa utlwahaleng le tsamaiso e nepahetseng ya Thekenikono ya Foreisetata;
 - (b) ka ba kotsi mabapi le ho baballa rekoto kapa;
 - (c) ka lebisa tlolo molaong wa copyright oo e seng wa Mmuso kapa wa Thekenikono ya Foreisetata.
- 6.13.8 Ebang ho fumantshwa mokopi khopi ya rekoto ho a hlokaahala ka molawana ona, o tshwanetse ho fumantshwa khopi eo ka ho e posetsa ho yena ebang a kopile jwalo.
- 6.13.9 Ebang ho entswe kopo lekgotleng e kgahlanong le ho dumella kopo ya ho fumantshwa rekoto, ho ka nehelanwa ka tumello ya ho fihlella rekoto eo ebang feela qeto ya ho dumella kopo e tiisitswe.

6.14 Leleme la ho e fihlella

- 6.14.1 Mokopi eo e leng hore kopo ya hae ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata e dumetswe, ebang rekoto e-
- (a) le teng ka leleme leo mokopi eo a le kgethang o tshwanetse ho e fumantshwa ka leleme leo kapa;
 - (b) e le siyo ka leleme leo a le kgethang, kapa a sena leleme leo a le kgethang, kapa a sa bontsha hore o kgetha leleme le feng, o lokela ho e fumantshwa ka leleme leo rekoto e fumanehang ka lona.

6.15 Ditlaleho ho Khomishini ya Ditokelo tsa Botho

- 6.15.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tla romella tlaleho ho Khomishini ya Ditokelo tsa Botho hang ka selemo e bolelang mabapi le Thekenikono ya Foreisetata hore hore:

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 36 of 47

- (a) ke palo e kae ya dikopo tsa ho fihlella rekoto tse amohetsweng;
- (b) ke palo e kae ya dikopo tsa ho fihlella rekoto e dumetsweng ka botlalo;
- (c) ke palo e kae ya dikopo tsa ho fihlella rekoto e dumetsweng ho latela molawana wa 46 wa Molao;
- (d) ke palo e kae ya dikopo tsa ho fihlella rekoto e hannweng ka botlalo, kapa eo e leng hore ke karolwana ya teng feela e hannweng, le palo ya makgetlo ao ka ona ho ileng ha itshetlehwa ka dipehelo tsa Molao ona ho ka hana kopo ya ho fihlella rekoto ka botlalo, kapa ho hana karolwana ya teng;
- (e) palo ya dintlha tseo ka tsona dinako tse bolelwang molawang wa 25(1) wa Molao di ileng tsa lelefatswa ho latela molawana wa 26(1) wa Molao le;
- (f) dintlha tse ding tse ka hlahiswang.

7. MABAKA A HO HANA HO FIHLELLA DIREKOTO

7.1 Ho hlaloseswa

7.1.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata -

- (a) o tlameha ho hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ho lohothwang melawaneng ya 34(1), 35(1), 36(1), 37(1)(a), 38(a), 39(1)(a), 40 kapa 43(1) wa Molao; kapa
- (b) a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ho lohothwang melawaneng ya 37(a)(b), 38(b), 39(1)(b), 41(1)(a) kapa (b), 42(1) kapa (3), 43(2), 44(1) kapa (2) kapa 45 ntle le ha dipehelo tsa molawana wa 46 wa Molao di sebetsa.

7.1.2 Dipehelo tsa Karolo ena ho latela ntlha ya hore na ke dikopo di feng tse tshwanelang ke ho hanwa kapa ho se hanwe ha di a tshwanela ho sekasekwa jwaloka-

- (a) tse lekanyeditsweng ka tsela e nngwe le e nngwe kamoo di sebediswang ka teng, ka dipehelo tse ding le tse ding disele tsa Molao ho latela kamoo kopo ya ho fumantshwa rekoto e tshwanetseng ho hanwa kapa ho se hanwe ka teng le;
- (b) tse sa sebetsaneng le rekoto e itseng ka lebaka la hore pehelo e nngwe esele ya Molao e ntse e sebetsa rekotong eo, eo ho latela yona kopo ya ho fumantshwa rekoto e tlamehang ho hanwa kapa e kanna ya se hanwe

7.2 Ho qobelleha ho sirelletsa boikgetho ba motho wa boraro eo e leng motho ka tlhaho

7.2.1 Ho latela serapana sa 7.2.2 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tlamehile ho hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya setheo ebang ho phatlatsa rekoto eo ho ka kenyelletsa ho phatlalatsa tlhahisoleseding ya dintlha tsa sebele tsa motho e mong wa boraro ka tsela e sa hlokahaleng, ho kenyelletswa le motho eo e leng mofu.

7.2.2 Rekoto ha e a tshwanela ho hanwa ho latela serapana sa 7.2.1 ha e le hore e kentse tlhahisoleseding e-

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 37 of 47

- (a) mabapi le motho ya dumetseng ho latela molawana wa 48 wa Molao kapa a phatlalladitse dintlha ho mokopi eo ka lengolo;
- (b) nehetswe ho Thekenikono ya Foreisetata ke motho eo e amanang le yena mme motho eo a tsebisitswe ke, kapa lebitsong la Thekenikono ya Foreisetata pele ho fanwa ka yona hore tlhahisoleding eo ke welang ho mofuta wa tlhahisoleding eo e tla, kapa e kannang ya tsebahatswa setjhabeng.
- (c) ese e fumaneha pepeneneng;
- (d) mabapi le boemo ba bophelo ba motho ba mmele kapa kelello, kapa ka moo a ipheletseng ka teng, eo e leng hore o ka tlasa tlhokomelo ya mokopi ya-
 - (i) leng ka tlasa dilemo tse 18 kapa
 - (ii) ya senang bokgoni ba ho utlwisisa hore kopo ke ya mofuta o jwang,
 - (iii) ebang ho nehelana ka matla a ho fihlella rekoto ho tla be ho le molemong wa motho eo ka ho phethahala;
- (e) mabapi le motho eo e leng hore ke mofu mme e le hore mokopi-
 - (i) ke seng ka yena kapa;
 - (ii) etsa kopo ka tumello e ngotsweng ya seng ka motho eo kapa;
- (g) mabapi le motho eo e leng hore ke mohlanka kapa e kile ya ba mohlanka wa Thekenikono ya Foreisetata mme seo se amana le boemo kapa mesebetsi ya motho eo ho kenyelletswa le, empa ho sa felle mmo;
 - (i) ntlha ya hore motho eo e ne e le mohlanka wa Thekenikono ya Foreisetata;
 - (ii) boemo, aterese ya mosebetsi, nomoro ya mohala mosebetsing le dintlha tse ding tse tshwanang le tseo tsa motho eo le;
 - (iii) o wela mokgeng o feng, sekala sa moputso kapa moputso le boikarabelo ba boemo ba hae mosebetsing kapa mesebetsi e etswang ke yena le;
 - (iv) lebitso la motho eo rekotong e lokisitsweng ke yena nakong eo a ntseng a sebetsa ka yona.

7.3 Ho qobelleha ho sirelletsa tlhahisoleding ya kgwebo ho motho wa boraro

7.3.1 Ho latela serapana sa 7.3.2, Mohlanka wa Tlhahisoleding wa Thekenikono ya Foreisetata o tlamehile ho hana ho fihlella rekoto ya setheo ebang e kentse-

- (a) diphiri tsa kgwebisano ho motho wa boraro;
- (b) tlhahisoleding e mabapi le tsa ditjhelete, kgwebo, saense kapa lesedi la setegniki, ho sa kenyelletswe le diphiri tsa kgwebisano tsa motho wa boraro, moo e leng hore ho hlahisa ditaba ka tsona ho ka nna ha bakela dikgahlehelo tsa hae tsa kgwebo kapa ditjhelete kotsi kapa;

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 38 of 47

- (c) tlhahisoleseding eo motho wa boraro a fanneng ka yona ka botshepehi ebang e ka phatlalatswa ho ka lebellwa-
 - (i) ho bea motho eo wa boraro ka mosing mabapi le kontraka kapa dipuisano tse ding
 - (ii) ho bea motho eo wa boraro kotsing ho tsa phehisano ya kgwebo.

7.3.2 Rekoto ha e a tshwanela ho hanwa ho latela serapana sa 7.3.1 ha e le hore e nale tlhahisoleseding-

- (a) e seng e fumaneha pepeneneng;
- (b) e mabapi le motho wa boraro ya fanneng ka tumello ho latela molawana wa 48 wa Molao kapa lengolo le phatlalatsang lesedi ho mokopi eo kapa;
- (c) mabapi le diphetho tsa sehlahiswa se seng le se seng kapa hlahlobo ya tikoloho kapa phuputso e nngwe e ho fanneng ka yona ke, kapa lebitsong la motho wa boraro mme e le hore ho phatlalatsa e ho ka utolla se tla behang pabaletseho ya setjhaba kapa ya tikoloho kotsing.

7.4 Ho qobelleha ho sirelletsa tlhahisoleseding e itseng eo e leng sephiri, le tshirelletso ya tlhahisoleseding e nngwe eo e leng sephiri ya motho wa boraro

7.4.1 Ho latela serapana sa 7.4.2, Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata-

- (a) o tlamehile ho hana kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo ebang ho phatlalatsa rekoto eo ho tla baka ketso ya ho tlola molao wa sephiri o kolotwang motho wa boraro ho latela tumellano kapa.
- (b) a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya setheo ebang rekoto eo e nale tlhahisoleseding eo motho wa boraro a nehelaneng ka yona jwaloka sephiri-
 - (i) phatlallatso eo e le ho lebelletsweng hore e ka bea tlhahiso ya lesedi le jwalo ka nako e tlang kotsing, kapa lesedi le jwalo le tswang mothong eo; le
 - (ii) ebang e le dikgahlehelong tsa setjhaba tlhahisoleseding e tshwanang le eo, kapa tlhahahisoleseding e tswang ho ona mohlodi oo, ho tswelepele ka ho nehelana ka yona.

7.4.2 Rekoto ha ea tshwanela ho hanwa ho latela sepjana sa 7.4.1 haele hore e kentse tlhahisoleseding-

- (a) ese e fumaneha pepeneneng;
- (b) e mabapi le motho wa boraro ya amehang.

7.5 Ho qobelleha ho sirelletsa paballo ya motho ka mong, le tshirelletso ya dithoto

7.5.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata-

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 39 of 47

- (a) o tlamehile ho hana kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo ebang ho ka lebellwa hore ho e phatlallatsa ho ka bea pabaletseho ya bophelo ba motho kotsing kapa poloketseho ya hae ka bo yena kapa;
- (b) o tlamehile ho hana kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo ebang ho e phatlallatsa ho nale kgonahalo ya ho bea kotsing kapa ho sitisa-
 - (i) polokeho ya-
 - (aa) moaho, sebopeho kapa moralo, ho kenyelletswa le empa ho sa felle ho moralo wa khompeyuta kapa moralo wa dipuisano;
 - (bb) mofuta wa sepalangwang kapa;
 - (cc) thoto e nngwe le e nngwe kapa;
 - (ii) mekgwa, meralo, kapa ditsamaiso mabapi le tshireletso ya-
 - (aa) motho ka mong ho latela lenane la tshireletso ya dipaki
 - (bb) tshireletso ya setjhaba kapa karolo e nngwe le e nngwe ya setjhaba kapa
 - (cc) paballo ya thoto e lohothwang ho serapana sa (i)(aa), (bb) kapa (cc).

7.6 Ho qobelleha ho sirelletsa didokete tsa mapolesa ho mamelweng ha kopo tsa dibelli, le tshireletso ya tsamaiso ya ho kenya molao tshehetsong le tsamaiso ya semolao

7.6.1 Mohlanka wa Thahisoleding wa Thekenikono ya Foreisetata-

- (a) o tlamehile ho hana kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo ebang ho fumantshwa rekoto eo ho thibetswe ho latela molawana wa 60(14) wa Molao wa Tsamaiso ya Botlokothebe, 1977 (Molao wa 51 wa 1977); kapa
- (b) a kanna a hana kopo ya ho fihlella rekoto ya setheo ebang-
 - (i) rekoto e kentse mekgwa, ditegniki, ditsamaiso kapa ditataiso mabapi le-
 - (aa) thibelo, tshibollo, phokotso kapa phuputso ya tlolomolao kapa kgonahalo ya tlolo ya molao kapa;
 - (bb) hore ho phallatsa mekgwa eo, ditegniki, ditsamaiso kapa ditataiso tseo, ho ka lebellwa hore ho tla bea kotsing mokgwa o nepahetseng wa ho sebetsa ha tsona kapa wa lebisa ho taba ya ho phetola molao kapa ho bebofatsa ho etsa ketso tsa tlolomolao;
 - (ii) ho qoswa ha eo ho bolelwang hore ke setlola molao ho ntse ho lokiswa, kapa e le hore ho se ho tla qalella kapa ho sa fanyehilwe, mme ho phatlallatsa rekoto ho lebelletswa hore ho ka-
 - (aa) thibela ho qoswa hoo kapa;
 - (bb) tswala ho sitisa ho etswa ha toka ho qosweng hoo kapa;

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 40 of 47

(iii) ho phatlalatsa rekoto ho lebelletswe hore-

- (a) ho ka bea diphuputso tsa tlolo ya molao kapa kgonahalo ya tlolomolao kotsing tseo e leng hore di se di le haufi le ho qalella kapa di se di qalelletse, kapa ebang di fanyehilwe kapa di fedisitswe, ho nale kgonahalo ya hore di ka qalellwa botjha;
- (b) ho sibolla, kapa ho etsa motho hore a kgone ho elellwa hore mohlodi wa tlhahisoleseding eo e leng sephiri mabapi le ho kenya molao tshebetsong kapa ho phethahatsa tsamaiso ya molao ke o feng;
- (c) ho tswala ditshosetso kapa ho qobellwa ha paki, kapa motho ya ka bitswang kapa ya seng a bitsitswe jwaloka paki nyeweng ya botlokotsebe kapa ketsahalong e nngwe e kenyang molao tshebetsong.
- (d) ho bebofatsa ketso ya tlolo ya molao, ho kenyelletswa, empa ho sa felle ho, taba ya ho baleha ditlamong tsa semolao ho latela serapana sa 7.6.2 kapa;
- (e) ho bea kotsing kapa ho sitisa nyewe e nang le toka, kapa kahloho ya ditaba e senang tshekamelo.

7.6.2 Rekoto ha e a tshwanela ho hanwa ho latela molawana wa 7.6.1 (b)(iii)(d) haele hore e kentse tlhahisoleseding e mabapi le maemo ka kakaretso a batho ba leng ditlamong.

7.6.3 (a) Ebang kopo ya ho fihlella rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata e tshwanetse ho hanwa kapa e ka nna ya hanwa ho latela serapana sa 7.6.1, e le hore e teng, mme e le hore ho phatlalatsa ho ba teng kapa ho se be teng ha yona, ho ka baka kotsi e lohothwang serapjaneng sa 7.6.1, Mohlanka wa Tlhahisoleseding a ka nna a hana ho tiisa kapa ho phehisa taba ya hore e be rekoto eo e teng kapa ha eyo.

(b) Ebang Mohlanka wa Tlhahisoleseding a hana ho tiisa kapa ho phehisa ho ba teng ha rekoto kapa ho ba siyo ha teng, tsebiso e bolelwang ho molawana wa 25(3) wa Molao, e tlamehile ho-

(i) bolela ntlha eo;

(ii) e supe pehelo ya Molao oo ho ya ka yona phihlello ya rekoto e tshwanetseng ho hanwa ka ona ebang rekoto eo e le teng;

(iii) bolele mabaka a lekaneng a ho e hana, jwaleka ho batlahala molawaneng wa 25(3) wa Molao, ho latela kamoo ho ka nehelanwang ka ona ntle le ho baka tihlokofofatsa e lohothwang ho pehelo e nngwe le enngwe ya molao le

(iv) bolele hore mokopi ya amehang a ka nna a etsa kopo lekgotleng la dinyewe kgahlanong le ho hanwa hoo jwalekaha ho batlahala molawaneng wa 25(3) wa Molao.

7.7 Ho qobelleha ho sirelletsa direkoto tse monyetleng wa ho se hlahiswe botjha tsamaisong ya dinyewe

7.7.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tlamehile ho hana kopo ya ho fihlella rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang rekoto e na le monyetla wa hore e se hlahiswe botjha tsamaisong ya dinyewe ntle le haele hore motho ya nang le monyetla o qhelletse monyetla ka thoko.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 41 of 47

7.8 Tshireletso tse ding tse qobellang

7.8.1 Tshireletso, polokeho le maqhama a boditjhaba a Rephabliki

Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang ho e phatlalatsa-

- (a) ho ka lebellwa baka kotsi ho -
 - (i) tshireletso ya Rephaboliki;
 - (ii) polokeho ya Rephaboliki
 - (iii) maqhama a boditjhaba a Rephaboliki

7.8.2 Dikgahlehelo tsa ikonomi le thekolohelo ya ditjhelete ya Rephaboliki le ditshebetso tsa taba tse amanang le kgwebo tsa ditheo tsa setjhaba

Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang, ho e phatlalatsa ho ka nna ha bea dikgahlehelo tsa ikonomi kotsing, kapa ha bea thekolohelo ya ditjhelete tsa Rephabliki kotsing kapa bokgoni ba mmuso ba ho tsamaisa ikonomi ya Rephabliki ka tsela e nepahetseng e leng dikgahlehelong tsa Rephabliki.

(Mabapi le dintlha ho ya pele mabapi le serapana sa 7.8 (Tshireletso tse ding tse qobellang) lekola molawana wa 41 le 42 wa Molao.)

7.9 Ho qobelleha ho sirelletsa tlhahisoleseding ya motho wa boraro, le tshireletso ya tlhahisoleseding ya dipatlisiso tsa Thekenikono ya Foreisetata

7.9.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang e kentse tlhahisoleseding e mabapi le dipatlisiso tseo e leng hore di etswa kapa tse tla etswa ke motho wa boraro kapa di etswa bitsong la motho wa boraro, tseo e leng hore phatlalatso ya tsona e ka pepesa-

- (a) motho wa boraro;
- (b) motho ya lakatsang ho etsa dipatlisiso bitsong la motho wa boraro kapa ya tla di etsang kapa;
- (c) mooko wa dipatlisiso, ka tsela e kotsi haholo.

7.9.2 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang rekoto eo e kentse tlhahisoleseding e mabapi le dipatlisiso tse etswang, kapa tse tla etswa ke, kapa di etswa lebitsong la Thekenikono ya Foreisetata, tseo e hore phatlalatso ya tsona e ka pepesa-

- (a) Thekenikono ya Foreisetata jwaloka Thekenikono ya Foreisetata;
- (b) motho ya lakatsang ho etsa dipatlisiso bitsong la Thekenikono ya Foreisetata kapa;
- (c) mooko wa dipatlisiso ka tsela e kotsi haholo.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 42 of 47

7.10 Ditshebetso tsa Thekenikono ya Foreisetata jwaloka setsha sa thuto sa setjhaba

7.10.1 Ho latela serapana sa 7.10.3 le 7.10.4 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata-

(a) ebang rekoto e kentse

- (i) maikutlo, keletso, tlaleho kapa kgothaletso e fumanweng kapa e lokisitsweng kapa;
- (ii) polelo ya kopano, dipuisano kapa ditherisano tse etsahetseng, tse kenyelletsang empa tse sa felleng ho, metsotso ya kopano, ka maikemisetsa a ho thusa ho rala leano kapa ho nka qeto mabapi le ho sebedisa matla kapa ho etsa mosebetsi oo ao nehetsweng ka molao kapa;

(b) ebang-

- (i) ho phatlalatsa ha rekoto e le ho ka lebellwang ho nyahamisa tsamaiso ya ditherisano ka hara Thekenikono ya Foreisetata jwaloka setheo sa setjhaba kapa pakeng tsa ditheo tsa setjhaba ka ho thibela-
 - (aa) ho fapanyetsana ka maikutlo, keletso, tlaleho kapa kgothaletso ka tsela e otlolohileng kapa;
 - (bb) tshwara kopano, puisano kapa therisano ka tsela e otlolohileng kapa;
- (ii) ho phatlalatsa rekoto ho kanna ha etsa hore, ka ho phatlalatsa leano pele ho nako kapa ho phatlalatsa leano le lohothwang, ha etsa hore ho lebellwe hore ho tla nyahamisa katleho ya leano leo.

7.10.2 Ho latela serapana sa 7.10.4 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang-

- (a) ho phatlalatswa ha rekoto ho ka lebellwa hore ho tla bea tsela e nepahetseng ya ho etsa diteko, ho hlahloba, kapa mekgwa ya ho hlahloba dibuka kapa mekgwa e sebediswang ke Thekenikono ya Foreisetata;
- (b) rekoto e kentse disebediswa tsa hlahobo, ho sa natswe hore motho ya fanneng ka yona o supilwe rekotong, le hore ho phatlatsa dintlha tseo ho tla tlola tshepiso e boletsweng ka molomo kapa e lebisang moo eo e leng hore-
 - (i) e ne e etswe ke motho ya nehelaneng ka disebediswa; le
 - (ii) taba ya hore disebediswa tseo kapa boitsebiso ba motho ya nehelaneng ka bona ke ntho tse tla baballwa jwaloka sephiri kapa;
- (c) rekoto e kentse lesedi la nakwana, moralo o sebetsang kapa moralo o mong wa mohlanka wa Thekenikono ya Foreisetata.

7.10.3 Rekoto ha ea tshwanela ho hanwa ho latela serapana sa 7.10.1 ebang e bile teng ho feta dilemo tse 20 pele ho kopo eo e amehang.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Tlhalisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 43 of 47

7.10.4 Rekoto ha ea tshwanela ho hanwa ho latela serapana sa 7.10.1 le 7.10.2 haele hore e kentse ditaba tsa, kapa tlhaloso ya mabaka ao ho hlokaahalang hore ho nehelanwe ka ona ho latela molawana wa 5 wa Molao wa Ntshetsopele ya Tsamaiso ya Toka, wa 2000.

7.11 Dikopo tse totobetseng hore ha se tsa bohlokwa kapa tse tenang tse senang mabaka a utlwahalang, kapa ho ntshetsa ka thoko disebediswa ka tsela e matla le e senang kelello

7.11.1 Mohlanka wa Tlhalisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata a ka nna a hana kopo ya ho fumantshwa rekoto ya Thekenikono ya Foreisetata ebang-

- (a) kopo e totobetse hore e ha se ya bohlokwa kapa ke e senang mabaka a utlwahalang
- (b) mosebetsi o amehang mabapi le ho sebetsa kopo o tla ntshetsa ka thoko disebediswa tsa setheo sa setjhaba.

7.12 Ho qobelleha ho etsa phatlalatso eo e leng dikgahlehelong tsa setjhaba

7.12.1 Ntle le pehelo e nngwe le e nngwe, Mohlanka wa Tlhalisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tshwanetse ho dumela kopo ya ho fumantshwa rekoto ya setheo sa setjhaba jwalokaha se lohothwa melawaneng ya 34(1), 36(1), 37(1) (a) kapa (b), 38(a) kapa (b), 39(1)(a) kapa (b), 40,41(1)(a) kapa (b), 42(1) kapa (3), 43(1) kapa (2), 44(1) kapa (2) kapa 45 ya Molao, ebang-

- (a) ho phatlalatsa rekoto ho ka hlahisa bopaki ba-
 - (i) tlolo molao ka tsela e mpe, kapa ho se phethahatse molao kapa;
 - (ii) kotsi e totobetseng ya polokeho ya setjhaba kapa tikoloho le;
- (b) hore kgahleheloe ya setjhaba mabapi le ho phatlalatsa rekoto ho totobetse hore ho imela kotsi e lohothwang pehelong e ho buuwang ka yona.

8. TSEBISO YA MOTHO WA BORARO LE BOITSHUNYATSHUNYO

8.1 Tsebiso ho motho wa boraro

8.1.1 Mohlanka wa Tlhalisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata ya sekasekang kopo ya ho fihlella rekoto eo e ka bang rekoto e lohothwang melawaneng ya 34(1), 35(1), 36(1) 37(1) kapa 43 (1) ya Molao o tshwanetse hore a nke dikgato tsohle tse bonahalang tsa ho tsebisa motho wa boraro eo rekoto ya kopo e mo amang.

8.1.2 Mohlanka wa Tlhalisoleseding o tshwanetse ho tsebisa motho wa boraro ho latela serapana sa 8.1.1-

- (a) hanghang kapele kamoo ho kgonahalang ka teng, empa le ha hole jwalo, nakong ya matsatsi a 21 kamora hoba kopo e amohelwe le;
- (b) mekgwa e potlakileng kamoo ho kgonahalang ka teng.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 44 of 47

8.1.3 Ha a tsebisa motho wa boraro ho latela serapana sa 8.1.1, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tshwanetse ho-

- (a) bolela hore o a ntse a sekaseka kopo ya ho fihlella rekoto eo e ka bang rekoto e lohothwang melawaneng ya 34(1), 35(1) 36(1), 37(1) kapa 43(1) ya Molao, ho tla tswa feela le hore ba hlalose dikateng tsa rekoto;
- (b) bolele lebitso la mokopi;
- (c) a hlalose dipehelo tsa molawana wa 34(1), 35(1), 36(1), 37(1) kapa 43 tsa Molao ho tla tswa feela;
- (d) tabeng e nngwe le e nngwe eo Mohlanka wa Tlhahisoleseding a dumelang hore dipehelo tsa molawana wa 46 tsa Molao di ka nna tsa sebetsa, a hlalose dipehelo tseo, a bolele ka ho qoholleha hore mabaka a feng a bolelwang molawaneng wa 46(a) ao e leng hore Mohlanka wa Tlhahisoleseding o maikutlong a hore a ka sebetsa le hore a fane ka mabaka hobaneng a nale kelello eo ya hore molawana oo wa 46 wa Molao o ka sebetsa le hore a:
- (e) bolele hore motho wa boraro nakong ya matsatsi 21
 - (i) a ka nna a etsa boipelaetso ka molomo kapa boipelaetso bo ngotsweng ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding hore hobaneng kopo ya rekoto e tshwanetse ho hanwa;
 - (ii) fana ka tumellano e ngotsweng mabapi le ho phatlalatswa ha rekoto ho mokopi.

kamora hoba motho wa boraro a tsebiswe

8.1.4 Ebang motho wa boraro a sa bolellwa ka molomo mabapi le kopo ya ho fihlella rekoto ho latela serapana sa 8.1.1, Mohlanka wa Tlhahisoleseding o tlamehile ho nehelana ka tsebiso e ngotsweng ho motho wa boraro ele e bolelang dintlha tse bolelwang ho serapana sa 8.1.3.

8.2 Boipelaetso le tumellano ka motho wa boraro

8.2.1 Motho wa boraro ya beilweng leseding ho latela molawana wa 47 (1) wa Molao a bolellwa ka kopo ya fihlella rekoto nakong ya matsatsi a 21 kamora hoba motho wa boraro a bolellwe, a kanna a-

- (a) etsa boipelaetso bo ngotsweng kapa ba molomo ho Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata hore hobaneng kopo e tshwanetse ho hanwa kapa;
- (b) nehelane ka tumello e ngotsweng mabapi le ho phatlalatsa rekoto ho mokopi ya amehang.

8.3 Qeto mabapi le boipelaetso ba ho hana, le tsebiso mabapi le seo

8.3.1 Mohlanka wa Tlhahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata o tlamehile hore hanghang kamoo ho kgonahalang ka teng, empa le ha hole jwalo, nakong ya matsatsi a 30 kamora hoba motho wa boraro a tsebiswe jwalekaha ho batlwa ke molawana wa 47 wa Molao-

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoledising; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetša ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 45 of 47

- (a) a nke qeto kamora hoba a sekaseke le ho nkela hlohong boipelaetso bo entsweng ke motho wa boraro ho latela molawana wa 48, hore na o dumellana le kopo ya ho fihlella rekoto le hore;
 - (b) a tsebise motho wa boraro ya seng a tsebisitswe jwalo le motho wa boraro ya eso ho tsebiswe ho latela molawana wa 47(1) wa Molao, empa ya entseng boipelaetso ho latela molawana wa 48 wa Molao kapa a fumanehile pele qeto e nkwa.
- 8.3.3 Ebang kamora hoba ho nkwe dikgato kaofela tse hlokahalang jwalokaha ho hlokahala ho latela molawana wa 47(1) wa Molao, e be ele hore motho wa boraro ha a bolellwe mabapi le kopo eo ho buuwang ka yona, ebile ele hore motho wa boraro ha a ka a etsa boipelaetso bo bong le bo bong ho latela molawana wa 48, qeto e nngwe le e nngwe ya hore ho nehelanwa ka tumello ho kopo ya fumana rekoto, e tshwanetse ho etswa ho ntse ho nkelwa hlohong taba ya hore motho wa boraro ha a ka a fumana monyetla wa ho etsa boipelaetso hore hobaneng kopo e tshwanetse ho hanwa ho latela molawana wa 48.
- 8.3.4 Ebang kopo ya ho dumellwa ho fumantshwa rekoto e dumetswe, tsebiso ho latela serapana sa 8.3.1(b) e tshwanetse ho bolela-
- (a) mabaka a lekaneng mabapi le ho fana ka tumello, ho kenyetletswa dipehelo tsa Molao tseo ho itshetlehlweng ka tsona;
 - (b) hore motho wa boraro a ka nna a etsa kopo kgahlanong le qeto nakong ya matsatsi a 30 kamora hoba tsebiso e etswe, le metjha ya ho etsa kopo le;
 - (c) hore mokopi o tla fuwa matla a ho fihlella rekoto kamora hore nako e amehang e lohothwang serapjaneng sa (b) kahodimo, e fete ntle le ha kopo eo ya lekgotla e entswe ka hara nako eo.
- 8.3.5 Ebang Mohlanka wa Tlhahisoledising wa Thekenikono ya Foreisetata a nka qeto ya ho fana ka tumello ya ho fihlella rekoto eo e amehang, o tshwanetse ho nea mokopi matla a ho fihlella rekoto eo e amehang kamora hoba matsatsi a 30 a fete kamora hoba ho nehelanwe ka tsebiso ho latela serapa sa 8.3.1(b) ntle le ha kopo e kgahlano le qeto eo e entswe lekgotleng nakong yona eo.

9. DIKOPO TSE LEBISWANG KGOTLA

9.1 Dikopo mabapi le diqeto tsa Mohlanka wa Tlhahisoledising Teknikonong ya Foreistata

9.1.1 Mokopi kapa motho wa boraro eo ho bolelwang ka yena molawaneng wa 74 wa Molao, a ka etsa kopo ya ho thuswa ka tsela e nepahetseng lekgotleng feela, ho latela molawana wa 82 wa Molao kamora hoba mokopi kapa motho wa boraro ba sebedise metjha kaofela ya ho etsa boipileto ya ka hare kgahlanong le qeto ya Mohlanka wa Tlhahisoledising wa Thekenikono ya Foreisetata jwalo ka ha taba eo e betletswe tsela molawaneng wa 74 wa Molao.

9.1.2 Mokopi-

- (a) ya sa kgotsofatswang ke qeto ya Mohlanka wa Tlhahisoledising wa Thekenikono ya Foreisetata-
 - (i) ya ho hana kopo ho fumantshwa rekoto kapa;

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Tliahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetsa ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 46 of 47

- (ii) e nkuweng ho latela melawana ya 22, 26(1) kapa 29(3) ya Molao kapa
- (b) ya sa kgotsofatswang ke qeto ya Thekenikono ya Foreisetata-
 - (i) ya ho hana kopo ya ho fumantshwa rekoto kapa;
 - (ii) e nkuweng ho latela melawana ya 54,57(1) kapa 60 ya Molao,

a kanna a, ka tsela ya ho etsa kopo matsatsing a 30 a kope lekgotla mabapi le thuso e hlokahalang ho latela molawana wa 82 wa Molao.

9.1.3 Motho wa boraro-

- (a) ya sa kgotsofatswang ke qeto ya Mohlanka wa Tliahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata ho nehelana ka kopo ya ho fihlella rekoto;

a ka nna a, ka tsela ya ho etsa kopo matsatsing a 30 a kope lekgotla mabapi le thuso e hlokahalang ho latela molawana wa 82 wa Molao.

9.2 Ditsamaiso ke tsa ho itseka

9.2.1 Mabapi le morero wa Molao ona ditsamaiso mabapi le kopo ho latela molawana wa 78 wa Molao ke ditsamaiso tsa ho itseka.

9.2.2 Molao ya bopaki e sebetsang dinyeweng tsa tseko e sebetsa ho ditsamaiso tsa kopo ho latela molawana wa 78 wa Molao.

9.2.3 Mojaro wa ho tiisa hore-

- (a) ho hana kopo ya ho fihlella rekoto kapa;
- (b) qeto e nngwe le e nngwe e nkuweng ho latela melawana ya 22, 26(1), 29(3), 54, 57(1) kapa 60 ya Molao e tsamaisana le dipehelo tsa Molao ona, e itshetlehile hodima lehlakore le boelwang hore tseo di a tsamaisana.

9.3 Qeto hodima kopo

9.3.1 Lekgotla le mamelang kopo le ka nna la fana ka taelo e senang tshekamelo, e nang le toka, ho kenyelletswa ditaelo-

- (a) tse tiisang, fetolang kapa tse behellang ka thoko qeto eo e leng hore ke e nngwe ya ditaba tsa kopo eo e amehang;
- (b) tse batlang tliahisoleseding ho tswa ho Mohlanka wa Tliahisoleseding wa Thekenikono ya Foreisetata, hore le nke kgato eo, kapa le e kgule tabeng ya ho nka kgato eo e leng hore lekgotla le e tadima e le hlokahalang ka hara nako eo e boelwang ka hara taelo;
- (c) tse fanang ka thibelo, ya nakwana kapa thuso e totobetseng, taelo e hweletsang se itseng kapa tefo kapa;
- (d) tsa ditshenyehelo.

Bukana ya TFS - Ntshetsopele ya ho fihlella Molao
wa o Thahisoleseding; Molao wa 2 wa 2000

O qadile ho sebetso ka la: 2001-10-08
Wa lekolwa botjha ka la: 2002-07-12

Page 47 of 47

10. DIPEHELO TSE AKARETSANG

10.1 Ho jariswa boikarabelo

Ha ho motho ya tla jariswa boikarabelo ho latela tsamaiso ya botlokotsebe kapa ya ditseko, mabapi le ntho e nngwe le e nngwe e entsweng ka botshepehi ketsong ya, kapa se nkwang le ho amohelwa e le ketso ya ho ntshetsapele matla a mang le a mang kapa mosebetsi ho latela Molao ona

10.2 Ditlolo tsa molao

Motho eo ka maikemisetso a hanelang e mong ka tokelo ya ho fihlella rekoto ho latela Molao ona-

- (a) a fedisa, a senya kapa a fetola rekoto;
- (b) a pata rekoto kapa;
- (c) a fetola kapa a etsa rekoto ya leshano kapa ya thetso,

o etsa tlolo ya molao mme ha a ka bonwa a le molato, o lokelwa ke kotlo ya ho lefa tijelete kapa ho romelwa tihankaneng nako e sa feteng lemo tse pedi.

11. Tlhaloso ya direkoto tse fumanehang ho latela molawana wa 51(1)(d) wa Molao

Mona ho bontshwa hore tihahisoleseding kaofela e kopjwang ke Mokgatlo o emelang basebetsi kapa mosebetsi ho latela Molao wa Dikamano tsa Basebetsi wa 1995, e tla sebetsoa ho latela Molao wa Dikamano tsa Basebetsi wa 1995 e seng ho latela tsamaiso ena.

Tihahisoleseding kaofela e kopjwang ke Lefapha la Thuto ho latela Molao wa Thuto e Phahameng wa 1977 e tla sebetsoa ho latela Molao wa Thuto e Phahameng wa 1977 e seng ho latela tsamaiso ena.

Tihahisoleseding kaofela e kopjwang ke Lefapha la Mesebetsi ho latela Molao wa Tshebetso wa Tekano wa 1998 e tla sebetsoa ho latela Molao wa Tshebetso wa Tekano 1998 e seng ho latela tsamaiso ena.

ANNEXURE A

Technikon

Vrystaat • Free State • Foreistata

KOPO YA HO FIHLELLA REKOTO

(Molawana wa 18(1) wa Ntshetsopele ya Molao wa ho fihlella Thahisoleseding wa 2000 (Molao wa No 2 wa 2000))
[Molao wa bo 6]

LS 226
P 1 of 4

Ho: Mohlanka wa Thahisoleseding
c/o The Registrar
Teknikono ya Foreistata
Mokotla wa Poraefete X20539
BLOEMFONTEIN
9300

Nomoro Ya Fekese: +27 51 507 3019

Nomoro Ya mohala: +27 51 507 3053

E-mail: info@tofs.ac.za

KA KOPO ELA HLOKO: *Dikopo tsa ho fumantshwa tlhahisoleseding ho latela Ntshetsopele ya Molao wa ho fihlella Thahisoleseding, Molao wa No 2 wa 2000, di tla sebetswa feela ha foromo ena ya ho etsa kopo e tlatsitswe ka botlalo, e saennwe ke mokopi ya amehang le ditjhelete tse batlahalang di lefilwe.*

TSHEBEDISO YA OFISI FEELA			
Nomoro e qotswang:			
Kopo e amohetswe ke:			
Ka (letsatsi)		Kae :	
Tefo ya kopo (ebang e le teng):	R	Nomoro ya rasiti	
Diphositi : (ebang di le teng)	R	Nomoro ya rasiti	
Tefo ya ho fumantshwa :	R	Nomoro ya rasiti	
Tshaeno ya Mohlanka wa Thahisoleseding / Motlatsi wa Mohlanka wa Thahisoleseding			
A. DINTLHA TSE MABAPI LE MOTHO YA ETSANG KOPO YA HO FUMANTSHWA REKOTO			
Mabitso ka botlalo le fane ya mokopi ka sebele:			
Nomoro ya boitsebiso:			
Aterese ya poso:			
Khoutu ya Poso:			
Nomoro ya feks:		E-mail:	
Mohala: (Mosebetsing)		(Lapeng)	
Mohala wa selula:			
(a) <i>Bopaki bo bontshang hore motho ya etsang kopo o maemong a feng ebang ho hlokahala bo lokela ho hlomathisetswa.</i>			

**B. DINTLHA TSE MABAPI LE MOTHO EO HO ETSWANG KOPO
LEBITSONG LA HAE**

LS 226
P 2 of 4

KA KOPO ELA HLOKO: Karolo ena e tlameha ho tlatswa feela ebang kopo ya ho fumantshwa tlhahisoleseding e etswa lebitsong la motho e mong (Sheba molawana 18 (2)(f) wa Molao)

Mabitso ka botlalo le fane ya
motho ya etsang kopo ka sebele:

Nomoro ya boitsebiso:

Aterese ya poso:

Khoutu ya poso:

Nomoro ya feks:

E-mail:

Mohala:

(Lapeng)

(Mosebetsing)

Nomoro ya sellula:

Boemo ba motho ya etsang kopo lebitsong la motho
e mong:
(jwaloka: Motswadi, Mohlokamedi, Mmuelli, jj)

C. DINTLHA TSA REKOTO

- (a) Nehelana ka dintlha kaofela tsa rekoto e kopjwang ho fihlellwa ho kenyelletswa nomoro e qotswang ebang o a etseba, le/kapa Lefapha/Karolo moo e leng teng kapa motho ya nang le yona, ho etsetsa hore rekoto e fumanwe kapele kamoo ho kgonahalang ka teng.
- (b) Ebang sebaka seo ho fanwang ka sona se sa lekana, ka kopo tswelapele leqhepheng le ka thoko mme o le hlomathisetse mona foromong ena. Mokopi o tlameha ho ngola diletere tse qalang tsa mabitso a hae ho maqhephe kaofela ao ho tlatselleditsweng ka ona.

Tlhaloso ya rekoto kapa karolo e hlokahalang ya rekoto :

Nomoro e qotswang ebang e fumaneha:	LS 226 P 3 of 4	
Lefapha/Karolo/Motho moo rekoto e beilweng teng (ebang ho tsejwa):		
Dintlha tse ding ho ya pele (jwaloka: letsatsi la lengolo, metsotso, jj.):		
D. MOKGWA WA HO FIHLELLA REKOTO		
<i>Ebang o thibellwa ke ho se itekanela mabapi le ho bala, ho shebella, kapa ho mamela rekoto, ho latela mokgwa oo ka ona o ka e fihlellang jwalekaha ho hlahisitswe ho 1-4 ka tlase, bolela boqhwala ba hao mme o supe le hore rekoto eo o ka e fumantshwa jwang ka mokgwa o mong o fapaneng. .</i>		
Ho se itekanele:		
Mokgwa o mong o fapaneng oo rekoto e hlokwang ka ona:		
<u>KA KOPO ELA HLOKO:</u>		
(a) Ho bontsha ha hao hore o batla ho fumantshwa rekoto ka mokgwa o itseng, ho tla itshetleha ntlheng ya hore rekoto e fumaneha ka mokgwa o jwang. (b) Ho fihlella rekoto ka mokgwa o kopjwang ho ka nna wa hanwa ka tlasa mabaka a itseng. Ka tlasa mabaka ao o tla tsebiswa ebang o ka e fumantshwa ka mokgwa o mong. (c) Tjhelete e lefjwang ho fumantshwa rekoto, ebang e hlokahala, e tla itshetleha hanyane ho mokgwa oo rekoto e batlwang ho fumanwa ka ona. (d) Ebang rekoto e sa fumanehe ka leleme leo o le batlang, o ka nna .wa e fumantshwa ka leleme leo rekoto e fumanehang ka lona.		
Taka lebokose le nepahetseng ka "X".		
1. Ha rekoto e le ka mokgwa o ngotsweng kapa o hatisisweng -		
☐ khopi ya rekoto*	☐ tlhatlhobo ya rekoto	
2. Ha rekoto e kentse ditshwantsho tse shejwang - (hona ho kenyelletsa difoto, di-slide, dikgatiso tsa video, ditshwantsho tse hlahisitsweng ke khomputa, jj.)		
☐ Ho sheba ditshwantsho	☐ Khopi ya ditshwantsho*	
☐ Dikgatiso tsa ditshwantsho*		
3. Ha rekoto e nale mantswe kapa lesedi le ka hlahiswang ka modumo-		
☐ Mamela modumo (khasete)	☐ Kgatiso ya modumo* (tokomane e ngotsweng kapa e hatisisweng)	

LS 226

P 4 of 4

4. Ebang rekoto e le ka hara khomputa kapa e le ka mokgwa wa hore e ka balwa ka sesebiswa sa motlakase kapa e baleha ka motjhini -

☐

Khopi e hatisitsweng ya rekoto*

☐

Khopi e hatisitsweng ya tlhahisoleseding e fumanweng rekotong.*

☐

Khopi e le ka mokgwa wa ho balwa ke khomputa* (stiffy kapa disc)

Ebang o kopile ho romellwa kgatiso kapa khopi ya rekoto (ka hodimo)

(Ka kopo ela hloko tjehelete e tla lefjwa)

Ee

☐

Tjhee

☐

O kgetha rekoto ka leleme le feng?

Afr

☐

Eng

☐

E. TSEBISO MABAPI LE KOPO YA HO Fihlella TLHAHISOLESERING

O tla tsebiswa ka lengolo ebang kopo ya hao e ananetswe kapa e hannwe.

Ebang o lokatsa ho tsebiswa ka tsela enngwe esele, ka kopo hlalosa mokgwa oo mme o be o nehelane ka dintlha tse hlokahalang hore kopo ya hao e tle e tsebe ho phethiswa

F. DITEFELLO

- Ditjhelete di lefjwa ka mokgwa wa tjheke, di-postal otara kapa tjhelete e seatleng mme di lefjwa Teknikono ya Foreistata.*
- Kopo ya ho fumantshwa rekoto, ntle le rekoto e kentseng dintlha tse amanang le wena ka sebele, e tla sebetswa feela ha tjhelete ya kopo e se e lefilwe.*
- O tla tsebiswa hore ke tjhelete e kae eo e leng e lefjwang jwaloka tefo ya kopo.*
- Ditjhelete tse lefellwang ho fihlella rekoto di itshetlehile ho mofuta wa tlhahisoleseding e hlokwang le nako e lekaneng e hlokahalang mabapi le ho batlana le rekoto esita le ho e lokisa.*
- Ebang o nale tokelo ya hore o seke wa lefa tjhelete e nngwe le e nngwe, ka kopo bolela lebaka le bakang seo.*

E saennwe
mona

Ka

Letsatsi
la

20

Tshaeno ya Mokopi ka sebele/Motho eo ho etswang kopo lebitsong la hae

Printed by and obtainable from the Government Printer, Bosman Street, Private Bag X85, Pretoria, 0001
Publications: Tel: (012) 334-4508, 334-4509, 334-4510
Advertisements: Tel: (012) 334-4673, 334-4674, 334-4504
Subscriptions: Tel: (012) 334-4735, 334-4736, 334-4737
Cape Town Branch: Tel: (021) 465-7531

Gedruk deur en verkrygbaar by die Staatsdrukker, Bosmanstraat, Privaatsak X85, Pretoria, 0001
Publikasies: Tel: (012) 334-4508, 334-4509, 334-4510
Advertensies: Tel: (012) 334-4673, 334-4674, 334-4504
Subskripsies: Tel: (012) 334-4735, 334-4736, 334-4737
Kaapstad-tak: Tel: (021) 465-7531